

คู่มือปฏิบัติงาน

การส่งเสริมการจัดการศึกษาออกห้องเรียน
ของศูนย์พัฒนาด้านปศุสัตว์
(ฟาร์มสัตว์ผสมผสานและนันทนาการ)

คู่มือปฏิบัติงาน

การส่งเสริมการจัดการศึกษานอกห้องเรียนของศูนย์พัฒนาด้านปศุสัตว์
(ฟาร์มสัตว์ผสมผสานและนันทนาการ)

นายสมศักดิ์ กั้นถาด
นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ
สังกัด งานบริการการศึกษาและกิจการนักศึกษา สำนักงานคณบดี

มหาวิทยาลัยแม่โจ้-แพร่ เฉลิมพระเกียรติ
มหาวิทยาลัยแม่โจ้

2567

คำนำ

คู่มือการส่งเสริมการจัดการศึกษานอกห้องเรียนของศูนย์พัฒนาด้านปศุสัตว์ (ฟาร์มสัตว์ผสมผสานและนันทนาการ) โดยได้รวบรวมและเรียบเรียงเนื้อหาเกี่ยวกับ หลักเกณฑ์ วิธีการปฏิบัติงาน ขั้นตอนการปฏิบัติงาน เทคนิคการปฏิบัติงาน ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการส่งเสริมการจัดการศึกษานอกห้องเรียนของศูนย์พัฒนาด้านปศุสัตว์ ฟาร์มสัตว์ผสมผสานและนันทนาการ โดยการจัดทำคู่มือมีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมวิธีการปฏิบัติงาน รายละเอียดขั้นตอนและวิธีการทำงานแต่ละขั้นตอนตามลำดับของกระบวนการต่าง ๆ ของงานในหน้าที่ความรับผิดชอบ แนวทางในการดำเนินการแก้ไขปัญหาและพัฒนางานในหน้าที่ แนวทางการถ่ายทอดกระบวนการ วิธีการทำงานที่ถูกต้องให้กับผู้ปฏิบัติงานใหม่หรือผู้ปฏิบัติงานแทนให้สามารถปฏิบัติงานแทนกันได้และเพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานได้ใช้อ้างอิงเป็นการลดความผิดพลาดและความเสี่ยงจากการทำงาน ตลอดจนเป็นเครื่องมือในการพัฒนาประสิทธิภาพและคุณภาพในการดำเนินงานของงานงานบริการการศึกษาและกิจการนักศึกษา ได้อย่างถูกต้อง

ในการนี้การจัดทำคู่มือปฏิบัติงานครั้งนี้ ขอขอบคุณคณะผู้บริหารทุกระดับชั้นของมหาวิทยาลัยแม่โจ้-แพร่ เฉลิมพระเกียรติ ที่ได้ร่วมกันให้แนวทางการจัดทำคู่มือ สนับสนุน แนะนำ และให้คำปรึกษาการดำเนินการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานจนบรรลุผลสำเร็จ

ผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคู่มือการปฏิบัติงานเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ในการดำเนินงานส่งเสริมการจัดการศึกษานอกห้องเรียนของศูนย์พัฒนาด้านปศุสัตว์ ฟาร์มสัตว์ผสมผสานและนันทนาการ หากมีข้อผิดพลาดประการใดผู้จัดทำขออภัยมา ณ ที่นี้

นายสมศักดิ์ กั้นถาด
นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ
กุมภาพันธ์ 256

แบบแสดงหลักฐานการมีส่วนร่วมในผลงานที่เสนอขอให้พิจารณากำหนดตำแหน่ง
ชำนาญการ ชำนาญการพิเศษ เชี่ยวชาญ เชี่ยวชาญพิเศษ

1. ชื่อเรื่อง

การส่งเสริมการจัดการศึกษานอกห้องเรียนของศูนย์พัฒนาด้านปศุสัตว์ (ฟาร์มสัตว์ผสมผสาน และนันทนาการ)

2. ลักษณะผลงานที่เสนอ

(✓) คู่มือปฏิบัติงานหลัก ( ) งานเชิงวิเคราะห์ ( ) งานสังเคราะห์
( ) งานวิจัย ( ) ผลงานลักษณะอื่น ๆ ระบุ .....

3. วิธีดำเนินการ

(✓) ทำคนเดียว ( ) ทำร่วมกับผู้อื่น

ชื่อผู้ร่วมงาน	ปริมาณงานร้อยละ ที่มีส่วนร่วม	หน้าที่ความรับผิดชอบใน ผลงาน
1. นายสมศักดิ์ กันถาด	100	ผู้เรียบเรียง
2.		
3.		

4. การเป็นวิทยากร

(✓) เป็น ( ) ไม่ได้เป็น

ขอรับรองว่าข้อความดังกล่าวข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ

ลงชื่อ.....ผู้เสนอขอ

(นายสมศักดิ์ กันถาด)

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	(1)
สารบัญ	(2)
สารบัญภาพ	(4)
สารบัญตาราง	(6)
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความเป็นมา / ความจำเป็น / ความสำคัญ	1
1.2 วัตถุประสงค์	2
1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	2
1.4 ขอบเขต	3
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ / คำจำกัดความ	4
บทที่ 2 บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ	
2.1 บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของตำแหน่ง	5
2.2 ลักษณะงานที่ปฏิบัติ	7
2.3 โครงสร้างการบริหารจัดการ	8
บทที่ 3 หลักเกณฑ์วิธีการปฏิบัติงานและเงื่อนไข	
3.1 หลักเกณฑ์การปฏิบัติงาน	15
3.2 วิธีการปฏิบัติงาน	21
3.3 เงื่อนไข/ ข้อสังเกต/ ข้อควรระวัง สิ่งที่ต้องคำนึงในการปฏิบัติงาน	22
3.4 แนวคิด / ทฤษฎี / งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง / กรณีศึกษา	23
บทที่ 4 เทคนิคในการปฏิบัติงาน	
4.1 กิจกรรม / แผนปฏิบัติการ	43
4.2 ขั้นตอนการปฏิบัติงาน / เทคนิคการปฏิบัติงาน	48
4.3 วิธีการติดตามและประเมินผลในการปฏิบัติงาน	86
4.4 จรรยาบรรณ / คุณธรรม / จริยธรรมในการปฏิบัติงาน	86
บทที่ 5 ปัญหา อุปสรรคและแนวทางในการแก้ไขและพัฒนางาน	
5.1 ปัญหาอุปสรรค แนวทางแก้ไข ข้อเสนอแนะการปฏิบัติงาน	89
5.2 ปัญหาด้านระบบ และการดำเนินงาน	91
5.3 แนวทางแก้ไข	92

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บรรณานุกรม	93
ภาคผนวก	96
ประวัติผู้เขียน	113

สารบัญญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	แสดงโครงสร้างองค์กร	10
2	แสดงโครงสร้างการบริหารงาน	11
3	แสดงโครงสร้างการปฏิบัติงาน	12
4	แสดงขั้นตอนการส่งเสริมการจัดการศึกษานอกห้องเรียนของศูนย์พัฒนาด้านปศุสัตว์ (ฟาร์มสัตว์ผสมผสานและนันทนาการ)	14
5	แสดงขั้นตอนการส่งเสริมการจัดการศึกษานอกห้องเรียนของศูนย์พัฒนาด้านปศุสัตว์ (ฟาร์มสัตว์ผสมผสานและนันทนาการ)	47
6	แสดงการรับสมัครนักศึกษาที่มีความสนใจ และการประชาสัมพันธ์ทางเพจ	49
7	แสดงแบบฟอร์มการสมัครเป็นนักศึกษาปฏิบัติงานเรียนรู้นอกห้องเรียน ภายใต้ศูนย์พัฒนาด้านปศุสัตว์ ฟาร์มผสมผสานและนันทนาการ	50
8	แสดงเงื่อนไขการสมัครเข้าเป็นนักศึกษาปฏิบัติงานเรียนรู้นอกห้องเรียน ภายใต้ศูนย์พัฒนาด้านปศุสัตว์ ฟาร์มผสมผสานและนันทนาการ	51
9	แสดงข้อควรปฏิบัติในการเป็นนักศึกษาปฏิบัติงานเรียนรู้นอกห้องเรียน ภายใต้ศูนย์พัฒนาด้านปศุสัตว์ ฟาร์มผสมผสานและนันทนาการ	52
10	แสดงการสอน ซ่อม สร้าง ปรับปรุง งานไม้และพื้นที่	53
11	แสดงการสอนซ่อมสร้าง ปรับปรุง งานไม้ งานปูนและงานเชื่อมเหล็ก	54
12	แสดงการสอนการจัดการด้านน้ำและอาหารสัตว์	55
13	แสดงการสอนการเก็บเกี่ยวผลผลิตและการเรียนรู้การใช้เครื่องทุ่นแรง	56
14	แสดงการสอนการป้องกันโรคสัตว์และการฉีดวัคซีน	57
15	แสดงการสอนการรักษาสัตว์ป่วย	58
16	แสดงการสอนผสมพันธุ์สัตว์	59
17	แสดงการสอนจับบังคับ และการฝึกสัตว์	60
18	แสดงการถ่ายทำ ของ ไทย พีบีเอส และ วีเสื่อทีวี	61
19	แสดงการสอนการจัดการของเสียจากสัตว์โดยนำมาทำปุ๋ยหมัก	62
20	แสดงการสอนการจัดการฟิซอาหารสัตว์	63
21	แสดงการสอนการจัดการการขายหรือการจำหน่าย	64
22	แสดงตารางมอบหมายหน้าที่ ตามความมุ่งหวังของผู้เข้ามาศึกษา	65
23	แสดงแบบฟอร์มลงรายละเอียดงาน /จำนวนชั่วโมง ปฏิบัติงาน	66
24	แสดงแบบฟอร์มบันทึกความรู้ที่ได้รับจากการปฏิบัติงาน	67

ภาพที่		หน้า
25	แสดงการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้	68
26	แสดงแบบบันทึกข้อเสนอแนะ	69
27	แสดงกิจกรรมบริการวิชาการตามโอกาสต่าง ๆ	70
28	แสดงแบบประเมินการปฏิบัติเรียนรู้นอกห้องเรียน	71
29	แสดงแบบประเมินการปฏิบัติเรียนรู้นอกห้องเรียน	72
30	แสดงแบบประเมินการปฏิบัติเรียนรู้นอกห้องเรียน	73
31	แสดงแบบสอบถามความพึงพอใจการรับบริการ	74
32	แสดงแบบสอบถามความพึงพอใจการรับบริการ	75
33	แสดงการรายงานสรุปรายงานประจำเดือน	76
34	แสดงการรายงานสรุปรายงานประจำเดือน	77
35	แสดงการรายงานสรุปรายงานประจำเดือน	78
36	แสดงการรายงานสรุปรายงานประจำเดือน	79
37	แสดงการรายงานตามตัวชี้วัดของศูนย์พัฒนาด้านปศุสัตว์	80
38	สรุปการเข้าศึกษาดูงานของศูนย์พัฒนาด้านปศุสัตว์ปีงบประมาณ 2566	80
39	แสดงการรายงานตามตัวชี้วัดหน่วยงานที่บูรณาการกิจกรรมด้านปศุสัตว์	81
40	แสดงการรายงานตามตัวชี้วัดหน่วยงานที่บูรณาการกิจกรรมด้านปศุสัตว์	82
41	แสดงการรายงานตามตัวชี้วัดหน่วยงานที่บูรณาการกิจกรรมด้านปศุสัตว์	83
42	แสดงการรายงานตามตัวชี้วัดหน่วยงานที่บูรณาการกิจกรรมด้านปศุสัตว์	84
43	แสดงการรายงานตามตัวชี้วัดหน่วยงานที่บูรณาการกิจกรรมด้านปศุสัตว์	85

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงแผนปฏิบัติงานรายบุคคล	44
2	แสดงการทำงาน และฝึกปฏิบัติประจำปี	45
3	แสดงปัญหา อุปสรรค แนวทางการแก้ไขและข้อเสนอแนะ	89

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมา / ความจำเป็น / ความสำคัญ

มหาวิทยาลัยแม่โจ้ได้ดำเนินการขยายพื้นที่การศึกษาของมหาวิทยาลัยไปยังภูมิภาคตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๓๘ โดยมหาวิทยาลัยแม่โจ้ได้เสนอโครงการจัดตั้งมหาวิทยาลัยแม่โจ้-แพร่ เพื่อรับผิดชอบภาระหน้าที่ในการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา โดยการกระจายโอกาสทางการศึกษาไปยังจังหวัดแพร่และจังหวัดใกล้เคียง ต่อมาได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการอำนวยการจัดงานฉลองสิริราชสมบัติครบ ๕๐ ปี ให้เป็นโครงการเฉลิมพระเกียรติ “ตามหนังสือที่ นร (สส) ๑๒๐๑/๖๕ ลงวันที่ ๒๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๘ จึงเรียกโครงการนี้ว่าโครงการจัดตั้งมหาวิทยาลัยแม่โจ้-แพร่ เฉลิมพระเกียรติ” เป็นส่วนราชการหนึ่งสังกัดมหาวิทยาลัยแม่โจ้ ตามความสอดคล้องกับนโยบายภาวะเศรษฐกิจของประเทศและศักยภาพของมหาวิทยาลัย โดยให้มีการพัฒนาเป็นวิทยาเขตขนาดเล็กแต่มีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการการศึกษาระดับอุดมศึกษาให้เป็นเลิศทางวิชาการและเป็นศูนย์กลางของการแก้ปัญหาในท้องถิ่น เมื่อได้รับการเห็นชอบจากทบวงมหาวิทยาลัย จึงได้จัดตั้งมหาวิทยาลัยขึ้นในปี ๒๕๔๒ ในชื่อว่า “มหาวิทยาลัยแม่โจ้-แพร่ เฉลิมพระเกียรติ”

ปัจจุบันได้ มีหลักสูตรเปิดสอน ระดับปริญญาตรี จำนวน 12 สาขาวิชา ได้แก่ สาขาวิชาเกษตรป่าไม้ สาขาวิชาเทคโนโลยีการผลิตพืช สาขาวิชาเทคโนโลยีการผลิตสัตว์ สาขาวิชาเทคโนโลยีชีวภาพและอุตสาหกรรมเกษตร สาขาวิชาการป่าไม้ สาขาวิชาเทคโนโลยีอุตสาหกรรมป่าไม้ สาขาวิชาพัฒนาการท่องเที่ยว สาขาวิชานวัตกรรมการจัดการชุมชน สาขาวิชารัฐศาสตร์ สาขาวิชาการบัญชี สาขาวิชาการตลาดดิจิทัล ระดับปริญญาโท จำนวน 1 สาขาวิชา ได้แก่ สาขาวิชาการจัดการป่าไม้ มีการบริหารจัดการงานแบ่งส่วนงาน ออกเป็น 5 ส่วนงาน ได้แก่ งานบริหารและธุรการ งานคลังและพัสดุ งานนโยบายและแผน งานบริการการศึกษาและกิจการนักศึกษา และงานบริการวิชาการและวิจัย

ศูนย์พัฒนาด้านปศุสัตว์ ภายใต้การดูแลงานบริการวิชาการและวิจัย ซึ่งมีเป้าหมายในการถ่ายทอดองค์ความรู้ ประสบการณ์ทางด้านปศุสัตว์แก่กลุ่มเป้าหมาย อาทิ สถาบันการศึกษา หน่วยงานและประชาชนทั่วไป หากได้มีการบูรณาการให้นักศึกษาได้เข้ามาเรียนรู้ เก็บเกี่ยวประสบการณ์ในการทำงาน พร้อมกับส่งเสริมการเรียนรู้นอกห้องเรียน อันจะทำให้บรรลุแผนการศึกษาชาติ พัฒนาทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ได้ทำกิจกรรมทั้งใน และนอกห้องเรียนที่ฝึกความมีวินัย จิตสาธารณะ และเป็นการส่งเสริมการพัฒนาทักษะชีวิตก่อนจบการศึกษา

ด้วยเหตุนี้จึงได้จัดทำคู่มือ (Work Manual) ด้านการส่งเสริมการศึกษานอกห้องเรียนขึ้น โดยประมวลความรู้จากการทำงาน การนำทีมนักศึกษาเข้าแข่งขันจนได้รางวัลดีเด่นระดับชาติ การวิจัย และการรวบรวมความรู้ที่เกี่ยวข้องมาประกอบเป็นแนวทางการทำงานเพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษานอกห้องเรียนให้เกิดประสิทธิภาพ อันจะสัมฤทธิ์ผลแก่ผู้เรียนที่จะได้นำความรู้ความสามารถไปประกอบอาชีพและพัฒนาชาติไทยต่อไปในอนาคต ซึ่งได้จัดทำกิจกรรมขั้นตอนการทำงานโดยจัดทำเป็นผังงาน (Flow Chart) อธิบายขั้นตอนการทำงานในแต่ละกิจกรรมเพื่อให้ง่ายต่อการนำไปปฏิบัติ และใช้ประกอบการปฏิบัติงานของบุคลากรที่เกี่ยวข้องต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์

- 1) จัดทำคู่มือการส่งเสริมการจัดการศึกษานอกห้องเรียนของศูนย์พัฒนาด้านปศุสัตว์ (ฟาร์มสัตว์ผสมผสานและนันทนาการ) เพื่อถือเป็นแนวปฏิบัติของผู้ปฏิบัติงานและผู้ที่ทำงานทดแทน
- 2) เพื่อส่งเสริมการพัฒนาระบบหน่วยงาน และการจัดทำข้อตกลงภาระงานและพฤติกรรม การปฏิบัติราชการ
- 3) เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการสอนงานแก่บุคลากรใหม่

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) ทำให้บุคลากรและนักศึกษาที่ปฏิบัติงานเกิดความเข้าใจในวิธีปฏิบัติงานของการจัดการศึกษานอกห้องเรียนของศูนย์พัฒนาด้านปศุสัตว์ (ฟาร์มสัตว์ผสมผสานและนันทนาการ)
- 2) งานการจัดการศึกษานอกห้องเรียนของศูนย์พัฒนาด้านปศุสัตว์ สามารถปฏิบัติงานไปในแนวทางเดียวกันและถูกต้องตามระเบียบ ข้อบังคับของมหาวิทยาลัย
- 3) ทำให้บุคลากรที่ปฏิบัติงานการจัดการศึกษานอกห้องเรียนของศูนย์พัฒนาด้านปศุสัตว์ และนักศึกษาที่สนใจได้ศึกษาและสามารถใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน
- 4) คู่มือนี้ ใช้สำหรับการพัฒนางานการจัดการศึกษานอกห้องเรียนของศูนย์พัฒนาด้านปศุสัตว์ โดยหน่วยงานอื่นสามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของตนเองได้

5) บุคลากรใหม่ สามารถนำไปศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานด้านการจัดการศึกษา นอกห้องเรียนของศูนย์พัฒนาด้านปศุสัตว์ได้

1.4 ขอบเขต

การจัดทำคู่มือการส่งเสริมการจัดการศึกษานอกห้องเรียนของศูนย์พัฒนาด้านปศุสัตว์ (ฟาร์มสัตว์ผสมผสานและนันทนาการ) มหาวิทยาลัยแม่โจ้-แพร่ เฉลิมพระเกียรติ จัดทำขึ้นโดยมีเนื้อหาครอบคลุม ซึ่งมีเนื้อหาแบ่งออกเป็น 5 บท ดังนี้

บทที่ 1 บทนำ ประกอบด้วย ความเป็นมา ความจำเป็น ความสำคัญ วัตถุประสงค์ ประโยชน์ ที่คาดว่าจะได้รับ ขอบเขต นิยามศัพท์เฉพาะ และคำจำกัดความของการปฏิบัติงาน

บทที่ 2 บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ ประกอบด้วย บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ ของตำแหน่ง ลักษณะงานที่ปฏิบัติ โครงสร้างการบริหารจัดการ (Organization Chart) โครงสร้างองค์กร (Organization Chart) โครงสร้างการบริหารงาน (Administration Chart) โครงสร้างการปฏิบัติงาน (Activity Chart) และภาระหน้าที่ของหน่วยงานของมหาวิทยาลัยแม่โจ้-แพร่ เฉลิมพระเกียรติ

บทที่ 3 หลักเกณฑ์วิธีการปฏิบัติงาน และเงื่อนไข ประกอบด้วย หลักเกณฑ์การปฏิบัติงาน วิธีการปฏิบัติงาน เงื่อนไข ข้อสังเกต ข้อควรระวัง สิ่งที่ต้องคำนึงในการปฏิบัติงาน แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และกรณีศึกษา

บทที่ 4 เทคนิคการปฏิบัติงาน ประกอบด้วย แผนปฏิบัติการ ขั้นตอนการปฏิบัติงาน เทคนิคการปฏิบัติงาน วิธีการติดตามและประเมินผลในการปฏิบัติงานของการจัดการศึกษานอก ห้องเรียนของศูนย์พัฒนาด้านปศุสัตว์ (ฟาร์มสัตว์ผสมผสานและนันทนาการ) จรรยาบรรณ คุณธรรม และจริยธรรมในการปฏิบัติงาน

บทที่ 5 ปัญหา อุปสรรคและแนวทางในการแก้ไขและพัฒนางานในการจัดการศึกษานอก ห้องเรียน ศูนย์พัฒนาด้านปศุสัตว์ (ฟาร์มสัตว์ผสมผสานและนันทนาการ) ประกอบด้วย ปัญหาอุปสรรค แนวทางแก้ไข ข้อเสนอแนะการปฏิบัติงาน ปัญหาด้านระบบและการดำเนินงาน และแนวทางแก้ไข

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ / คำจำกัดความ

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในเนื้อหาของคู่มือการปฏิบัติงานเล่มนี้ ได้นิยามคำศัพท์สำคัญที่ต้องให้คำจำกัดความ ดังนี้

มหาวิทยาลัย หมายถึง มหาวิทยาลัยแม่โจ้-แพร่ เฉลิมพระเกียรติ

การศึกษานอกห้องเรียน หมายถึง การศึกษาความรู้ จากการลงมือปฏิบัติที่นอกเหนือจากเวลาเรียน โดยผู้ศึกษาสามารถเลือกเข้ามาศึกษาได้ตามความสนใจและเป็นผู้บริหารจัดการเวลาเรียนรู้ด้วยตัวเองเมื่อว่างเว้นจากการเรียนในเวลาปกติ

ศูนย์พัฒนาด้านปศุสัตว์ หมายถึง หนึ่งในศูนย์ภายใต้ส่วนงานของมหาวิทยาลัยแม่โจ้-แพร่ เฉลิมพระเกียรติ เกิดขึ้นจากการนำองค์ความรู้ และภูมิปัญญา ผลงาน การวิจัยและพัฒนา ตลอดจนการบริการวิชาการของคณาจารย์และนักวิชาการผู้มีความเชี่ยวชาญในด้านปศุสัตว์ ภายใต้ความร่วมมือของคณาจารย์ที่หลากหลายองค์ความรู้ในสาขาวิชาเทคโนโลยีการผลิตสัตว์ และนักวิชาการของฟาร์มสัตว์ที่เชี่ยวชาญ ซึ่งมีการพัฒนางานร่วมกันภายใต้การบูรณาการองค์ความรู้ด้านปศุสัตว์ ตั้งแต่ต้นน้ำ คือ การคัดเลือก การปรับปรุงพันธุ์และการผลิตอาหาร กลางน้ำ คือ การเลี้ยงการจัดการสัตว์ต่าง ๆ ไปจนถึงปลายน้ำ คือ การแปรรูปผลิตผลจากสัตว์ตลอดจนถ่ายทอดองค์ความรู้ในมหาวิทยาลัยและเชื่อมโยงไปถึงการพัฒนาสังคมด้านเกษตรด้วยเทคโนโลยีการผลิตสัตว์

ฟาร์มสัตว์ผสมผสานและนันทนาการ หมายถึง ฟาร์มที่อยู่ภายใต้ศูนย์พัฒนาด้านปศุสัตว์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้-แพร่ เฉลิมพระเกียรติ

บทที่ 2

บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ

2.1 บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของตำแหน่ง

ตามประกาศคณะกรรมการนโยบายการบริหารงานบุคคล มหาวิทยาลัยแม่โจ้ เรื่องมาตรฐานกำหนดตำแหน่งพนักงานมหาวิทยาลัย ประกาศ ณ วันที่ 18 กันยายน 2563 ดังนี้

1) ลักษณะงานโดยทั่วไป

สายงานนี้คลุมถึงตำแหน่งต่าง ๆ ที่ปฏิบัติงานทางวิชาการศึกษา ซึ่งมีลักษณะงานที่ปฏิบัติเกี่ยวกับการศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์วิจัยและพัฒนาหลักสูตรโปรแกรมการสอน กระบวนการสอนและวิธีการสอนทุกระดับการศึกษาที่อยู่ในความควบคุมของทางมหาวิทยาลัย การวัดผลและประเมินผลการศึกษา การพัฒนานิสิตนักศึกษา การบริการและสวัสดิการนิสิตนักศึกษา การให้บริการทางวิชาการ การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม การประกันคุณภาพการศึกษา การปรับปรุงมาตรฐานของสถานศึกษา การจัดการความรู้ การจัดและควบคุมพิพิธภัณฑสถานศึกษา การบริการและส่งเสริมการศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา การจัดเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลสถิติทางการศึกษา การวางแผนการศึกษาการวิจัยทางการศึกษา การส่งเสริมและเผยแพร่การศึกษาและปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง

2) หน้าที่ความรับผิดชอบหลัก

ปฏิบัติงานในฐานะผู้ปฏิบัติงานที่มีประสบการณ์ โดยใช้ความรู้ ความสามารถ ความชำนาญงานทักษะและประสบการณ์สูงในงานด้านวิชาการศึกษา ปฏิบัติงานที่ต้องทำการศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์สังเคราะห์ หรือวิจัย เพื่อการปฏิบัติงานหรือพัฒนางาน หรือแก้ไขปัญหาในงานที่มีความยุ่งยากและมีขอบเขตกว้างขวางและปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย โดยมีลักษณะงานที่ปฏิบัติในด้านต่าง ๆ ดังนี้

2.1) ด้านการปฏิบัติการ

1. ศึกษา วิเคราะห์ วิจัยหลักสูตร สร้างและพัฒนาหลักสูตรของวิชาการต่าง ๆ พัฒนาหนังสือหรือตำราเรียนวางแผนการศึกษาจัดพิพิธภัณฑสถานศึกษา จัดทำมาตรฐานสถานศึกษา เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาและกิจกรรมทางการศึกษาต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพเป็นไปตามยุทธศาสตร์ แผนนโยบายของหน่วยงาน

2. ศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษา เพื่อกำหนดลักษณะและมาตรฐานในการปฏิบัติงานวิชาการศึกษา กำหนดแผนงานโครงการเพื่อส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาหาวิธีการในการแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงาน เพื่อพัฒนาแนวทางวิธีการในงานด้านวิชาการศึกษาและที่เกี่ยวข้อง

3. ศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์ สังเคราะห์หรือวิจัยงานทางการศึกษา เสนอแนะความเห็นทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนานโยบาย แผน มาตรฐานการศึกษา หลักสูตร แบบเรียน ตำรา สื่อการเรียน การสอน สื่อการศึกษา การผลิตและพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยี การแนะแนว การศึกษา การส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษา จัดทำเอกสารวิชาการ คู่มือเกี่ยวกับงานในความรับผิดชอบและเผยแพร่ผลงานทางด้านวิชาการศึกษาเพื่อพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

4. ตรวจสอบงานทะเบียนและเอกสารด้านการศึกษาศาสามารถแก้ไขให้ทันสมัย เพื่อให้การส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษา เป็นไปตามมาตรฐานและมีประสิทธิภาพ ติดตาม ประเมินผล แก้ไขปัญหาและสรุปผลการดำเนินงาน กิจกรรม โครงการด้านการศึกษา ส่งเสริมการวิจัยการศึกษาวางโครงการสำรวจ เก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลและสถิติทางการศึกษาและกิจการนักศึกษาเพื่อพัฒนางานด้านวิชาการศึกษา

5. ศึกษา วิเคราะห์ เสนอความเห็นและจัดทำกิจกรรมความร่วมมือกับต่างประเทศ เพื่อส่งเสริมสนับสนุนด้านการศึกษิตตามโครงการความร่วมมือกับต่างประเทศ

6. ให้บริการวิชาการด้านต่าง ๆ เช่น จัดบริการส่งเสริมการศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา ฝึกอบรม เผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการและวิธีการของงานวิชาการศึกษาให้คำปรึกษา แนะนำ ตอบปัญหาและชี้แจงเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับงานในหน้าที่ เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง มีประสิทธิภาพ เข้าร่วมประชุมคณะกรรมการต่าง ๆ ที่ได้รับแต่งตั้งเพื่อสามารถให้ข้อมูลทางวิชาการประกอบการพิจารณาและตัดสินใจและปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง

2.2) ด้านการวางแผน

ร่วมกำหนดนโยบายและแผนงานของหน่วยงานที่สังกัด วางแผนหรือร่วมวางแผนการทำงานตามแผนงานหรือโครงการของหน่วยงาน แก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานเพื่อให้การดำเนินงานบรรลุตามเป้าหมายและผลสัมฤทธิ์ที่กำหนด

2.3) ด้านการประสานงาน

1. ประสานการทำงานร่วมกัน โดยมีบทบาทในการให้ความเห็นและสามารถแนะนำเบื้องต้นแก่สมาชิกในทีมงานหรือหน่วยงานอื่น เพื่อให้เกิดความร่วมมือและผลสัมฤทธิ์ตามที่กำหนดไว้

2. ให้ข้อคิดเห็นหรือคำแนะนำเบื้องต้นแก่สมาชิกทีมงาน หรือบุคคล หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างความเข้าใจและความร่วมมือในการดำเนินงานตามที่ได้รับมอบหมาย

2.4) ด้านการบริการ

1. ให้คำปรึกษา แนะนำ นิเทศ ฝึกอบรม ถ่ายทอดความรู้ทางด้านวิชาการศึกษา แก่เจ้าหน้าที่ระดับรองลงมา นักศึกษา ผู้รับบริการทั้งภายในและภายนอกหน่วยงาน รวมทั้งตอบปัญหาและชี้แจงเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับงานในหน้าที่ เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจและสามารถดำเนินงานได้อย่างถูกต้อง

2. พัฒนาข้อมูล จัดทำเอกสารวิชาการ สื่อเอกสารเผยแพร่ ให้บริการวิชาการ ด้านวิชาการศึกษาที่ซับซ้อน เพื่อก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่มีการสอดคล้องและสนับสนุนภารกิจของหน่วยงาน

3) คุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่ง

- 3.1) มีคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งนักวิชาการศึกษา ระดับปฏิบัติการ และ
- 3.2) เคยดำรงตำแหน่งประเภทเชี่ยวชาญเฉพาะระดับปฏิบัติการมาแล้ว ไม่น้อยกว่า 6 ปี กำหนดเวลา 2 ปี ให้ลดเป็น 4 ปี สำหรับผู้มีคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งนักวิชาการศึกษา ระดับปฏิบัติการ ข้อ 2 กำหนดเวลา 6 ปี ให้ลดเป็น 2 ปี สำหรับผู้มีคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งนักวิชาการศึกษา ระดับปฏิบัติการ ข้อ 3 หรือตำแหน่งประเภทอื่นตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่ ก.บ.ม. กำหนด
- 3.3) ปฏิบัติงานด้านวิชาการศึกษา หรืองานอื่นที่เกี่ยวข้องซึ่งเหมาะสมกับหน้าที่ความรับผิดชอบและลักษณะงานที่ปฏิบัติมาแล้วไม่น้อยกว่า 1 ปี

4) สมรรถนะที่จำเป็นสำหรับตำแหน่ง

- 4.1) ความรู้ที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานในตำแหน่งนักวิชาการศึกษา
- 4.2) ทักษะที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานในตำแหน่งนักวิชาการศึกษา
- 4.3) สมรรถนะที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานในตำแหน่งนักวิชาการศึกษา ตามแบบประเมินที่ ก.บ.ม. กำหนด ประกอบด้วย Core Competency และ Functional Competency
- 4.4) คุณสมบัติอื่นตามที่ ก.บ.ม. กำหนด

2.2 ลักษณะงานที่ปฏิบัติ

บทบาทหน้าที่ของผู้ปฏิบัติงาน นายสมศักดิ์ กันถาด ตำแหน่งนักวิชาการศึกษา ระดับปฏิบัติการ สังกัดมหาวิทยาลัยแม่โจ้-แพร่ เฉลิมพระเกียรติ ปฏิบัติงานในหน้าที่ที่รับผิดชอบ มีขอบเขตเนื้อหาของงานที่มีความหลากหลายและมีขั้นตอนที่ยุ่งยาก โดยมีการกำหนดแนวทางการทำงานที่เหมาะสมกับสถานการณ์ ตลอดจนทำหน้าที่กำกับดูแล ตรวจสอบผู้ปฏิบัติงานในงานเดียวกันเพื่อให้งานที่รับผิดชอบสำเร็จตามวัตถุประสงค์และปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย โดยมีลักษณะงานที่ปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

- 1) งานสนับสนุนการเรียนการสอนแก่นักศึกษา การเป็นผู้ช่วยสอนในรายวิชาปฏิบัติการ ฟาร์ม 1 วิชาปฏิบัติการฟาร์ม 2 และ ผู้สอนร่วมรายวิชาการเลี้ยงม้าและวิชาสัตว์เลี้ยงเพื่อนันทนาการ
- 2) งานบริการวิชาการแก่นักศึกษา ประชาชน และเยาวชนทั่วไปและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- 3) งานสนับสนุนและพัฒนากิจกรรมที่สร้างรายได้แก่ฟาร์มมหาวิทยาลัยและนักศึกษา
  - 4) การบริหารจัดการด้านการวางแผน การเลี้ยงสัตว์ของหน่วยปศุสัตว์ผสมผสานและนันทนาการ
  - 5) งานพัฒนา ปรับปรุง ซ่อมแซม โรงเรือน และวัสดุอุปกรณ์ การเลี้ยงสัตว์
  - 6) การพัฒนาพื้นที่ แหล่งอาหารสัตว์ แหล่งน้ำสำหรับม้า สุกรพันธุ์ โค แพะ แกะ และสัตว์อื่น ๆ ภายในฟาร์มปศุสัตว์ผสมผสานและนันทนาการ
  - 7) งานตรวจสุขภาพสัตว์ ทำวัคซีนป้องกันโรค ให้อาหารสัตว์ตามภาระงาน รักษาสัตว์ป่วยและเลี้ยงสัตว์ประจำวัน
  - 8) งานจำหน่ายผลผลิตและจัดซื้อพันธุ์สัตว์เพื่อเป็นรายได้สู่หน่วยงาน
- จากภาระหน้าที่ความรับผิดชอบของ ผู้เขียนได้เลือกงานส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนการสอนแก่นักศึกษาในการจัดทำคู่มือปฏิบัติงาน

2.3 โครงสร้างการบริหารจัดการ

1) ประวัติความเป็นมาของมหาวิทยาลัยแม่โจ้-แพร่ เฉลิมพระเกียรติ

มหาวิทยาลัยแม่โจ้ได้ดำเนินการขยายพื้นที่การศึกษาของมหาวิทยาลัยไปยังภูมิภาคตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 20 มิถุนายน 2538 โดยให้มหาวิทยาลัย/สถาบัน 10 แห่งขยายวิทยาเขต/ขยายพื้นที่การสอนไปยังภูมิภาคในพื้นที่ 11 จังหวัด คือ จังหวัดหนองคาย พะเยา จันทบุรี แพร่ ตราชูมพร สุราษฎร์ธานี สกลนคร กาญจนบุรี ราชบุรี และปราจีนบุรี ในครั้งนี้มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ได้เสนอโครงการจัดตั้งมหาวิทยาลัยแม่โจ้-แพร่ เพื่อรับผิดชอบภาระหน้าที่ในการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา โดยการกระจายโอกาสทางการศึกษาไปยังจังหวัดแพร่ และจังหวัดใกล้เคียง

ต่อมาได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการอำนวยการจัดงานฉลองสิริราชสมบัติครบ 50 ปี ให้เป็นโครงการเฉลิมพระเกียรติ “ตามหนังสือที่ นร (สส) 1201/65 ลงวันที่ 21 ธันวาคม 2538 จึงเรียกโครงการนี้ว่า โครงการจัดตั้งมหาวิทยาลัยแม่โจ้-แพร่ เฉลิมพระเกียรติ” เป็นส่วนราชการหนึ่งสังกัดมหาวิทยาลัยแม่โจ้ ในแรกเริ่มการพัฒนามหาวิทยาลัยแม่โจ้ ได้แต่งตั้งผู้บริหารทั้งภาครัฐ เอกชน และบุคคลที่มีชื่อเสียงในจังหวัดแพร่ เป็นคณะกรรมการบริการโครงการจัดตั้งและระดมสมองในการดำเนินแผนงานแม่บทด้านวิชาการและว่าจ้างบริษัทเซาท์เทอร์น เอ็นจิเนียร์ จำนวนเงิน 2.14 ล้านบาท ศึกษาและวางแผนแม่บททางกายภาพในปี พ.ศ. 2538 และเสนอต่อทบวงมหาวิทยาลัย แต่เนื่องจากภาวะผันผวนทางเศรษฐกิจ ทำให้ต้องมีการปรับแผนแม่บทให้มีความสอดคล้องกับนโยบายภาวะเศรษฐกิจของประเทศและศักยภาพของมหาวิทยาลัยเอง โดยให้มีการพัฒนาเป็นวิทยาเขตขนาดเล็ก แต่มีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการการศึกษาระดับอุดมศึกษาให้เป็นเลิศทางวิชาการและเป็นศูนย์กลางของการแก้ปัญหาในท้องถิ่น เมื่อได้รับการเห็นชอบจากทบวงมหาวิทยาลัย จึงได้จัดตั้งมหาวิทยาลัยขึ้นในปี 2542 ในชื่อว่า “มหาวิทยาลัยแม่โจ้-แพร่ เฉลิมพระเกียรติ”

2) ปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจ ค่านิยมและสมรรถนะหลัก

ปรัชญา : มุ่งมั่นพัฒนาบัณฑิตสู่ความเป็นผู้อุดมด้วยปัญญา อดทน สู้งานเป็นผู้มีคุณธรรม และจริยธรรมเพื่อความเจริญรุ่งเรืองวัฒนาของสังคมไทยที่มีการเกษตรเป็นฐานราก

วิสัยทัศน์ : เป็นมหาวิทยาลัยทางการเกษตรและเทคโนโลยีที่มีชื่อเสียงและได้รับการยอมรับในระดับชาติ

พันธกิจ

1. ผลิตบัณฑิตให้มีความรู้และทักษะด้านการเกษตร โดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยี
2. พัฒนาองค์ความรู้ด้านการวิจัยทางการเกษตร เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อมุ่งสู่ความเชี่ยวชาญในระดับชาติ

3. เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้และถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการเกษตร
4. ทำนุบำรุงสืบสานศิลปวัฒนธรรมเกษตรท้องถิ่น อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

5. พัฒนาระบบการบริหารจัดการภายใต้หลักธรรมาภิบาล

ค่านิยม

M Mindfulness ทำงานด้วยจิตวิญญาน

A Aspiration สืบสานปณิธานด้วยใจมั่น

E Excellence สานฝันสู่ความเป็นเลิศ

J Justification ชูเชิดความยุติธรรม

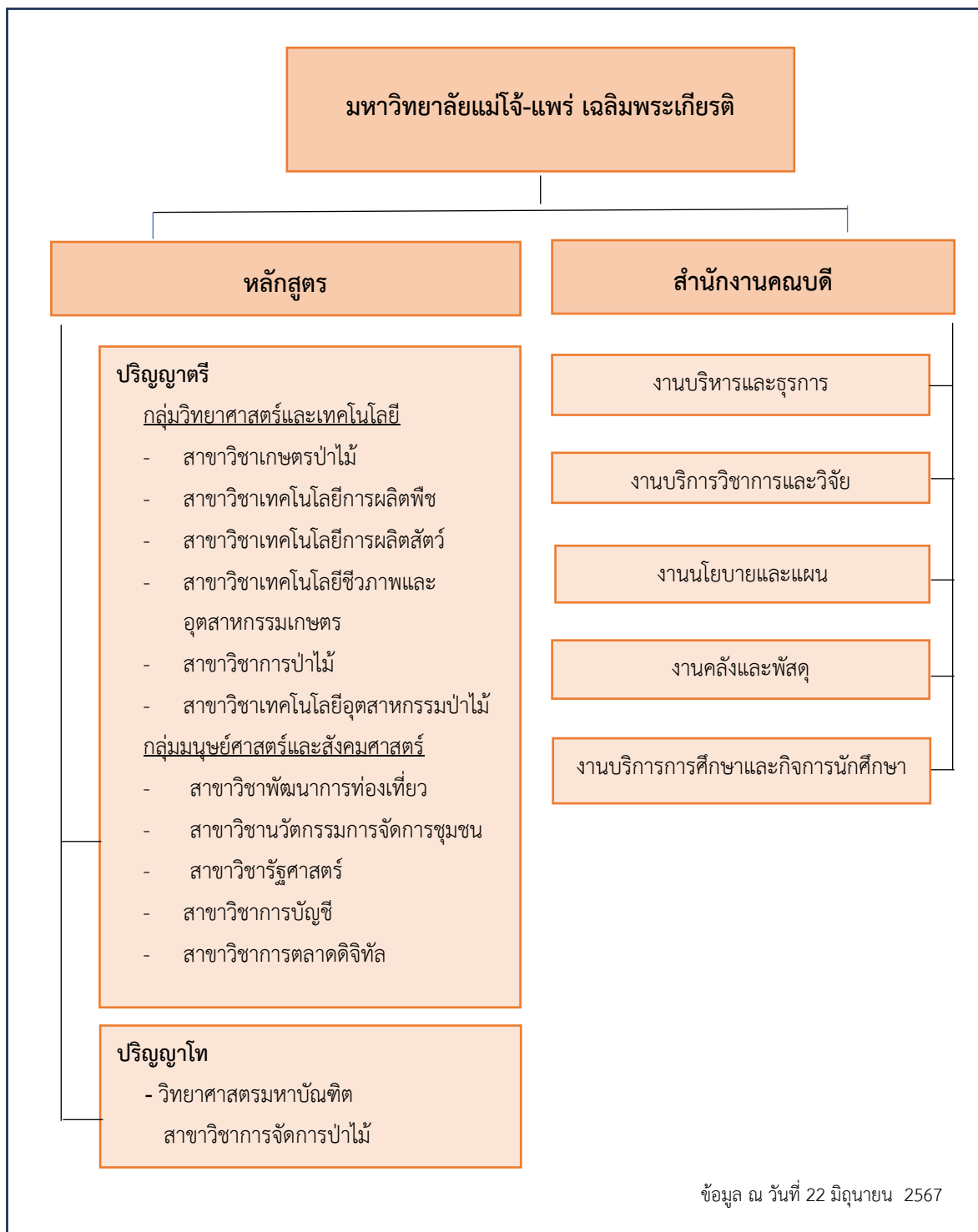
O Originality ก้าวนำด้วยเกียรติภูมิ

สมรรถนะหลัก มหาวิทยาลัยแม่โจ้-แพร์ เฉลิมพระเกียรติ เป็นมหาวิทยาลัยที่มุ่งมั่นด้านการเรียน การสอน การวิจัยและบริการวิชาการ ด้าน เกษตร อาหารและทรัพยากรธรรมชาติ โดยเน้นการพัฒนานวัตกรรม (innovation) และเทคโนโลยี (technology) เพื่อสร้างผู้ประกอบการสมัยใหม่ที่สามารถพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน

3) โครงสร้างการบริหารจัดการ (Organization Chart)

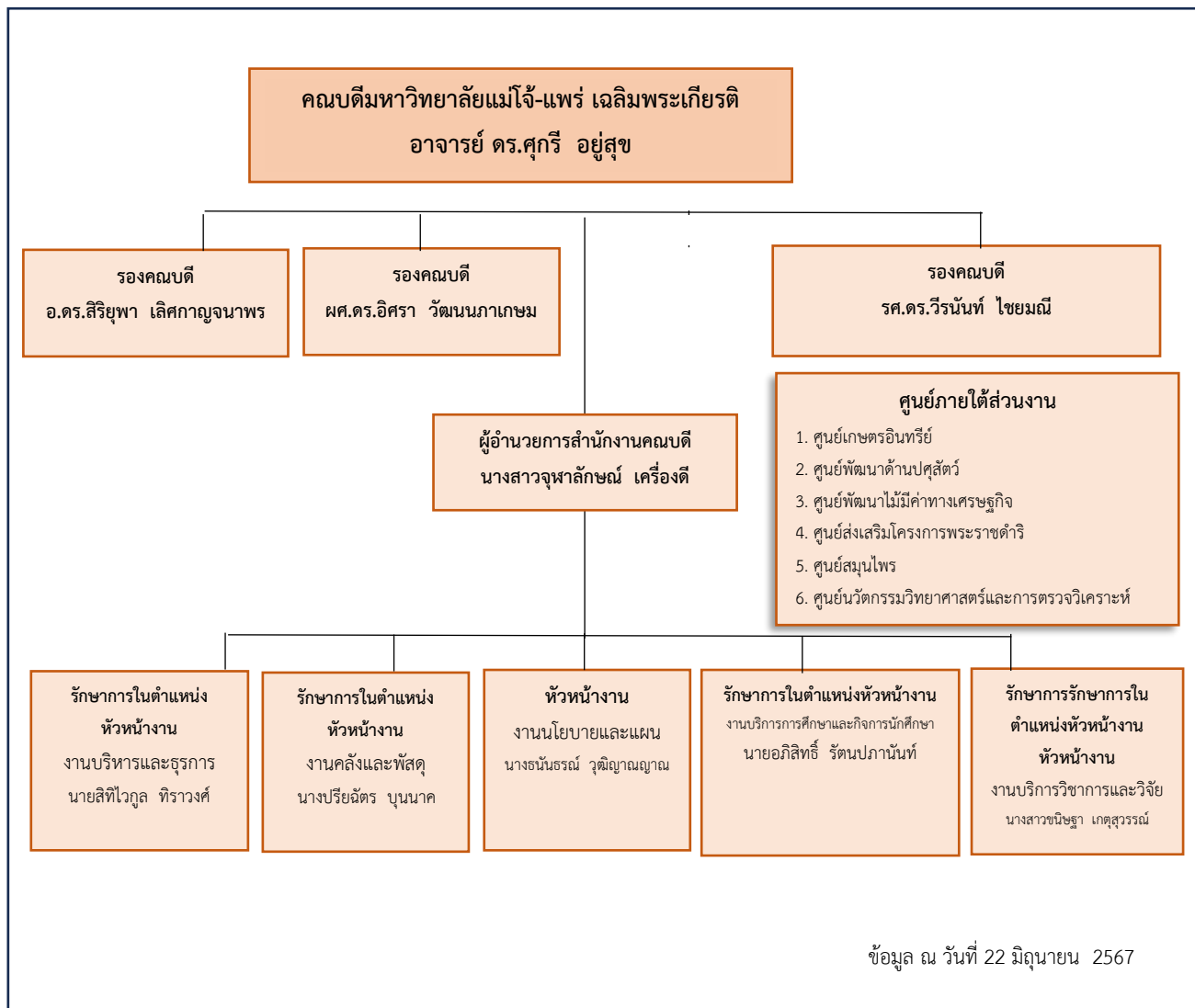
มหาวิทยาลัยแม่โจ้-แพร์ เฉลิมพระเกียรติ มีการบริหารจัดการงานในรูปแบบของคณะ โดยผู้บริหารและคณะกรรมการประจำมหาวิทยาลัย มีสำนักงานคณบดีเป็นฝ่ายสนับสนุนการทำงานให้ประสบความสำเร็จ ซึ่งแบ่ง ออกเป็น 5 ส่วนงาน ประกอบด้วย (1) งานบริหารและธุรการ (2) งานคลังและพัสดุ (3) งานนโยบายและแผน (4) งานบริการการศึกษาและกิจการนักศึกษา (5) งานบริการวิชาการและวิจัย โดยมีผู้อำนวยการสำนักงานคณบดี เป็นผู้ควบคุมดูแลตั้งโครงสร้างหน่วยงาน ดังนี้

โครงสร้างองค์กร (Organization Chart)

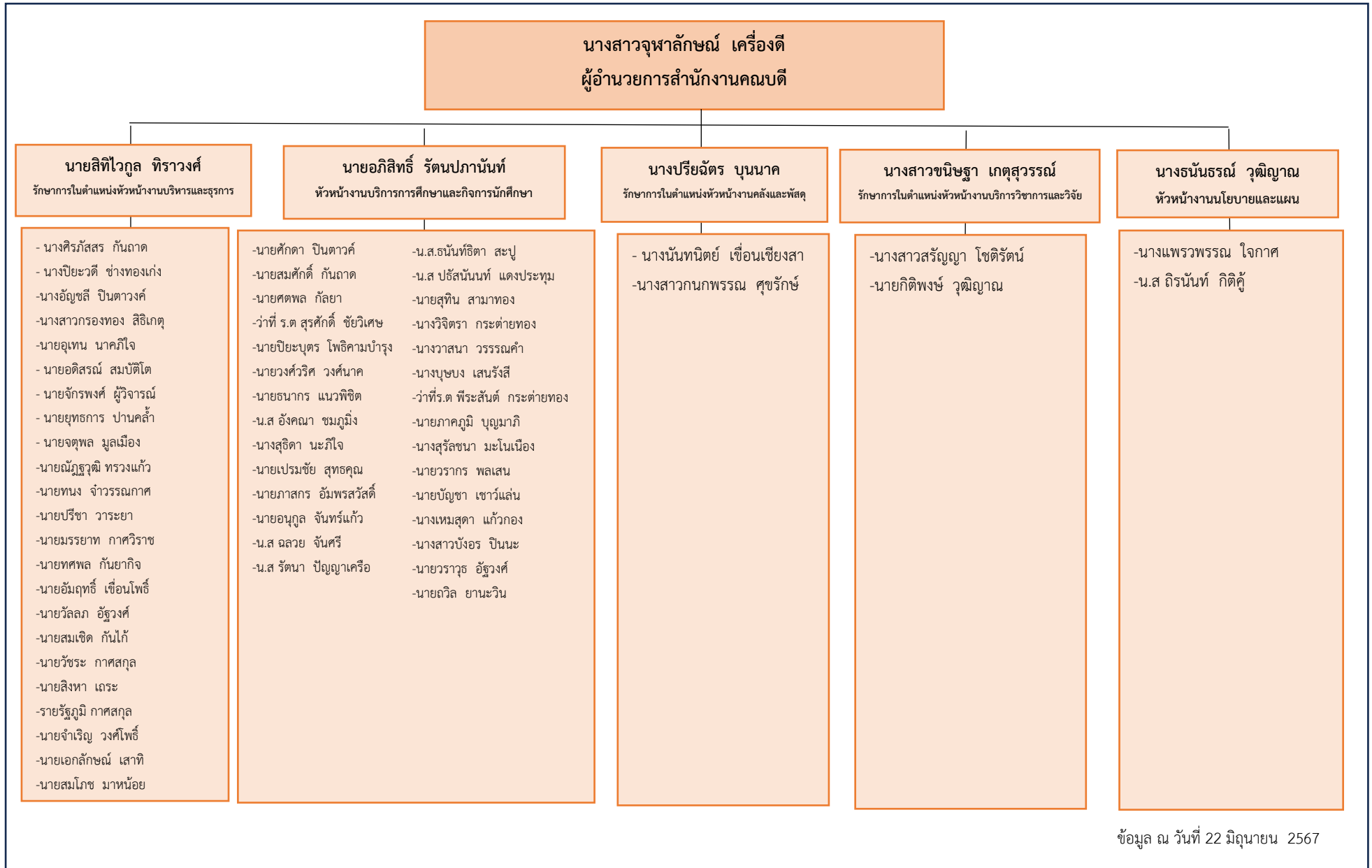
ภาพที่ 1 แสดงโครงสร้างองค์กร

โครงสร้างการบริหารงาน (Administration Chart)

ภาพที่ 2 แสดงโครงสร้างการบริหารงาน

โครงสร้างการปฏิบัติงาน (Activity Chart)

ภาพที่ 3 แสดงโครงสร้างการปฏิบัติงาน

4) ภาระหน้าที่ของหน่วยงาน

มหาวิทยาลัยแม่โจ้-แพร่ เฉลิมพระเกียรติ เป็นหน่วยงานกลางที่ดำเนินการในส่วนงานสนับสนุนโดยให้บริการสนับสนุนวิชาการและการจัดการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยแม่โจ้-แพร่ เฉลิมพระเกียรติ แบ่งการบริหารงานได้ 5 งาน ได้แก่

4.1 งานบริหารและธุรการ เป็นส่วนงานหนึ่งของสำนักงานคณบดี มหาวิทยาลัยแม่โจ้-แพร่ เฉลิมพระเกียรติ ทำหน้าที่เกี่ยวกับงานสนับสนุนงานธุรการ งานสารบรรณ งานติดต่อบริษัท งานต้อนรับการเข้าศึกษาดูงานศูนย์เรียนรู้ งานทำความร่วมมือกับหน่วยงาน งานการเจ้าหน้าที่ งานอาคารสถานที่และยานพาหนะ งานซ่อมบำรุงและงานภูมิทัศน์

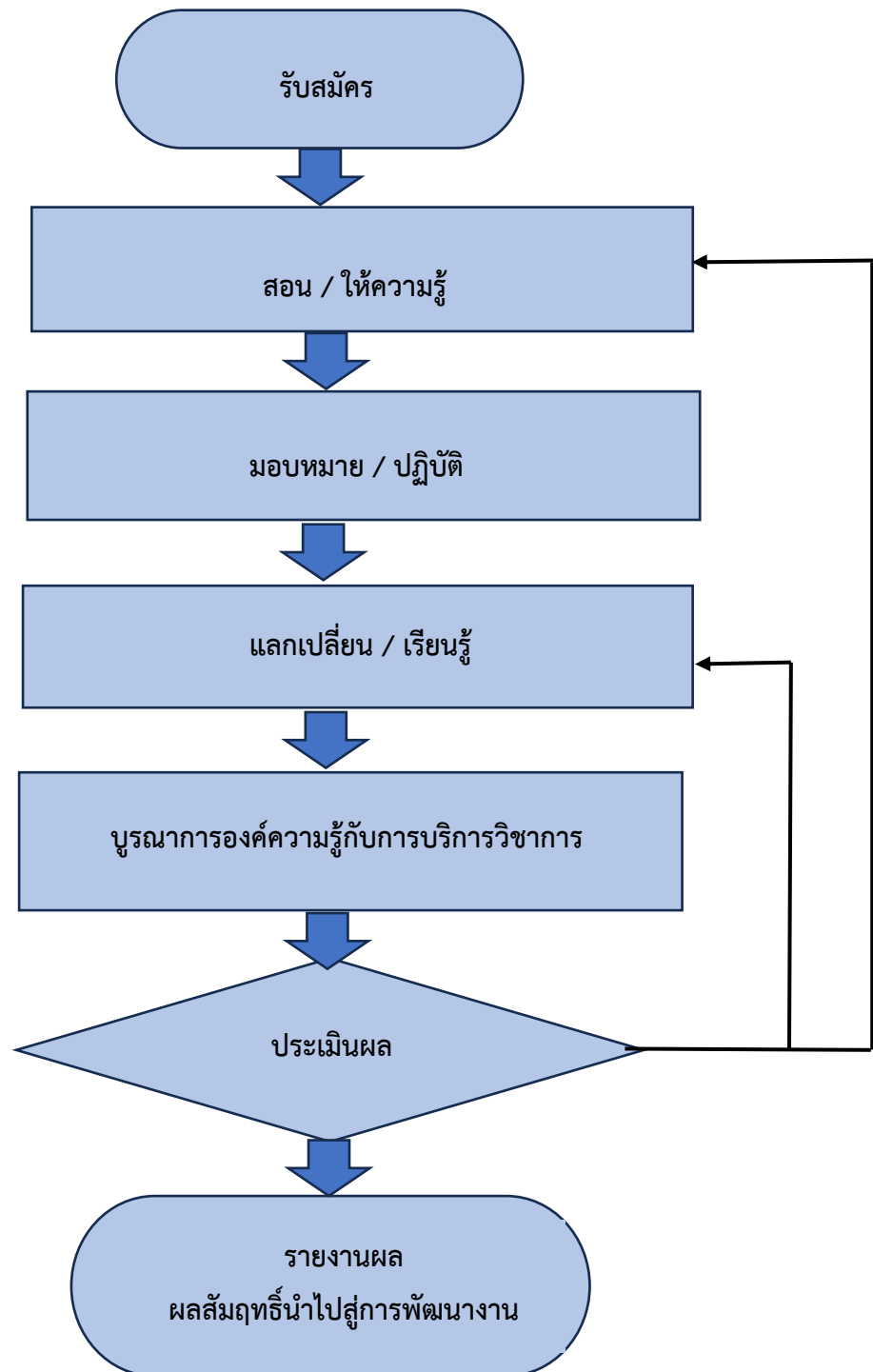
4.2 งานคลังและพัสดุ เป็นส่วนงานหนึ่งของสำนักงานคณบดี มหาวิทยาลัยแม่โจ้-แพร่ เฉลิมพระเกียรติ ทำหน้าที่เกี่ยวกับการสนับสนุนงานด้านการเงิน งานด้านพัสดุ งานควบคุมงานตรวจสอบ สรุปรายงานการเบิกจ่ายและส่งงบประมาณของคณะทุกประเภท

4.3 งานบริการการศึกษาและพัฒนานักศึกษา เป็นส่วนงานหนึ่งภายในสำนักงานคณบดี มหาวิทยาลัยแม่โจ้-แพร่ เฉลิมพระเกียรติ ทำหน้าที่เกี่ยวกับ งานรับเข้านักศึกษา งานสหกิจศึกษา งานบริหารหลักสูตรการเรียนการสอน งานสนับสนุนการเรียนการสอน งานทะเบียนและประเมินผล งานประกันคุณภาพการศึกษา งานบัณฑิตวิทยาลัย งานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี งานห้องสมุด งานกิจกรรมนักศึกษา งานแนะแนวการศึกษาและจัดหางาน งานอนามัย งานกีฬาและนันทนาการ งานทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม งานบริการและสวัสดิการนักศึกษา งานวินัยและพัฒนานักศึกษา งานหอพัก งานสื่อสารองค์กรและโสตทัศนูปกรณ์ งานเทคโนโลยีสารสนเทศ งานสถานีวิทยุกระจายเสียงและงานวิเทศสัมพันธ์

4.4 งานนโยบายและแผน เป็นส่วนงานหนึ่งของสำนักงานคณบดี มหาวิทยาลัยแม่โจ้-แพร่ เฉลิมพระเกียรติ สนับสนุนงานด้านงานวิเคราะห์งบประมาณ งานครุภัณฑ์และสิ่งก่อสร้าง งานยุทธศาสตร์และติดตามประเมินผล งานบริหารความเสี่ยงและควบคุมภายใน งานโครงสร้างและวิเคราะห์อัตราค่าจ้าง

4.5 งานบริการวิชาการและวิจัย เป็นส่วนงานหนึ่งของสำนักงานคณบดี มหาวิทยาลัยแม่โจ้-แพร่ เฉลิมพระเกียรติ สนับสนุนงานด้านงานบริการวิชาการและวิจัย ให้แก่บุคลากรและบุคคลภายนอก การวิเคราะห์สรุปผลด้านการวิจัยและบริการวิชาการเพื่อใช้ประโยชน์ในการบริหารและอ้างอิง

การส่งเสริมการจัดการศึกษานอกห้องเรียนของศูนย์พัฒนาด้านปศุสัตว์
(ฟาร์มสัตว์ผสมผสานและนันทนาการ)

ภาพที่ 4 แสดงขั้นตอนการส่งเสริมการจัดการศึกษานอกห้องเรียน
ของศูนย์พัฒนาด้านปศุสัตว์ (ฟาร์มสัตว์ผสมผสานและนันทนาการ)

บทที่ 3

หลักเกณฑ์วิธีการปฏิบัติงานและเงื่อนไข

ในการปฏิบัติงานของนักวิชาการศึกษาคำนาถการ มีงานที่อยู่ในความรับผิดชอบ ได้แก่ งานสนับสนุนการเรียนการสอน บูรณาการร่วมกับการบริการวิชาการภายใต้ศูนย์พัฒนาด้านปศุสัตว์ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการปฏิบัติงานเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยใช้แนวทางและหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติงาน ดังนี้

3.1 หลักเกณฑ์การปฏิบัติงาน

ผู้ปฏิบัติงานต้องเป็นผู้มีความรอบรู้และความชำนาญในงานที่ปฏิบัติ เพื่อจะได้สามารถถ่ายทอดความรู้และทักษะการปฏิบัติงานพร้อมกับเป็นที่ปรึกษาให้กับนักศึกษา พร้อมกันนี้จะต้องมีกระบวนการคิดวิเคราะห์ การสังเคราะห์ โดยการปฏิบัติงานต้องมีความเข้าใจ ประเด็นสำคัญ ๆ ดังนี้

1) ประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2565

อาศัยอำนาจตามความในข้อ 21 แห่งกฎกระทรวงมาตรฐานหลักสูตรการศึกษา ระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565 ประกอบกับมติคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา ในคราวประชุม ครั้งที่ 6/2565 (นัดพิเศษ) เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน พ.ศ. 2565 ได้ประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา เรื่อง เกณฑ์มาตรฐาน หลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2565 บังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 29 กันยายน พ.ศ. 2565 สำหรับหลักสูตรระดับปริญญาตรีทุกสาขาวิชา โดยให้สถาบันการศึกษามุ่งผลิตบัณฑิตให้มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาของชาติ ปรัชญาของการอุดมศึกษา ปรัชญาของสถาบันอุดมศึกษาและมาตรฐานวิชาการและวิชาชีพที่เป็นสากล ให้การผลิตบัณฑิตระดับอุดมศึกษาอยู่บนฐานความเชื่อว่าการกำลังคนที่มีคุณภาพต้องเป็นบุคคลที่มีจิตสำนึกของความเป็นพลเมืองดีที่สร้างสรรค์ประโยชน์ต่อสังคมและมีศักยภาพในการพึ่งพาตนเอง บนฐานภูมิปัญญาไทยภายใต้กรอบศีลธรรมจรรยาอันดีงาม เพื่อนำพาประเทศสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน และทัดเทียมมาตรฐานสากล ทั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อกำกับส่งเสริมกระบวนการผลิตบัณฑิตที่เน้นการพัฒนาผู้เรียนให้มีลักษณะของความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ สามารถดำรงตนอยู่ในสังคมพหุวัฒนธรรมภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ที่มีการสื่อสารแบบไร้พรมแดน มีศักยภาพในการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีความสามารถในการปฏิบัติงานได้ตามกรอบมาตรฐานและจรรยาบรรณที่กำหนด สามารถสร้างสรรค์งานที่เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคมทั้งในระดับท้องถิ่นและสากล

โดยหลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการ มุ่งผลิตบัณฑิตให้มีความรอบรู้ ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ เน้นความรู้ สมรรถนะและทักษะด้านวิชาการและวิชาชีพหรือมีสมรรถนะ และทักษะด้านการปฏิบัติเชิงเทคนิคในศาสตร์สาขาวิชานั้น ๆ โดยผ่านการปฏิบัติงานใน สถานประกอบการ

สถาบันอุดมศึกษาที่ต้องการผลิตบุคลากรในระดับปริญญาตรี (ต่อเนื่อง)จะต้องมีวัตถุประสงค์ เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีทักษะการปฏิบัติการหรือทักษะวิชาชีพอยู่แล้วให้มีความรู้ด้านวิชาการมากยิ่งขึ้น รวมทั้งได้รับการฝึกปฏิบัติขั้นสูงเพิ่มเติม เพื่อให้บัณฑิตจบไปเป็นนักปฏิบัติเชิงวิชาการ โดยเน้น การจัดการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วมระหว่างสถานประกอบการกับสถาบันอุดมศึกษาและ การบริหารจัดการเรียนการสอนที่บูรณาการภาคทฤษฎีและปฏิบัติในบริบทของการทำงานตามสภาพ จริงเพื่อให้นักศึกษาบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ที่สามารถตอบโจทย์ความต้องการของนักปฏิบัติขั้นสูง ในด้าน อาจารย์ผู้สอนจำนวนหนึ่งต้องเป็นผู้มีประสบการณ์ด้านปฏิบัติการ

หมวดวิชาเลือกเสรี หมายถึง วิชาที่มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ ตามที่ตนเองถนัด หรือสนใจ โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกเรียนรายวิชาใด ๆ ในหลักสูตรระดับปริญญาตรีตามที่ สถาบันอุดมศึกษากำหนด และให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต

2) หลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการผลิตสัตว์ หลักสูตรปริญญาตรี ทางวิชาการ

สอดคล้องกับปรัชญาการศึกษาและพันธกิจของมหาวิทยาลัยแม่โจ้ ที่ผลิตบัณฑิตที่มี คุณภาพ คุณธรรม มีความเชี่ยวชาญในวิชาชีพ โดยเน้นให้นักศึกษาได้ปฏิบัติงานจริง สามารถผลิต บัณฑิตได้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานทั้งภาครัฐและเอกชน อันจะก่อให้เกิด ประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวมและประเทศชาติต่อไป

2.1) ปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจ

มุ่งผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ ความสามารถและความเชี่ยวชาญด้านการผลิตปศุสัตว์ ที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ มีวิสัยทัศน์ของการเป็นผู้ประกอบการ สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการทำงานและแก้ปัญหาทางการผลิตสัตว์ได้ สามารถปรับตัวได้ทันต่อ การเปลี่ยนแปลงสถานการณ์ของโลกและบริบทของสังคม เป็นบัณฑิตที่มีคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณตามหลักวิชาการ/วิชาชีพ

จากเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนและแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 13 ของประเทศไทยที่มีเป้าหมายหลักคือใช้นวัตกรรมและองค์ความรู้เพื่อสร้างผลผลิตทางการเกษตรที่มี มูลค่าสูงที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยการพัฒนาเป็นการนำเอาเทคโนโลยีและองค์ความรู้ทาง ด้านการผลิตสัตว์ รวมถึงการส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมไปใช้ในกระบวนการเลี้ยงสัตว์ที่มีคุณภาพ

ต้นทุนต่ำ ใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อสร้างความมั่นคงและนำไปสู่ความยั่งยืนในอาชีพ มุ่งเน้นผลลัพธ์ในการเสริมสมรรถนะที่จำเป็นต่อการผลิตนักสัตวบาลในอนาคต ให้มีความรู้ที่ทันสมัย สอดรับกับการเปลี่ยนแปลงของโลก มีทักษะทางด้านการปฏิบัติที่ดี เป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพ และเป็นพลเมืองดีของชาติ มีทักษะชีวิตและสังคม มุ่งเน้นกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อนำไปสู่ การเรียนรู้ตลอดชีวิตและมุ่งเน้นจากการปฏิบัติงานจริง เพื่อสร้างบัณฑิตให้มีสมรรถนะดังกล่าวให้ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

จากพันธกิจของมหาวิทยาลัยที่มุ่งผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ความสามารถในวิชาการ และวิชาชีพโดยเฉพาะความเป็นมหาวิทยาลัยด้านการเกษตรระดับนานาชาติ รวมถึงการเป็น ผู้ประกอบการ (Entrepreneurs) และประยุกต์ใช้องค์ความรู้ถ่ายทอดเทคโนโลยีให้แก่สังคมเพื่อเป็นที่ พึ่งของตนเองและสังคม รวมถึงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ มุ่งเน้นผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ ความสามารถและทักษะในสาขาวิชา รวมถึงสามารถประยุกต์ใช้องค์ความรู้ในการแก้ไขปัญหาใน การทำงานทางด้านการเลี้ยงสัตว์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2) วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

1. เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ และความสามารถในด้านการผลิตสัตว์ปลอดภัย เชิงอุตสาหกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ
2. เพื่อผลิตบัณฑิตมีทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ การวิจัย การใช้เทคโนโลยี และนวัตกรรมทางการผลิตสัตว์ เพื่อแก้ไขปัญหาด้านการผลิตสัตว์
3. เพื่อผลิตบัณฑิตที่สามารถบูรณาการความรู้ด้านการผลิตสัตว์ กับศาสตร์ทางการ บริหารธุรกิจเพื่อการเป็นผู้ประกอบการ
4. เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีคุณธรรม จริยธรรม สำนึกในจรรยาบรรณของวิชาชีพ เป็นผู้ ใฝ่รู้สู่งานพัฒนาตนเองและวิชาชีพอย่างสม่ำเสมอ

2.3) จุดเด่นเฉพาะของหลักสูตร

1. มุ่งเน้นให้นักศึกษามีการเตรียมความพร้อมต่อการพัฒนาตนเองให้เป็นผู้ประกอบการและเป็นผู้บริหารจัดการฟาร์มเชิงธุรกิจที่มีประสิทธิภาพ
2. เน้นให้นักศึกษาได้มีเวลาในภาคปฏิบัติมากขึ้น ตลอดจนการเรียนรู้อิสระและการบริการวิชาการในชุมชน
3. เน้นหาความทันสมัยต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน ด้านระบบความปลอดภัยทางชีวภาพ การรู้ถึงกระบวนการตัดแต่งซาก เช่น โรคและการสุขาภิบาล เทคโนโลยีและนวัตกรรมใน ธุรกิจปศุสัตว์ การจัดการปศุสัตว์อินทรีย์

4. เน้นกระบวนการผลิตต้นน้ำที่ได้มาซึ่งผลิตภัณฑ์ที่ปลอดภัย และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

3) ประกาศมหาวิทยาลัยแม่โจ้ เรื่อง การจัดตั้งรวม การยุบเลิกและการบริหารจัดการ ศูนย์ ประกาศ ณ วันที่ 23 พฤศจิกายน 2564

โดยตามประกาศให้ศูนย์มีขอบเขตหน้าที่ในการปฏิบัติภารกิจ ส่งเสริมการดำเนินงานเพื่อสร้างความเป็นเลิศตามพันธกิจและยุทธศาสตร์เฉพาะด้านของมหาวิทยาลัยหรือส่วนงาน โดยอาจมุ่งเน้นด้านวิชาการ วิจัย บริการวิชาการ ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม หรือบริหารจัดการด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้าน ไม่มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อหารายได้ โดยให้ใช้ทรัพยากรร่วมกันกับหน่วยงานภายใน

วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งศูนย์เพื่อเปิดโอกาสให้เกิดการรวมตัวของคณาจารย์ นักวิจัย และบุคลากรที่มีสนใจและความเชี่ยวชาญได้ทำงานร่วมกันในการสร้างและพัฒนางานองค์ความรู้ งานวิจัย นวัตกรรมให้บริการวิชาการหรือต่อยอดองค์ความรู้ที่มีอยู่ ไม่มุ่งเน้นการสร้างรายได้เป็นหลัก แต่หากมีรายได้เกิดขึ้นให้จัดเก็บ จัดสรรตามระเบียบมาของรายได้ ได้เกิดการบูรณาการทรัพยากรที่เอื้อต่อการพัฒนางานองค์ความรู้ ด้านงานวิจัย นวัตกรรม บริการวิชาการ และพันธกิจด้านอื่น ๆ ของมหาวิทยาลัย ให้การบริหารจัดการด้านบุคคล ทรัพย์สินเป็นไปตามภายใต้ระเบียบข้อบังคับ การกำกับดูแลโดยคณะกรรมการประจำส่วนงาน ด้านงานธุรการ สนับสนุนจากบุคลากรในสังกัด ส่วนการบริหารทรัพย์สิน การเงินในเชิงงบประมาณ ครุภัณฑ์สถานที่ ของส่วนงาน หากมีการดำเนินงานที่ก่อให้เกิดรายได้ให้จัดหางบประมาณรายรับและรายจ่ายปกติภายในส่วนงาน ให้มีการแต่งตั้งหัวหน้าศูนย์เป็นผู้รับผิดชอบหลักในการบริหารจัดการศูนย์ และมอบหมายให้บุคลากรในสังกัดทั้งบุคลากรสายวิชาการและบุคลากรสายสนับสนุนวิชาการเป็นผู้ปฏิบัติงานหรือผู้สนับสนุนการปฏิบัติงานของศูนย์โดยเป็นการมอบหมายภาระงานเพิ่มเติม การติดตามประเมินผลการดำเนินงานให้ทบทวนและเสนอตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายการดำเนินงานในแต่ละปีงบประมาณผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการประจำส่วนงาน

4) ประวัติและพันธกิจ ศูนย์พัฒนาด้านปศุสัตว์

4.1) ประวัติความเป็นมา

ศูนย์ความเป็นเลิศด้านปศุสัตว์ เกิดขึ้นจากการนำองค์ความรู้และภูมิปัญญา ผลงานการวิจัยและพัฒนา ตลอดจนการบริการวิชาการของคณาจารย์และนักวิชาการผู้มีความเชี่ยวชาญในด้านปศุสัตว์ ภายใต้ความร่วมมือของคณาจารย์ที่หลากหลายองค์ความรู้ในสาขาวิชาเทคโนโลยีการผลิตสัตว์และนักวิชาการของฟาร์มสัตว์ที่เชี่ยวชาญ ของมหาวิทยาลัยแม่โจ้-แพร่ เฉลิมพระเกียรติ ซึ่งมีการพัฒนางานร่วมกันภายใต้การบูรณาการองค์ความรู้ด้านปศุสัตว์ ตั้งแต่ต้นน้ำ คือการคัดเลือก

การปรับปรุงพันธุ์และการผลิตอาหาร กลางน้ำ คือการเลี้ยงการจัดการสัตว์ต่าง ๆ ไปจนถึงปลายน้ำ คือ การแปรรูปผลิตผลจากสัตว์ตลอดจนถ่ายทอดองค์ความรู้ในมหาวิทยาลัยและเชื่อมโยงไปถึงการพัฒนาสังคมด้านเกษตรด้วยเทคโนโลยีการผลิตสัตว์

มหาวิทยาลัยแม่โจ้-แพร่ เฉลิมพระเกียรติ เป็นมหาวิทยาลัยในภาคเหนือตอนบนที่จัดตั้งขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ในการพัฒนาภูมิภาคให้มีความเจริญทางด้านการศึกษาในสาขาวิทยาการที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่และขยายผลสู่ระดับประเทศและนานาชาติ ตลอดจนการพัฒนาภาคการเกษตรและอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องอันเป็นฐานสำคัญในการพัฒนาระบบเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งตลอดระยะเวลากว่า 25 ปี ที่ผ่านมามหาวิทยาลัยแม่โจ้-แพร่ เฉลิมพระเกียรติ ได้ดำเนินการกิจผ่านพันธกิจทั้ง 4 ด้านของมหาวิทยาลัย ประกอบด้วยการผลิตบัณฑิต การวิจัย การบริการวิชาการและการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม โดยมหาวิทยาลัยยึดหลักแนวทาง 3 ด้าน ในการบริหารจัดการและการดำเนินงานเป็นหลัก 1.) บริหารและการจัดการการศึกษาทั้งระบบในลักษณะผสมผสาน (Hybrid) เพื่อให้องค์ความรู้และทักษะมีความหลากหลาย มีความทันสมัย สามารถเชื่อมโยงและเป็นที่ยอมรับทั้งในและต่างประเทศ 2.) บริหารและการจัดการการศึกษาในรูปแบบการเป็นหุ้นส่วน (Partnerships) เพื่อให้ภาคส่วนต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการผลิตบัณฑิต ผลงานวิจัยและการบริการวิชาการที่สอดคล้องกับความต้องการและนำไปใช้ประโยชน์ทางสังคมและเศรษฐกิจอย่างแท้จริง 3.) บริหารและการจัดการการศึกษาในรูปแบบการสร้างเครือข่าย (Networking) เพื่อให้เกิดความร่วมมือของภาคส่วนต่าง ๆ ในกระบวนการผลิตบัณฑิต ผลงานวิจัยและการบริการวิชาการ เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพ การจัดการข้อมูลและทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยเป้าหมายหลักของมหาวิทยาลัย คือมหาวิทยาลัยผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของสังคมและมหาวิทยาลัยดำเนินการวิจัยและบริการวิชาการที่มุ่งตอบสนองต่อความต้องการของชุมชน สนับสนุนการทำนุ ศิลปะและวัฒนธรรม สร้างผลงานวิชาการที่สร้างชื่อเสียงให้กับมหาวิทยาลัย สามารถนำไปพัฒนาสังคมและประเทศชาติได้อย่างแท้จริง

ศูนย์ความเป็นเลิศทางด้านปศุสัตว์เป็นหน่วยงานสนับสนุนสำหรับการเพิ่มศักยภาพและประสิทธิภาพของคณาจารย์ ในการบูรณาการองค์ความรู้จากสาขาวิชา ให้ออกมาในรูปแบบของงานบริการวิชาการและการผลิตบัณฑิตระดับบัณฑิตศึกษา เพื่อเป็นประโยชน์สำหรับชื่อเสียงของมหาวิทยาลัยตามเป้าหมายหลักของมหาวิทยาลัย

4.2) พันธกิจ

เป็นแหล่งการศึกษา ค้นคว้า วิจัย พัฒนานวัตกรรมและถ่ายทอดความรู้ด้านปศุสัตว์ เป็นศูนย์รวมความเป็นเลิศทางด้านวิชาการ การวิจัย การพัฒนานวัตกรรม เผยแพร่และถ่ายทอดบริการวิชาการทางปศุสัตว์เพื่อพัฒนาการปศุสัตว์ของประเทศแบบบูรณาการได้อย่างยั่งยืนตลอดจนการพัฒนาบัณฑิตและบุคลากรให้มีทักษะทางวิชาชีพ คุณธรรมและจริยธรรม

เป็นศูนย์เพื่อสนับสนุนสำหรับการเพิ่มศักยภาพและประสิทธิภาพของคณาจารย์ในการบูรณาการองค์ความรู้จากสาขาวิชา ให้ออกมาในรูปแบบของงานบริการวิชาการและการผลิตบัณฑิตระดับบัณฑิตศึกษา โดยแบ่งเป็น 3 ฟาร์ม ดังนี้

1. ฟาร์มสัตว์เคี้ยวเอื้องเป็นฐานการเรียนรู้เกี่ยวกับการจัดการปศุสัตว์ด้านโคเนื้อ โคนม แพะและแกะ
2. ฟาร์มสุกรและสัตว์ปีกเป็นฐานการเรียนรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงในเชิงธุรกิจ ประเภทสุกรขุนและสัตว์ปีก
3. ฟาร์มสัตว์ผสมผสานและนันทนาการเป็นฐานการเรียนรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงสัตว์เพื่อนันทนาการในเชิงการเลี้ยงแบบผสมผสานแบบยั่งยืน อาทิ ม้า สุกร แพะและปลา เป็นต้น

4.3) วัตถุประสงค์และหน้าที่

ประกาศมหาวิทยาลัยแม่โจ้ เรื่อง การแบ่งหน่วยงานย่อยภายใต้มหาวิทยาลัยแม่โจ้-แพร่ เฉลิมพระเกียรติ (ศูนย์พัฒนาด้านปศุสัตว์) ประกาศ ณ วันที่ 22 เมษายน 2565

1. เพื่อเป็นหน่วยงานบูรณาการด้านปศุสัตว์ อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี การผลิตสัตว์
2. เพื่อเป็นหน่วยงานบริการวิชาการและเผยแพร่องค์ความรู้และผลงาน ด้านปศุสัตว์
3. เพื่อเป็นหน่วยงานสนับสนุนการเรียนการสอนและการวิจัยของอาจารย์และบุคลากร

4. เพื่อเป็นหน่วยงานหารายได้ให้มหาวิทยาลัย

4.4) คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการศูนย์พัฒนาด้านปศุสัตว์

คำสั่งศูนย์พัฒนาด้านปศุสัตว์มหาวิทยาลัยแม่โจ้-แพร่ เฉลิมพระเกียรติ เป็นศูนย์ที่จัดตั้งขึ้นเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน การวิจัย การบริการวิชาการแก่ชุมชนและสนับสนุนการสร้างรายได้ให้กับหน่วยงาน อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 42 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยแม่โจ้ พ.ศ. 2560 ได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาด้านปศุสัตว์ โดยมีผู้คณะผู้บริหารเป็นที่ปรึกษา มีผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิชิตร์ วรรณคำเป็นหัวหน้าศูนย์และมีคณะกรรมการดำเนินงาน โดยมีหน้าที่ ดังนี้

1. ดำเนินการจัดทำแผนการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาด้านปศุสัตว์และขับเคลื่อนการดำเนินงานตามแผนงานที่กำหนด
2. ดำเนินการประสานงานความร่วมมือและสร้างเครือข่ายระหว่างหน่วยงาน องค์กรภาครัฐและเอกชน ฯลฯ
3. ดำเนินการหาแหล่งทุนงบประมาณในการพัฒนาศูนย์พัฒนาด้านปศุสัตว์
4. ดำเนินการสนับสนุนการเรียนการสอน การวิจัยและการบริการวิชาการแก่ชุมชน

5. ดำเนินการสนับสนุนการสร้างรายได้ให้กับศูนย์พัฒนาด้านปศุสัตว์
6. ดำเนินการขยายผลการดำเนินงานด้านการบริการวิชาการและถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ชุมชน
7. ดำเนินการจัดทำรายงานผลการดำเนินงานประจำปี
8. ภาระงานอื่นๆ ตามภารกิจของศูนย์พัฒนาด้านปศุสัตว์

3.2 วิธีการปฏิบัติงาน

ผู้ปฏิบัติงานต้องมีความรอบรู้เกี่ยวกับประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา ทิศทางของหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการผลิตสัตว์ ประกาศมหาวิทยาลัยแม่โจ้ เรื่อง การจัดตั้งรวม การยุบเลิกและการบริหารจัดการศูนย์ และพันธกิจ วัตถุประสงค์ของการจัดการ ศูนย์พัฒนาด้านปศุสัตว์ ดังนี้

1) ศึกษาประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2565 เพื่อให้ทราบถึงทิศทางการบริหารงานของคณะกรรมการอุดมศึกษาที่มุ่งเน้นให้หลักสูตรระดับปริญญาตรีทุกสาขาวิชา โดยให้สถาบันการศึกษามุ่งผลิตบัณฑิตให้มีมาตรฐานวิชาการและวิชาชีพที่เป็นสากลพึ่งพาตนเองมีความสามารถในการปฏิบัติงานสามารถสร้างสรรค์งานที่เกิดประโยชน์ต่อตนเอง เพื่อนำพาประเทศสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนและทัดเทียมมาตรฐานสากล

2) ศึกษาทิศทางของหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการผลิตสัตว์ ซึ่งเป็นความคาบเกี่ยวบูรณาการร่วมกัน ระหว่างศูนย์พัฒนาด้านปศุสัตว์ หลักสูตรสาขาวิชาที่มุ่งผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ ความสามารถ และความเชี่ยวชาญด้านการผลิตปศุสัตว์ที่มีคุณภาพ และประสิทธิภาพ มีวิถีคิดของการเป็นผู้ประกอบการ สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรมในการทำงาน และแก้ปัญหาทางการผลิตสัตว์ได้ สามารถปรับตัวได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงสถานการณ์ของโลกและบริบทของสังคม เป็นบัณฑิตที่มีคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณตามหลักวิชาการ

3) ศึกษาประกาศมหาวิทยาลัยแม่โจ้ เรื่อง การจัดตั้งรวม การยุบเลิกและการบริหารจัดการศูนย์ ประกาศ ณ วันที่ 23 พฤศจิกายน 2564 ส่งเสริมการดำเนินงานเพื่อสร้างความเป็นเลิศตามพันธกิจและยุทธศาสตร์เฉพาะด้านของมหาวิทยาลัยหรือส่วนงาน โดยอาจมุ่งเน้นด้านวิชาการ วิจัย บริการวิชาการ ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม บริหารจัดการด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้าน โดยใช้ทรัพยากรร่วมกันกับหน่วยงานภายใน เป็นการรวมตัวของคณาจารย์ นักวิจัย และบุคลากรที่มีสนใจและความเชี่ยวชาญได้ทำงานร่วมกันในการสร้างและพัฒน่องค์ความรู้ งานวิจัยนวัตกรรม ให้บริการวิชาการหรือต่อยอดองค์ความรู้ที่มีอยู่

4) ศึกษา พันธกิจ วัตถุประสงค์ของการจัดการ ศูนย์พัฒนาด้านปศุสัตว์ ในการเป็นแหล่ง การศึกษา ค้นคว้า วิจัย พัฒนานวัตกรรมและถ่ายทอดความรู้ด้านปศุสัตว์ เป็นศูนย์รวมความเป็นเลิศ ทางด้านวิชาการ การวิจัย การพัฒนานวัตกรรม เผยแพร่และถ่ายทอดบริการวิชาการทางปศุสัตว์เพื่อ พัฒนาการปศุสัตว์ของประเทศแบบบูรณาการได้อย่างยั่งยืนตลอดจนการพัฒนาบัณฑิตและบุคลากร ให้มีทักษะทางวิชาชีพ คุณธรรมและจริยธรรม สนับสนุนสำหรับการเพิ่มศักยภาพและประสิทธิภาพ ของคณาจารย์ในการบูรณาการองค์ความรู้จากสาขาวิชา ให้ออกมาในรูปแบบของงานบริการวิชาการ และการผลิตบัณฑิตระดับบัณฑิตศึกษา

3.3 เจื่อนไข/ ข้อสังเกต/ ข้อควรระวัง สิ่งที่ต้องคำนึงในการปฏิบัติงาน

โดยการปฏิบัติงานมีเจื่อนไข ข้อสังเกต ข้อควรปฏิบัติของนักศึกษา ข้อควรระวัง สิ่งที่ต้อง คำนึงในการปฏิบัติงานในการปฏิบัติงาน รายละเอียด ดังนี้

1) เจื่อนไข ข้อสังเกต

1.1) นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ฟาร์ม และลงเรียนใน รายวิชาที่ผู้ปฏิบัติงานช่วยสอน ให้ทำการกรอกใบสมัครเพื่อดำเนินการขออนุญาต ตามขั้นตอน

1.1) นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ฟาร์ม ต้องการเข้ามา เรียนรู้หรือฝึกปฏิบัติเพิ่มเติมให้ขออนุญาตกับอาจารย์ผู้สอนและอาจารย์ผู้สอนจะเป็นผู้ประสานงาน ผ่านมายังผู้ปฏิบัติงาน

1.3) นักศึกษาที่ไม่ได้ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาเกี่ยวข้องกับพื้นที่ฟาร์ม ให้ทำการ กรอกใบสมัคร สัมภาษณ์ ให้ข้อมูล กับผู้ปฏิบัติงานโดยตรง เพื่อดำเนินการตามขั้นตอน

1.4) การจัดสวัสดิการที่พักให้กับนักศึกษาที่เข้ามาอยู่ประจำฟาร์มดั่งเช่นฟาร์มโคนม ฟาร์มโคเนื้อและฟาร์มสุกรเป็นต้นเพื่อให้สะดวกต่อการศึกษาและปฏิบัติแม้เป็นเวลายามวิกาล

1.5) นักศึกษาต้องลงชื่อการปฏิบัติงานทุกครั้งเพื่อเป็นหลักฐานการปฏิบัติที่ชัดเจน

1.6) การปฏิบัติงานที่บูรณาการกับการบริการวิชาการนักศึกษาต้องเข้ารับการประชุม ชี้แจง รับมอบหมายหน้าที่ ร่วมรับทราบข้อมูลที่สำคัญ ข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้เข้ามาศึกษาใน พื้นที่ดั่งเช่น ข้อมูลเฉพาะบุคคลของผู้เข้ามาศึกษา เพศ วัย ช่วงชั้นการศึกษา ระยะเวลาเข้าศึกษา ดุงาน ความมุ่งหวัง การใช้พื้นที่ ทรัพยากรที่ต้องใช้ เพื่อทำความเข้าใจให้เป็นทิศทางเดียวกัน เป็นการ เตรียมความพร้อมและเข้าร่วมสรุปการปฏิบัติงานหลังเสร็จกิจกรรม เพื่อให้เกิดการปรับปรุงการ ปฏิบัติงานทุกครั้ง

2) ข้อควรปฏิบัติของนักศึกษา

- 2.1) ภายใต้อำนาจกำหนดมาตรการป้องกันโรคระบาดสัตว์และมนุษย์ที่เด็ดขาดชัดเจน
- 2.2) ภายใต้อำนาจปฏิบัติเรื่องการแต่งกายที่เหมาะสม รัศมีและปลอดภัย
- 2.3) ภายใต้อำนาจกำหนดพื้นที่ให้เข้าศึกษา เพื่อแยกการใช้พื้นที่ การใช้ทรัพยากรอย่างชัดเจน เพื่อไม่ให้กระทบต่อผลผลิตและการเรียนการสอนส่วนอื่น

3) ข้อควรระวัง สิ่งที่ต้องคำนึงในการปฏิบัติงานในการปฏิบัติงาน

- 3.1) การปฏิบัติกิจกรรมจะต้องใช้ความระมัดระวัง เอาใจใส่ เนื่องจากนักศึกษาที่เป็นผู้ช่วยวิทยากรอาจจะยังไม่มีประสบการณ์ในการดูแลและรับผิดชอบ ซึ่งอาจจะกระทบต่อบุคคลผู้เข้ามาศึกษาดูงาน ส่งผลกระทบต่อสัตว์เลี้ยง อุปกรณ์ เครื่องจักรกล หรือทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนในองค์ความรู้ที่นำไปสื่อสารหรือความปลอดภัยขณะปฏิบัติงาน
- 3.2) การตระหนักถึงการปฏิบัติในการป้องกันโรคระบาดสัตว์และความปลอดภัยของสัตว์อย่างเข้มงวด เพื่อไม่ให้เกิดความเสียหายต่อภาพรวมของฟาร์ม
- 3.3) ผู้ปฏิบัติงานต้องมีทักษะการคิดวิเคราะห์ความคุ้มค่าจากการศึกษา โดยการใช้ทรัพยากรอย่างเหมาะสมในระบบการผลิตและจัดการฟาร์มสัตว์
- 3.4) การจัดการทรัพยากรเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา งานวิจัยและหารายได้ มีการกำหนดเขตการป้องกันโรคระบาดสัตว์ที่เด็ดขาด

3.4 แนวคิด / ทฤษฎี / งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง / กรณีศึกษา

โดยมีการอ้างอิงแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กรณีศึกษา ดังนี้

1) แนวคิดการจูงใจ / ทฤษฎีการจูงใจ

สงวน สุทธิเลิศอรุณ (2529 : 112) กล่าวว่า แรงจูงใจ หมายถึงสิ่งจูงใจที่ทำให้เกิดการใช้จ่ายพลังงานที่มีอยู่ในตัวบุคคล เพื่อให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายหรือเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยให้บุคคลแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ตนต้องการ

ชนิษฐา วิเศษสารและมุกดา ศรีรงค์ (2537 : 200) กล่าวว่า แรงจูงใจ (Motivation) หมายถึง สภาวะที่บุคคลถูกกระตุ้นจากปัจจัยต่างๆ เป็นแรงผลักดันให้มีพฤติกรรมอย่างมีทิศทาง เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

กันยา สุวรรณแสง (2538) กล่าวว่า แรงจูงใจ หมายถึง สภาวะที่ร่างกายถูกกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมที่เกิดจากความปรารถนาและความต้องการออกมาเพื่อสนองความต้องการอันจะนำไปสู่จุดหมายปลายทาง

Griffin (1999 : 484) กล่าวว่า แรงจูงใจ หมายถึง ชุดของพลัง ผลักดันที่เป็นสาเหตุให้มนุษย์แสดงพฤติกรรมในแนวทางที่สนองต่อความต้องการของตน

Draft (2000 : 534) กล่าวว่า แรงจูงใจ หมายถึง พลังหรือแรงผลักดัน ทั้งภายนอกและภายในตัวบุคคล ซึ่งกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมที่กระตือรือร้น รวมทั้งเป็นแรงกระตุ้นที่จะทำให้บุคคลรักษาพฤติกรรมนั้นไว้

Robbin (2005 : 209) กล่าวว่า แรงจูงใจ หมายถึง กระบวนการที่ทำให้เกิดความตั้งใจ กำหนดทิศทางและความต่อเนื่องของบุคคล เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

สรุปได้ว่าแรงจูงใจหมายถึง ความต้องการ แรงกระตุ้นที่อยู่ภายในตัวบุคคลทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมออกมาทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจเพื่อตอบสนองความต้องการหรือแรงกระตุ้นไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ

1.1) ลักษณะของแรงจูงใจ

กานดา จันทร์แย้ม (2556 : 82) กล่าวว่า แรงจูงใจมีลักษณะสำคัญ 3 ประการ คือ

1. เป็นพลังให้เกิดพฤติกรรม (Energize) แรงจูงใจเป็นสาเหตุที่ผลักดันให้บุคคลแสดงพฤติกรรม กล่าวคือ เมื่อบุคคลมีแรงจูงใจก็จะมีพลังที่จะกระทำการสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่ตนเองต้องการ

2. เป็นตัวชี้ทำให้เกิดพฤติกรรม (Direct) นั่นคือ พฤติกรรมที่มีแรงจูงใจจะเป็นพฤติกรรมที่มีเป้าหมาย บุคคลรู้ว่าตนเองต้องการอะไร เป้าหมายของการแสดงพฤติกรรมของตนเองคืออะไร ก็จะเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลมุ่งสู่จุดมุ่งหมาย หรือเป้าหมายนั้น

3. ความคงทนของพฤติกรรม (Sustaining) นั่นคือ พฤติกรรมที่มีแรงจูงใจจะไม่ล้มเลิกง่าย ๆ บุคคลจะยังคงแสดงพฤติกรรมเพื่อให้ตนเองบรรลุเป้าหมายที่ต้องการหรือจนกว่าความต้องการของตนเองจะได้รับการตอบสนอง

แรงจูงใจ เป็นพฤติกรรมที่มีพลังและมีจุดมุ่งหมาย ซึ่งมีไม่เท่ากันเป็นผลมาจากการที่ระดับของแรงจูงใจที่แตกต่างกันของบุคคล ลักษณะของแรงจูงใจจึงนำไปสู่การนำแนวคิดเกี่ยวกับแรงจูงใจไปประยุกต์ใช้ในการเข้ามาศึกษาในห้องเรียน โดยนักศึกษาที่เข้ามาเรียนรู้อาจจะเป็นนักศึกษาที่มีความกระตือรือร้น ความพยายาม ความไม่ย่อท้อต่อการทำงาน ส่งผลให้นักศึกษาที่ได้มีโอกาสเข้ามาเรียนรู้และฝึกฝนจะเป็นบุคคลที่มีความรู้ความชำนาญในการทำงาน มีทักษะในการปฏิบัติงานเป็นอย่างดี

1.2) ประเภทของแรงจูงใจ

Hilgard (1981 : 321) กล่าวว่าแบ่งแรงจูงใจออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. แรงจูงใจเพื่อการอยู่รอด (The Survival Motive) หมายถึง ความต้องการทางร่างกาย(Physiological needs) ซึ่งเป็นสิ่งที่จะขาดไม่ได้เช่น ความต้องการน้ำ อาหาร อุณหภูมิพอเหมาะกับร่างกาย การขับถ่ายของเสีย การพักผ่อนและความต้องการทำกิจกรรม

2. แรงจูงใจทางสังคม (The Social Motive) หมายถึง แรงจูงใจอันเกิดจากความต้องการ(Social Needs) ของมนุษย์ในการเกี่ยวข้องกับสัมพันธกับบุคคลอื่น ได้แก่ ความต้องการความรัก ความต้องการตำแหน่งในสังคม ความต้องการทางเพศ

3. แรงจูงใจในทางอวดตน (Ego-integrative Motives) หมายถึง แรงจูงใจที่เกิดจากความต้องการความสำเร็จ (Need for success) ความต้องการปรัชญาชีวิตที่น่าพอใจ ความต้องการในการสร้างสรรค์และปฏิบัติเพื่อให้เกิดความรู้สึกนับถือตนเอง ซึ่งจะเป็นทางให้บุคคลสามารถหลีกเลี่ยงจากการมีปมด้อยและความรู้สึกที่ว่าตนไม่มีค่าหรือจะกล่าวอีกนัยหนึ่งว่าตนจะได้มีความรู้สึกที่ว่าตนมีความสามารถ ส่วนแรงจูงใจที่เกิดจากความต้องการปรัชญาชีวิตที่น่าพอใจนั้นก็เพื่อบุคคลจะได้เป็นที่น่ายกย่องของคนอื่นในสังคมด้วย

อารี พันธมณี (2546 : 181) กล่าวว่า ประเภทของแรงจูงใจออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. แรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation) เป็นสภาวะที่บุคคลต้องการที่จะกระทำหรือเรียนรู้บางสิ่งบางอย่างด้วยตนเองโดยไม่ต้องอาศัยการชักจูงจากสิ่งเร้าภายนอก ได้แก่ ความต้องการความสนใจ ความรู้สึกนึกคิด

2. แรงจูงใจภายนอก (Extrinsic Motivation) เป็นสภาวะที่บุคคลรับการกระตุ้นจากสิ่งเร้าภายนอกทำให้มองเห็นเป้าหมาย เร้าให้เกิดความต้องการและแสดงพฤติกรรมไปสู่เป้าหมายนั้นได้แก่การเสริมแรงด้วยสิ่งล่อใจ เช่น การขึ้นเงินเดือน การได้รับตำแหน่งค่าชมเชย เป็นต้น

แรงจูงใจ เป็นสภาวะที่ต้องการกระทำหรือเรียนรู้บางสิ่งบางอย่างด้วยตนเองเพื่อสนองความต้องการทางร่างกายและจิตใจ ทางสังคม ความสำเร็จ เพื่อให้ไปสู่เป้าหมาย

1.3) ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจ

1. ทฤษฎีสองปัจจัยของ (Two-factor Theory) Herzberg, et al. (1959) กล่าวว่า ได้พัฒนาทฤษฎีการจูงใจซึ่งเป็นที่นิยมแพร่หลาย คือ ปัจจัยด้านแรงจูงใจ (motivating factors) เป็นปัจจัยที่มีผลต่อความพอใจโดยตรง สามารถสร้างแรงจูงใจให้แก่พนักงานได้ รวมถึงสามารถช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานให้เพิ่มมากขึ้น ถ้าขาดปัจจัยนี้ไปหรือไม่สอดคล้องกับความต้องการของพนักงาน หรืออยู่ในระดับที่ไม่เหมาะสมที่จะยอมรับได้ ก็จะทำให้เกิดความไม่พึงพอใจ แต่ถ้าเมื่อใดที่ปัจจัยอยู่ในระดับที่ยอมรับหรือสูงกว่าความไม่พึงพอใจก็จะไม่เกิดขึ้น ดังนั้นปัจจัยจูงใจเป็นปัจจัยกระตุ้นในการทำงานและสร้างแรงจูงใจในการทำงานเพื่อสร้างแรงจูงใจในการทำงานให้แก่พนักงาน เช่น การมอบหมายงานที่ยากให้แก่พนักงาน เพื่อให้พนักงานได้แสดงความสามารถทักษะในการทำงาน เมื่องานนั้นสามารถทำงานลุล่วงได้สำเร็จจะทำให้เขาเกิดความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง

และเห็นคุณค่าของงานนั้น ซึ่งในขณะเดียวกันเมื่อเขาทำงานประสบผลสำเร็จก็ต้องการยกย่อง ชมเชยและได้รับโอกาสความก้าวหน้าในงานเพื่อสร้างความพึงพอใจให้แก่พนักงาน ซึ่งปัจจัยที่ส่งผลให้พนักงานเกิดความพึงพอใจในงานนั้นแตกต่างจากปัจจัยที่ส่งผลให้พนักงานเกิดความไม่พึงพอใจในงาน โดยสรุปแบ่งออกเป็น 2 ปัจจัย คือ ปัจจัยจูงใจ(Motivates Factors) และ ปัจจัยค้ำจุน (Hygiene Factors)

1.1 ปัจจัยจูงใจ (Motivates Factors) เป็นปัจจัยภายในเป็นความต้องการภายในของพนักงานที่มีอิทธิพลต่อการสร้างความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานที่จะเกี่ยวข้องโดยตรงกับงานที่พนักงานได้รับมอบหมายหรือรับผิดชอบเป็นปัจจัยที่เป็นตัวกระตุ้นให้พนักงานปฏิบัติงานด้วยความพึงพอใจเป็นแรงจูงใจในการทำงานทำให้เกิดทัศนคติทางบวกในการปฏิบัติงาน คือ ความสำเร็จในการทำงาน การได้รับการยอมรับ ลักษณะของงานที่ปฏิบัติและความรับผิดชอบ

1.2 ปัจจัยค้ำจุน (Hygiene Factors) เป็นปัจจัยที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับตัวงานโดยตรงเป็นเพียงปัจจัยที่ช่วยไม่ให้นักงงานเกิดความไม่พอใจในการปฏิบัติงานซึ่งจะเป็นปัจจัยขั้นพื้นฐานที่พนักงานสมควรได้รับ ในการปฏิบัติงานไม่สามารถเพิ่มแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของพนักงานได้แต่จะทำให้พนักงานเกิดความไม่พอใจหากได้รับการตอบแทนที่ไม่เพียงพอหรือไม่เหมาะสม แบ่งได้ดังนี้

1. โอกาสที่ได้รับความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน
2. ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา
3. ตำแหน่งหน้าที่การ
4. ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา
5. ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน
6. วิธีการบังคับบัญชา
7. นโยบายและการบริหารงานขององค์กร
8. สภาพการทำงาน
9. ความเป็นอยู่ส่วนตัว
- 10.ความมั่นคงในการทำงาน

2. ทฤษฎีความต้องการของ Maslow

Maslow (1954 อ้างถึงใน ซีรดา ไชยบรรดิษฐ์, 2562) กล่าวว่าความต้องการของบุคคลมีความต้องการไม่สิ้นสุดและเมื่อความต้องการได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการในสิ่งอื่น ๆ จะเข้ามาแทนที่ไม่มีที่สิ้นสุด ความต้องการที่ได้รับการตอบสนองแล้วจะไม่ใช่สิ่งจูงใจอีกเว้นแต่ถ้ามีความต้องการขึ้นอีก ความต้องการสามารถจัดลำดับได้ตั้งแต่ขั้นต่ำสุดไปถึงขั้นสูงสุด เรียกว่าลำดับขั้นของความต้องการ (Hierarchy of Needs) แบ่งเป็น 5 ชั้น คือ

2.1 ความต้องการทางร่างกาย (Physiological Needs) หมายถึง ความต้องการอาหาร เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค ความต้องการทางเพศและความสะดวกสบาย เป็นต้น

2.2 ความต้องการความมั่นคง ปลอดภัย (Safety of Security Needs) หมายถึงความต้องการให้ได้รับความมั่นคงในการจ้างงานและความปลอดภัยในการทำงาน เป็นต้น

2.3 ความต้องการทางสังคม (Social Needs) หมายถึง ความต้องการเพื่อน ต้องการความรักความเป็นเจ้าของและความเป็นส่วนหนึ่งทางสังคม

2.4 ความต้องการได้รับการยกย่องยอมรับจากสังคม (Esteem Needs) หมายถึงความต้องการเป็นอิสระ ต้องการการยอมรับและได้รับการยกย่องและได้รับเกียรติจากผู้อื่น เป็นต้น

2.5 ความต้องการบรรลุผลสำเร็จสูงสุด (Self - Actualization) หมายถึง ความต้องการได้รับความสำเร็จสูงสุดในสิ่งที่ปรารถนาทุกอย่างที่ตั้งใจไว้

3. ทฤษฎี ERG

Alderfer (1972 อ้างถึงใน ชีรดา ไชยบรรดิษฐ์, 2562) กล่าวว่า ความต้องการของมนุษย์นั้นสามารถแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มใหญ่ กลุ่มแรกเป็นความต้องการเพื่อการดำรงชีวิต (Existence Needs) กลุ่มที่ 2 ความต้องการด้านความสัมพันธ์ (Related Needs) และกลุ่มสุดท้ายความต้องการด้านการเติบโต (Growth Needs) ดังนี้

3.1 ความต้องการเพื่อการดำรงชีวิต ได้แก่ความต้องการที่จะทำให้ชีวิตอยู่รอดซึ่งนอกจากความต้องการด้านร่างกายแล้ว ยังรวมไปถึงความมั่นคงในงานมีสวัสดิภาพและความปลอดภัย

3.2 ความต้องการด้านความสัมพันธ์ เป็นความต้องการที่จะได้รับการยอมรับจากสังคมมีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น ต้องการมีชื่อเสียงและการได้รับการยกย่องจากสังคมเป็นความต้องการของมนุษย์ที่ต้องการไม่น้อยไปกว่าความต้องการทางร่างกาย

3.3 ความต้องการด้านความเติบโต เป็นความต้องการในการพัฒนาตนเองความเจริญก้าวหน้าในงาน ความภาคภูมิใจในตนเอง ตลอดจนความเข้าใจตนเองและได้ใช้ศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่

สรุปได้ว่า นักศึกษา ผู้ที่ต้องการศึกษาหาความรู้หรือฝึกปฏิบัติ สอดคล้องกับที่มีการจูงใจภายใน ใฝ่รู้ พัฒนาหรือเรียนรู้ไม่ต้องอาศัยการชักจูงจากสิ่งเร้าภายนอกและเป็นลักษณะการแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ปรารถนา ต้องการที่จะทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดให้สำเร็จ ต้องอาศัยความอดทน ความเพียรสนใจ มีความตั้งใจที่แน่วแน่ในการพัฒนาการทำงานและฝึกปฏิบัติ สอดคล้องกับแรงจูงใจที่เกิดขึ้นมาจากความต้องการของบุคคลที่ต้องการใฝ่รู้ ต้องการการเปลี่ยนแปลง ต้องการความรู้ พร้อมทั้ง

สอดคล้องกับทฤษฎี ERG ของ แอลเฟรด แอดเลอร์ (Alfred Adler) ที่บุคคลมีความต้องการการพัฒนาปรารถนาที่จะพัฒนาตัวเอง พัฒนาความสามารถ ให้มีความเฉลียวฉลาด

2) แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการตัดสินใจ

2.1) ความหมาย

Barnard (1938 อ้างใน ปฐมา อาแวน และนิยาวาเฮร์ ไพบูลย์, 2562) กล่าวว่า การตัดสินใจ คือ เทคนิคในการที่จะพิจารณาทางเลือกต่าง ๆ ให้เหลือทางเลือกเดียว

Simon (1960 อ้างใน ปฐมา อาแวน และนิยาวาเฮร์ ไพบูลย์, 2562) กล่าวว่า การตัดสินใจ เป็น กระบวนการของการหาโอกาสที่จะตัดสินใจ การหาทางเลือกที่พอเป็นไปได้และทางเลือกจากงาน ต่าง ๆ ที่มีอยู่

Pfiffner และ Presthus (1960 อ้างใน ปฐมา อาแวน และนิยาวาเฮร์ ไพบูลย์, 2562) กล่าวว่า การตัดสินใจ หมายถึง การเลือกวิธีที่ดีที่สุดที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์

ปฐมา อาแวน และนิยาวาเฮร์ ไพบูลย์ (2562) กล่าวว่า การตัดสินใจต้องผ่านกระบวนการพิจารณาไตร่ตรอง วิเคราะห์ จากข้อมูลที่ได้รับรวบรวมและลำดับความสำคัญไว้แล้วจึงตัดสินใจเลือกสิ่งที่ดีที่สุด เป็นการสร้างทางเลือกให้มากที่สุด เพื่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์หรือทางเลือกที่ดีที่สุด รวมถึงเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมคน ทั้งที่เป็นการ ตัดสินใจคนเดียว เป็นกลุ่มหรือองค์กร ซึ่งพฤติกรรมคนแต่ละคน แต่ละกลุ่มก็จะมี ความแตกต่างกันเช่นเดียวกัน

การตัดสินใจ คือ การวิเคราะห์ทางเลือกหลาย ๆ ทางเลือก โดยการศึกษาข้อมูล และหาความรู้ เพิ่มเติมเพื่อให้สามารถตัดสินใจเลือกทางเลือกที่ดีที่สุดเพียงทางเลือกเดียวได้ ซึ่งทางเลือกนั้นสามารถตอบสนองความต้องการและบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยผ่านกระบวนการใช้ความคิดประกอบการตัดสินใจ

2.2) กระบวนการตัดสินใจ

ปฐมา อาแวน และนิยาวาเฮร์ ไพบูลย์ (2562) กล่าวว่า กระบวนการตัดสินใจนั้นมีหลายขั้นตอนทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพของปัญหาหรือข้อมูลที่จะนำมาทำการตัดสินใจของแต่ละบุคคลซึ่งส่วนใหญ่พบว่าก่อนที่จะทำการตัดสินใจเลือก สิ่งใดสิ่งหนึ่งนั้น ผู้ตัดสินใจจะใช้วิธีการวิเคราะห์เพื่อประเมินทางเลือกด้วยการใช้หลักการและเหตุผลจากประสบการณ์ที่ตนเองมีเป็นเครื่องมือในการพิจารณาเลือกทางเลือกที่ดีที่สุดและมีปัญหาน้อยที่สุดทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของการตัดสินใจนั้น ๆ ด้วย

สมาน อัครภูมิ (2551, อ้างใน ปฐมา อาแวน และนิยาวาเฮร์ ไพบูลย์, 2562) กล่าวว่า กระบวนการตัดสินใจ ไว้หลายประการ ดังนี้ 1) การตระหนักถึงความต้องการจำเป็นในการตัดสินใจ หรือกำหนดวัตถุประสงค์ในการตัดสินใจ 2) การระบุปัญหาที่ต้องตัดสินใจ 3) การกำหนดเกณฑ์ที่ต้อง

ตัดสินใจ 4) การพัฒนาและกำหนดทางเลือก 5) การประเมินทางเลือก 6) การเลือกทางเลือก 7) การใช้ทางเลือกและการประเมินผล

กระบวนการตัดสินใจ หมายถึง กระบวนการเลือกทางเลือกที่มีอยู่หลาย ๆ ทางเลือกให้เหลือทางเลือกที่ดีที่สุดเพียงทางเลือกเดียว ซึ่งระหว่างกระบวนการวิเคราะห์ทางเลือกจะมีปัจจัยแวดล้อมต่าง ๆ ที่เข้ามามีผลกระทบ ด้านปัจจัยภายใน เช่น ข้อมูลและประสบการณ์ที่ผู้ตัดสินใจมีในแต่ละทางเลือก ด้านปัจจัยภายนอก เช่น คำแนะนำหรือข้อมูลที่ได้รับจากครอบครัว สถานศึกษา เพื่อนหรือบุคคลใกล้ชิด สื่อต่าง ๆ โดยมีกระบวนการตระหนักถึงความต้องการและเป้าหมายที่กำหนดไว้ ระบุทางเลือก วิเคราะห์ทางเลือก ภายใต้ปัจจัยแวดล้อมที่มีผลกระทบ ตัดสินใจเลือกทางเลือกที่ดีที่สุด และนำผลการตัดสินใจไปปฏิบัติเพื่อตอบสนองความต้องการและบรรลุ เป้าหมายที่กำหนดไว้

3) การจัดการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติ

ไพฑูรย์ สีนลรัตน์ (2543: 28) กล่าวว่า ขอบเขตของการสอนแบบฝึกปฏิบัติกว้างขวางครอบคลุมการเรียนการสอนในทุกสาขาวิชา โดยการให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติในสิ่งที่เรียนนั้น แล้วผู้เรียนจะรู้ได้ในทันทีว่าสิ่งที่เขานั้นเป็นอย่างไร การเรียนรู้จะเกิดขึ้น จากการลงมือทำนั่นเอง ดังคำสุภาษิตไทยที่ว่า "สิบปากว่า ไม่เท่าตาเห็น สิบตาเห็นไม่เท่ามือคลำ สิบมือคลำไม่เท่าลงมือทำเอง" หรือภาษาอังกฤษใช้ว่า "Practicals involve learning by doing"

พิจารณาในแง่ของจุดมุ่งหมายทางการศึกษาการสอนแบบฝึกปฏิบัติจะสนองจุดมุ่งหมายทางด้านทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) คือ มุ่งให้เห็น เข้าใจ สัมผัสและปฏิบัติได้ในเรื่องที่เรียน โดยเฉพาะทางสาขาวิทยาศาสตร์และวิทยาศาสตร์ประยุกต์นั้นยังมีความสำคัญอย่างมาก ในขณะที่การสอนแบบบรรยายสนองจุดมุ่งหมายทางพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) และการอภิปรายสนองจุดมุ่งหมายทางด้านทัศนคติและค่านิยม (Affective Domain) ด้วยเหตุนี้ถ้าการเรียนการสอนใดมุ่งที่จะให้ผู้เรียนเห็นทำตามและปฏิบัติได้จึงควรใช้วิธีการฝึกปฏิบัติจะเหมาะสมที่สุด

การสอนแบบฝึกปฏิบัติยังมีจุดมุ่งหมายในรายละเอียดซึ่งอาจนำมาพิจารณาได้อีกหลายประการ เช่น ให้ผู้เรียนรู้จักและคุ้นเคยกับเครื่องมือและอุปกรณ์ที่สำคัญ ให้ผู้เรียนได้คุ้นเคยกับการวางแผนเตรียมการทดลองใช้เครื่องมือปฏิบัติการและการฝึกปฏิบัติต่าง ๆ เพื่อฝึกฝนและพัฒนาความสามารถในการสังเกต รวบรวมและตีความข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จากห้องปฏิบัติการหรือฝึกปฏิบัติต่าง ๆ เพื่อฝึกฝนและพัฒนาความสามารถในการเสนอรายงานผลการฝึกปฏิบัติที่ดีและมีความเหมาะสม เพื่อพัฒนาความสามารถของผู้เรียนในการที่จะรวบรวม สัมพันธ์แนวคิดหลักการและความรู้ต่าง ๆ เข้าด้วยกันเพื่อมองเห็นภาพรวมของวิชานั้น ๆ เพื่อประยุกต์หลักการทั่วไปเข้ากับสถานการณ์จริงในห้องทดลองหรือในการปฏิบัติภาคสนามอื่น ๆ เพื่อให้เห็นปัญหาและพิจารณาถึงทางเลือกในการดำเนินงานปฏิบัติสิ่งต่าง ๆ เพื่อให้รู้จักวิเคราะห์ผลของการฝึกต่อสมมติฐานที่ตั้งไว้และวิเคราะห์

ผลที่เกิดขึ้นกับการปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวันและเพื่อส่งเสริมและพัฒนาทัศนคติที่ดีก่อให้เกิดความภาคภูมิใจในงานอาชีพด้านต่าง ๆ

3.1) วัตถุประสงค์ของการสอนเชิงปฏิบัติการ การสอนเชิงปฏิบัติการหรือการสอนภาคปฏิบัติมีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียน ดังนี้

1. เข้าใจทฤษฎีที่นำไปสู่การปฏิบัติ
2. ได้เห็นสภาพจริงและวิธีการปฏิบัติ
3. ได้ทดลองปฏิบัติและได้ฝึกฝนจนปฏิบัติได้

3.2) วิธีการสอนภาคปฏิบัติ

ลักษณะของการสอนเชิงปฏิบัติการ จำเป็นต้องมีจำนวนผู้เรียนน้อย เพราะการทำตัวอย่างให้ดูหรือการทดลองปฏิบัติบางครั้งอาจจะต้องมีการใช้อุปกรณ์ ซึ่งส่วนใหญ่มีราคาสูงและในขณะที่ทดลองปฏิบัติก็จำเป็นต้องมีอาจารย์ช่วยดูแลแนะนำหรือแก้ปัญหาที่ผู้เรียนฟังไม่ทันเข้าใจผิดหรือสับสน การสอนเชิงปฏิบัติการจึงต้องใช้วิธีการสอนหลายแบบ ดังนี้

1. การสอนแบบบรรยาย เพื่ออธิบายขั้นตอน วิธีการหรือเหตุผลในการปฏิบัติหรือข้อควรระวังในการปฏิบัติ

2. การสอนรายบุคคล การรับรู้หรือทักษะการปฏิบัติงานของผู้เรียนแตกต่างกัน บางครั้ง อาจารย์จะต้องไปสอบผู้เรียนทีละคนเพราะปัญหาแต่ละคนอาจจะแตกต่างกันไป อาจารย์จึงต้องอธิบายรายบุคคลเพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจและปฏิบัติได้

3. การสาธิต ในการสอนผู้สอนจะต้องทำตัวอย่างให้ผู้เรียนดู การทำตัวอย่างจึงจำเป็นต้องมีผู้เรียนน้อย เพราะถ้ามีมากจะทำให้ต้องสาธิตหลายครั้ง ทำให้เวลาเรียนไม่พอ ถ้าสาธิตน้อยครั้ง ผู้เรียนเห็นไม่ชัดเจนก็ทำให้ไม่สามารถลงมือปฏิบัติด้วยตนเองได้

4. การสอนโดยให้ประสบการณ์ตรง ผู้สอนอาจกำหนดให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติงาน สถานประกอบการเพื่อให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

5. การสร้างสถานการณ์จำลอง บางกรณีเพื่อให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติได้ เช่น ผายปอด คนไข้ผู้เรียนจะเรียนวิธีการผายปอดจากหุ่นคนจำลอง ที่ทำขึ้นมาเป็นอุปกรณ์ให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติ

6. การสอนโดยใช้กรณีศึกษา ผู้สอนอาจจะมอบกรณีศึกษาให้ผู้เรียนสังเกตบันทึก เช่นการศึกษาพฤติกรรมของคนไข้ที่เป็นโรคความจำเสื่อม ผู้เรียนจะศึกษาจากการสังเกตการพูดกับผู้ป่วย การซักถามญาติผู้ป่วยและบันทึกข้อมูลจากกรณีที่อาจารย์มอบให้ศึกษา ผู้สอนอาจจะเตรียมกรณีไว้หลายกรณีเป็นชุดการสอนไว้เพื่อจะได้นำมาใช้ได้ทันต่อเหตุการณ์

7. การสอนโดยห้องปฏิบัติการ การเรียนสาขาทางวิทยาศาสตร์ ส่วนใหญ่มีการให้เรียนในห้องปฏิบัติการด้วย หลังจากที่เรียนทฤษฎีแล้วผู้เรียนจะต้องปฏิบัติด้วยตนเอง เพื่อให้เห็นภาพ

ชัดเจนและเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่าง องค์ประกอบต่าง ๆ ได้ดีขึ้น ส่วนทางสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ก็มีห้องปฏิบัติการทางภาษาเพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนการออกเสียงและการฟังให้ถูกต้อง

8. การสอน โดยการฝึกบางกรณีผู้เรียนจะต้องฝึกฝนตนเอง จากการสอนแบบฝึกเช่น ฝึกการกระโดดสูง ฝึกว่ายน้ำ ฝึกยิงปืน ฝึกวิชาทหารและฝึกร้องเพลง เล่นดนตรี นาฏศิลป์ วาดรูป งานศิลปะ ผู้เรียนจะปฏิบัติซ้ำ ๆ เพื่อให้เกิดความชำนาญหรือทักษะในด้านนั้นให้ดียิ่งขึ้นโดยผู้สอนต้องช่วยชี้แนะ ดูแล แนะนำทำให้ดูและให้ทำซ้ำ จนผู้เรียนปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา, 2544)

การสอนแบบฝึกปฏิบัติกว้างขวางครอบคลุม โดยการให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติในสิ่งที่เรียน การเรียนรู้จะเกิดขึ้น จากการลงมือทำ เข้าใจ สัมผัสและปฏิบัติได้ในสิ่งที่เรียน การสอนแบบฝึกปฏิบัติเน้นให้ผู้เรียนรู้จักและคุ้นเคยกับเครื่องมือและอุปกรณ์ที่สำคัญคุ้นเคยกับการวางแผนเตรียมการ การสังเกตรวบรวม ฝึกฝนและพัฒนาความสามารถ มองเห็นปัญหาและส่งเสริมและพัฒนาทัศนคติที่ดีก่อให้เกิดความภาคภูมิใจในงานอาชีพ โดยมุ่งให้ผู้เรียนเข้าใจทฤษฎีที่นำไปสู่การปฏิบัติเห็นสภาพจริง วิธีการและการปฏิบัติ ทดลองปฏิบัติและได้ฝึกฝนจนปฏิบัติได้ ซึ่งการเป็นผู้มีความรู้ มีทักษะจะต้องเป็นผู้ที่ผ่านการฝึกปฏิบัติจนเกิดความชำนาญ

4) แนวคิดการให้คำปรึกษา

มัลลวีร์ อุดุลวัฒน์ศิริ (2547) กล่าวว่า การให้คำปรึกษา หมายถึง กระบวนการให้ความช่วยเหลือที่เกิดจากสัมพันธภาพของบุคคลอย่างน้อย 2 คน คือผู้ให้คำปรึกษาและผู้รับการปรึกษา โดยผู้ให้คำปรึกษาในที่นี้หมายถึงครูที่มีลักษณะส่วนบุคคลที่เอื้อต่อการให้คำปรึกษา มีความรู้และทักษะในการให้คำปรึกษา ทำหน้าที่ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้รับการปรึกษาหรือนักเรียน ซึ่งเป็นผู้ประสบความสำเร็จหรือมีความทุกข์หรือต้องการความช่วยเหลือให้เข้าใจตนเอง เข้าใจสิ่งแวดล้อม มีทักษะการตัดสินใจ ทักษะการแก้ปัญหาและหาทางออก เพื่อลดหรือขจัดความทุกข์ความยุ่งยากด้วยตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถพัฒนาตนเองไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ

จิน แบรี (2537) กล่าวว่า กระบวนการที่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล อาศัยการสื่อสารแบบสองทางระหว่างบุคคลหนึ่งในฐานะผู้ให้การปรึกษา ซึ่งทำหน้าที่เอื้ออำนวยให้อีกฝ่ายหนึ่งซึ่งเป็นผู้รับการปรึกษาได้ค้นหาและเข้าใจสิ่งที่เป็นปัญหาและแสวงหาหนทางแก้ไขปัญหาเหล่านั้นได้ด้วยตนเอง

Burke & Steffire (1979: 182) กล่าวว่า การปรึกษาว่าการให้การปรึกษาเป็น สัมพันธภาพทางวิชาชีพระหว่างผู้ให้การปรึกษา ที่ผ่านการฝึกอบรมกับผู้รับการปรึกษาสัมพันธภาพนี้ ปกติเป็นสัมพันธภาพสองต่อสองระหว่างผู้ให้การปรึกษากับผู้รับการปรึกษาแต่อาจมีคนมากในกรณี ของการให้คำปรึกษากลุ่มซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยให้ผู้รับการปรึกษาเข้าใจตนเองและสิ่งแวดล้อม สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง

Burks and Steffire (1979: 182) กล่าวว่า ไว้ใน Theories of Counseling ว่าการให้คำปรึกษา หมายถึงกระบวนการให้ความช่วยเหลือ ติดต่อสื่อสารกันด้วยวาจาและกิริยาท่าทางที่เกิดจากสัมพันธภาพทางวิชาชีพของบุคคลอย่างน้อย 2 คน คือผู้ให้และผู้รับคำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาในที่นี้ หมายถึง ครูที่มีคุณลักษณะที่เอื้อต่อการให้คำปรึกษา มีความรู้และทักษะในการให้คำปรึกษาทำหน้าที่ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้รับคำปรึกษาหรือนักเรียน ซึ่งเป็นผู้ที่กำลังประสบความยุ่งยากใจ หรือมีความทุกข์และต้องการความช่วยเหลือให้เข้าใจตนเอง เข้าใจสิ่งแวดล้อม ให้มีทักษะในการตัดสินใจและหาทางออกเพื่อลดหรือขจัดความทุกข์ ความยุ่งยากใจด้วยตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถ พัฒนาตนเองไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ

Pietrofisa (1975: 193) กล่าวว่า การให้การปรึกษาเป็นกระบวนการของสัมพันธภาพในการให้ความช่วยเหลือซึ่งเป็นไปด้วยความอบอุ่น การยอมรับและเข้าใจระหว่างผู้ให้การปรึกษา ซึ่งเป็นนักวิชาชีพที่ได้รับการฝึกอบรมในการให้การช่วยเหลือผู้รับการปรึกษา ที่ต้องการความช่วยเหลือเพื่อให้ผู้ได้รับการปรึกษาเข้าใจตนเองและสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น ตลอดถึงเรียนรู้พฤติกรรมใหม่ ๆ มีทัศนคติใหม่ ๆ เกิดขึ้นสำหรับนำไปประกอบการตัดสินใจแก้ปัญหาหรือพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ เช่นความสนใจความถนัด ความสามารถตลอดจนให้ตระหนักถึงความต้องการของตนเองและช่วยให้ผู้รับการปรึกษาได้ ดำเนินการตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้และสามารถพัฒนาตนเองจนถึงที่สุด

จากความหมายของการให้คำปรึกษาดังที่กล่าวมาแล้ว สรุปได้ว่า การให้คำปรึกษาหมายถึงกระบวนการในการให้ความช่วยเหลือให้บุคคลที่กำลังเผชิญกับปัญหา ได้เข้าใจปัญหาและหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาได้ด้วยตนเอง รวมถึงการเลือกการดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสม ผู้ที่ทำหน้าที่ในการให้ความช่วยเหลือจะต้องได้รับการฝึกอบรมให้มีความสามารถในการให้คำปรึกษากระบวนการของการให้คำปรึกษาจะอยู่ภายใต้สัมพันธภาพที่อบอุ่น จริงใจและสบายใจที่เปิดเผยตนเองระหว่างผู้รับคำปรึกษาและผู้ให้คำปรึกษา

4.1) คุณลักษณะของครูผู้ให้คำปรึกษา

จิ้น แบรี่ (2538) กล่าวว่า ครูผู้ที่จะทำหน้าที่ให้คำปรึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพควรมีลักษณะส่วนตัว คือ 1) รู้จักและยอมรับตนเอง 2) อุดหนุน ใจเย็น 3) จริงใจ และตั้งใจช่วยเหลือผู้อื่น 4) มีท่าทีที่เป็นมิตร และมองโลกในแง่ดี 5) ไวต่อความรู้สึกของผู้อื่นและช่างสังเกต 6) ใช้คำพูดได้เหมาะสม 7) เป็นผู้รับฟังที่ดี

ในกระบวนการให้คำปรึกษา จะต้องมีการพบกันของบุคคลอย่างน้อยสองคน ที่มีความสามารถติดต่อสื่อสารกันด้วยวาจาและกิริยาท่าทาง โดยทั้งสองฝ่ายรับรู้ถึงสถานการณ์ของการปรึกษาและมีความตั้งใจที่จะติดต่อกันโดยวิชาชีพ ดังนั้นการให้ คำปรึกษาจึงมีลักษณะที่แตกต่างจากการให้บริการอื่นๆ ดังนี้

1. เป็นกระบวนการให้ความช่วยเหลือแก่คนปกติในเรื่องส่วนตัว สังคม อาชีพ การงานและการศึกษา โดยเน้นในเรื่องของความคิด ความเชื่อ อารมณ์ และพฤติกรรมของบุคคลที่ต้องการความช่วยเหลือ
2. มีหลักการให้คำปรึกษาที่เน้นคุณค่าของความเป็นมนุษย์ การยอมรับศักยภาพของผู้อื่นว่า สามารถตัดสินใจและแก้ไขปัญหาได้ด้วยตนเอง
3. มีทฤษฎี กระบวนการและเทคนิคการให้คำปรึกษาให้ได้เลือกใช้ได้ตามความเหมาะสมกับลักษณะของปัญหาและธรรมชาติของนักเรียน
4. เป็นกระบวนการที่มีความเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลง โดยมีขั้นตอนของความช่วยเหลือและแต่ละขั้นตอนมีวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกันออกไป ขั้นตอนอาจเรียงตามลำดับหรือไม่ก็ได้ บางขั้นตอนอาจต้องทำซ้ำหลายครั้งจนกว่าจะแก้ไขปัญหาได้เป็นที่น่าพอใจ
5. เน้นสัมพันธภาพที่ดีระหว่างครูผู้ให้และนักเรียนผู้รับคำปรึกษา เพื่อให้ให้นักเรียนเกิดความรู้สึกไว้วางใจและกล้าเปิดเผยตนเอง ซึ่งจะช่วยให้การให้คำปรึกษาดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ใช้การสนทนาหรือการสื่อสารสองทางระหว่างครูกับนักเรียน เป็นเครื่องมือสำคัญของการให้คำปรึกษา
6. เน้นปัจจุบันเพื่อให้นักเรียนอยู่ในโลกแห่งความเป็นจริงและสามารถหาแนวทางแก้ไขที่เป็นไปได้ในปัจจุบัน
7. ไม่มีคำตอบสำเร็จรูปตายตัวเพราะการให้คำปรึกษาเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ วิธีการแก้ปัญหาในแต่ละกรณีจะไม่เหมือนกันขึ้นอยู่กับสถานการณ์และสภาพปัญหา โดยนักเรียนจะเป็นผู้ตัดสินใจเลือกแนวทางแก้ปัญหาด้วยตนเอง
8. ครูผู้ให้คำปรึกษาต้องให้เกียรติและยอมรับนักเรียนที่มาขอรับคำปรึกษาอย่างไม่มีเงื่อนไข ไม่ตัดสิน ไม่ประเมินและไม่วิพากษ์วิจารณ์หรือตำหนินักเรียน

4.2) หลักการสำคัญของการปรึกษา

1. ปฏิบัติต่อผู้รับการปรึกษาในฐานะที่เป็นบุคคลหนึ่งที่มีคุณค่าและมีศักดิ์ศรี (Warm and Caring) และให้การยอมรับให้ความเข้าใจ (Empathy)
2. ให้ผู้รับการปรึกษาเป็นจุดศูนย์กลางในการช่วยเหลือ ให้ผู้รับการปรึกษามีอิสระในการแสดงออกและตัดสินใจด้วยตนเอง (Client-Centered)
3. ให้การยอมรับผู้รับการปรึกษาอย่างไม่มีเงื่อนไข ไม่ยึดค่านิยมของผู้ให้การปรึกษา มาตัดสินหรือประเมินผู้รับการปรึกษาว่าอะไรดี หรือไม่ดี (Positive Regard and Non Judgment)

4.3) ขั้นตอนการให้คำปรึกษา

1. การสร้างสัมพันธภาพและตกลงการบริการ สัมพันธภาพในการปรึกษาเป็นหัวใจสำคัญที่จะทำให้กระบวนการปรึกษานั้นประสบผลสำเร็จหรือไม่ ทั้งผู้รับการปรึกษาและผู้ให้การ

ปรึกษาต้องมีความไว้วางใจและยอมรับซึ่งกันและกัน โดยผู้รับการปรึกษาไว้วางใจให้ข้อมูลที่เป็นความจริง ส่วนผู้ให้การปรึกษาต้องมีจรรยาบรรณในการรักษาความลับ สร้างความสัมพันธ์ในเชิงวิชาชีพ (Professional Relationship) และคำนึงถึงประโยชน์อันจะเกิดแก่ผู้รับคำปรึกษาเป็นอันดับแรก

2. การสำรวจปัญหาเพื่อแก้ไขปัญหาคือผู้รับการปรึกษาต้องเข้าใจสิ่งที่เป็นปัญหาอยู่เสียก่อน บางครั้งผู้รับคำปรึกษาอาจมีความสับสนซึ่งเกิดจากอารมณ์และความรู้สึกในขณะนั้น ทำให้ไม่สามารถมองเห็นสาเหตุของปัญหาที่แท้จริง ซึ่งผู้ให้การปรึกษาจะทำหน้าที่เป็นเหมือนผู้ช่วย โดยใช้ทักษะทางด้านจิตวิทยาทำให้ผู้รับการปรึกษาได้ทบทวนที่มาและสาเหตุของปัญหาปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ รวมถึงผลกระทบที่มีต่ออารมณ์ความรู้สึกของผู้รับการปรึกษาเอง

3. การทำความเข้าใจปัญหาในกระบวนการสำรวจปัญหาในเบื้องต้นนั้น จะทำให้ได้ข้อมูลสำคัญถึงประเด็นที่เป็นปัญหา การสร้าง ความเข้าใจปัญหาจะเป็นการนำข้อมูลต่าง ๆ มาประมวลและเชื่อมโยงเข้าด้วยกันทำให้ผู้เข้ารับคำปรึกษา มองเห็นสาเหตุปัญหา ความต้องการของตนเองในการแก้ไขปัญหาและเป้าหมายเพื่อวางแนวทางในการแก้ไขปัญหาคือ

4. การวางแผนเพื่อแก้ไขปัญหา เมื่อได้ข้อมูลเกี่ยวกับประเด็นปัญหามากพอสมควรแล้ว ลำดับต่อไปคือการตั้งเป้าหมาย โดยทำร่วมกันระหว่างผู้รับการปรึกษาและผู้ให้คำปรึกษา ซึ่งผู้รับการปรึกษาต้องมีแรงจูงใจและความพยายามในการแก้ปัญหาโดยใช้ศักยภาพของตนเอง โดยอาจมีขั้นตอน ดังนี้ 1) กำหนดปัญหา 2) กำหนดเป้าหมายในการแก้ปัญหา 3) พิจารณาทางเลือกต่าง ๆ ที่เป็นไปได้ในการแก้ปัญหา 4) กำหนดขั้นตอนการแก้ไขปัญหาละเอียด 5) ดำเนินการแก้ไขปัญหา

5. การยุติการปรึกษา การยุติการปรึกษามักจะทำเมื่อการปรึกษานั้นประสบผลสำเร็จ คือผู้รับการปรึกษาที่มีความเข้าใจสามารถจัดการหรือพบแนวทางในการแก้ไขปัญหาคือ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับข้อตกลงในเบื้องต้น การกำหนดระยะเวลาหรือเงื่อนไขอื่น เช่น การขาดความร่วมมือจากผู้รับการปรึกษาไม่มาตามเวลานัดหมาย ภาวะพึ่งพิงของผู้รับการปรึกษามากเกินไปหรืออาจเกินความสามารถที่จะให้คำปรึกษาด้านจิตใจเพียงอย่างเดียว การส่งต่อเพื่อประโยชน์ของผู้รับการปรึกษาเอง

จากความหมายดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่าสมรรถนะในการให้คำปรึกษาหมายถึงความสามารถของบุคคลที่ทำหน้าที่ในการให้คำปรึกษาและความสามารถดังกล่าวนี้จะต้องประกอบด้วย ความรู้ ที่เกี่ยวข้องกับการให้ความช่วยเหลือบุคคลในกระบวนการของการให้คำปรึกษา มีเจตคติที่ดีต่อการให้คำปรึกษาและทักษะในการให้คำปรึกษา ซึ่งจะทำให้ผู้ที่ทำหน้าที่ให้คำปรึกษาปฏิบัติการใช้คำปรึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

วัชร ทรัพย์มี (2553: 26) กล่าวว่า ทฤษฎีการให้คำปรึกษาเป็นสิ่งที่จำเป็นที่ผู้ให้คำปรึกษาพึงยึดไว้เป็นหลักในการปฏิบัติการใช้คำปรึกษา เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวว่าอะไรคือจุดประสงค์

ของการให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาควรมีบทบาทอย่างไร ควรใช้กลวิธีใดและหลักการแห่งพฤติกรรมมนุษย์เป็นเช่นใด ซึ่งในการศึกษาทฤษฎีการให้คำปรึกษาเราควรพิจารณาประเด็นต่อไปนี้

1. หลักเกี่ยวกับธรรมชาติหรือลักษณะของมนุษย์
2. หลักการเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม
3. วัตถุประสงค์ของทฤษฎีการให้คำปรึกษานั้นเป็นอย่างไร
4. หลักฐานงานวิจัยหรือประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

ทฤษฎีการให้คำปรึกษา เป็นแนวคิดที่พยายามจะอธิบายที่มาที่ไปของเหตุการณ์หรือพฤติกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในกระบวนการที่จะช่วยให้ผู้คนที่ได้เรียนรู้เกี่ยวกับตัวของตน สิ่งแวดล้อมของตน วิธีที่ตนจะแสดงบทบาทได้อย่างเหมาะสมและเรียนรู้วิธีการที่ตนจะมีความสัมพันธ์กับผู้อื่นได้อย่างราบรื่น แนวความคิดดังกล่าวเป็นเหตุเป็นผลที่ประมวลมาจากประสบการณ์ของเจ้าของทฤษฎี ซึ่งประสบการณ์ที่เจ้าของทฤษฎีได้รับนั้นอาจเป็นประสบการณ์ตรงที่ได้จากการสังเกตและ /หรือการทดลองและ/หรือได้จากประสบการณ์ทางอ้อมตามหลักวิชาการที่ได้ศึกษามากก็ได้ หรือกล่าวโดยสรุปก็คือ ทฤษฎีการให้คำปรึกษา คือ แนวคิดหรือโครงสร้างที่ให้แนวทางในการให้คำปรึกษา (ประดินันท์ อุปรมัย. 2542: 7)

สอดคล้องกับกระบวนการในการขอรับคำปรึกษาของผู้ที่ต้องการหาความรู้และฝึกปฏิบัติจะ วิเคราะห์ผู้ให้คำปรึกษา ประเมินปัญหา เป้าหมาย การให้ความช่วยเหลือ กระบวนการให้คำปรึกษาที่มีประสิทธิภาพ ผู้ให้คำปรึกษาต้องมีบทบาทในการร่วมผลักดันการแก้ไขแนะนำกลวิธี สอดคล้องกับทฤษฎี การให้คำปรึกษาของตรายที่ผู้ให้คำปรึกษาต้องร่วมกระตุ้นแนวทางในการแก้ปัญหา ให้คำปรึกษา กลวิธี เทคนิค เพื่อให้ผู้ได้รับคำปรึกษา บรรลุเป้าหมายการได้รับความรู้และการถ่ายทอดทักษะ ต่อไป

5) การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

นัดดา อังสุไวทย์ (2550) กล่าวว่า การเรียนรู้ด้วย การนำตนเองว่าการเรียนรู้แบบนำตนเอง (Self-directed learning) ในช่วงเวลานอกห้องเรียนมีความเป็นมาที่ยาวนาน ตั้งแต่สมัยพุทธกาล สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงตรัสรู้ได้ด้วยพระองค์เอง ก็จัดเป็นการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ซึ่งในสมัยโบราณนักปรัชญาชาวกรีก เช่น Socrates , Plato และ Aristotle ฯลฯ เป็นผู้ที่มีชื่อเสียง มีความรู้เป็นที่ยอมรับของคนทั่วโลก เนื่องมาจากการเรียนรู้แบบนำตนเองมีความสำคัญมากในสมัยโบราณซึ่งยังไม่มีระบบการจัดการศึกษา ประชาชนจำนวนมากเรียนรู้ด้วยตัวของเขาเอง

Griffin (1983) กล่าวว่า การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง คือ วิธีการเรียนรู้และวิธีการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ ด้วยตนเอง โดยแสดงพฤติกรรมที่หลากหลาย ทำให้ผู้เรียนต้องควบคุมการเรียนรู้และทำความเข้าใจเนื้อหาด้วยตนเอง

Brookfield (1984) กล่าวว่า การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง คือ การเป็นตัวของตัวเอง การมีความเป็นอิสระจากคนอื่น เป็นบุคคลที่เรียนโดยอาศัยความช่วยเหลือจากแหล่งภายนอกน้อยที่สุด และตนเองคือ ผู้ควบคุมการเรียนรู้

5.1) แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

ตามแนวคิดของนักการศึกษาหลายท่านสามารถกล่าวได้ว่า การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองแบ่งออกเป็น 2 มิติ คือ มิติของผู้เรียน และมิติของกระบวนการส่งเสริมการนำตนเอง ดังนี้

มิติแรก มิติของผู้เรียน (characteristics of the learner) จะเป็นบุคลิกลักษณะของผู้เรียนที่มีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ประกอบด้วย

1. ผู้เรียนนำตนเอง (learner self-direction) คือ ผู้เรียนที่มีการนำตนเองเป็นบุคลิกลักษณะของบุคคล เป็นองค์ประกอบภายในของผู้เรียน

2. การตอบสนองของบุคคล (personal responsibility) หมายถึง ความรับผิดชอบทางด้านความคิดและการกระทำของบุคคล เลือกกระทำอย่างมีเหตุผล บุคคลสามารถ เลือกกระทำในวิถีทางที่ตนเองปรารถนา วิถีทางเหล่านี้ คือ บริบทของการเรียนรู้ บุคคลมีความยินดีในการควบคุมการเรียนรู้ของเขาที่ได้กำหนดความสามารถในการนำตนเองผู้เรียนมีทางเลือกในทิศทางที่เขาชักนำตนเองในฐานะที่เป็นผู้เรียนและมีความรับผิดชอบสำหรับการยอมรับผลที่จะตามมาจากการกระทำของตนในฐานะที่เป็นผู้เรียน

มิติที่สอง มิติการสอนและการจัดการเรียนรู้ (Characteristics of teaching/learning transaction) เป็นกระบวนการที่สมมติความรู้ ซึ่งจะมิบทบาทในการอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของบุคคล ประกอบด้วย

1. การนำตนเองในการเรียนรู้ (self-direction in learning) คือการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากองค์ประกอบภายในและภายนอกตัวผู้เรียนรวมกันขึ้นมา ระดับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของผู้เรียนอาจขยายออกไปได้ถ้าจัดสถานการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสม เช่น มีการจูงใจให้บุคคลมีระดับการนำตนเองสูงขึ้นและได้รับประสบการณ์ที่เอื้อต่อการนำตนเอง จะมีโอกาสที่จะประสบความสำเร็จได้สูงเช่นเดียวกัน ส่วนผู้เรียนที่มีระดับการนำตนเองต่ำหากได้รับโอกาสที่เอื้ออำนวยก็จะประสบความสำเร็จได้ ดังนั้นผู้สอนอาจมีบทบาทโดยตรงมากยิ่งขึ้น

2. บริบทของสังคม (the social context) เป็นองค์ประกอบที่ล้อมรอบองค์ประกอบต่าง ๆ อยู่ซึ่งกิจกรรมการเรียนรู้ไม่สามารถแยกออกไปจากบริบทของสังคมที่เข้ามาเกี่ยวข้องได้ สภาพแวดล้อมของสังคมมีผลต่อกิจกรรมต่าง ๆ บริบทของสังคมจะกำหนดขอบเขตในกิจกรรมการนำตนเองที่แสดงออกมา (Skager and etc,1978)

สรุป จากทั้ง 2 มิติจะเห็นได้ว่าการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองนั้น ต้องขึ้นอยู่กับตัวผู้เรียนและบริบทสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัวของผู้เรียนที่จะสามารถผลักดันให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วย

การนำตนเองอย่างแท้จริงและถาวรได้ ผู้เรียนและผู้อำนวยความสะดวกต้องร่วมมือซึ่งกันและกันจะก่อให้เกิดการนำตนเองได้อย่างแท้จริง

5.2) องค์ประกอบของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

ลักษณะของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง นักการศึกษาหลายคนได้เสนอแนะรูปแบบการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของบุคคลในรูปแบบต่าง ๆ โดยจำแนกรูปแบบ ของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ออกเป็น 5 กลุ่มความคิด ดังนี้

กลุ่มที่ 1 แนวคิด Malcolm S. Knowles (1990) แห่ง มหาวิทยาลัยมิชิแกน ประเทศสหรัฐอเมริกา กล่าวว่า รูปแบบของการเรียนรู้ด้วยการนำ ตนเองที่เรียกว่า “สัญญาการเรียน” (learning contract) เป็นการมอบภาระงานให้แก่ ผู้เรียนว่าจะต้องทำอะไรบ้างเพื่อให้ได้รับความรู้ตามเป้าประสงค์และผู้เรียนจะต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขนั้น รูปแบบของ “สัญญาการเรียน” ที่จะทำให้เกิดผลดีมี 9 ประการ คือ

1. มีความเข้าใจในความแตกต่างด้านความคิดเกี่ยวกับผู้เรียนและทักษะที่จำเป็นในการเรียนรู้นั้นคือความแตกต่างระหว่างการสอนที่ครูเป็นผู้ชี้นำกับการเรียนด้วยการนำตนเอง
2. มีความสามารถที่จะสัมพันธ์กับเพื่อน ๆ ได้ดี เพื่อที่จะใช้บุคคลที่เป็นตัวของตัวเองมีความเป็นอิสระและสามารถนำตนเองได้
3. มีความสามารถที่จะสัมพันธ์กับเพื่อน ๆ ได้ดี เพื่อที่จะใช้บุคคลเหล่านั้นเป็นเสมือนสิ่งสะท้อนให้ทราบถึงความต้องการในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง การวางแผนการเรียนรู้ของตนเอง การเรียนรู้และการช่วยเหลือบุคคลอื่นและการได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลเหล่านั้น
4. มีความสามารถในการวิเคราะห์ความต้องการในการเรียนรู้อย่างสมจริง โดยความช่วยเหลือจากผู้อื่น
5. มีความสามารถในการแปลงความต้องการในการเรียนออกมาเป็นจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ในรูปแบบที่อาจจะทำให้การประเมินผลสำเร็จนั้นเป็นไปได้
6. มีความสามารถในการโยงความสัมพันธ์กับผู้สอนใช้ประโยชน์จากผู้สอนในการทำเรื่องยากให้ง่ายขึ้น
7. มีความสามารถในการหาบุคคลและแหล่งเอกสาร วิทยาการที่เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน
8. มีความสามารถในการเลือกแผนการเรียนที่มีประสิทธิภาพโดยใช้ประโยชน์จากแหล่งวิทยาการและมีความคิดริเริ่มในการวางแผนนโยบายอย่างมีทักษะความชำนาญ
9. มีความสามารถในการเก็บรวบรวมข้อมูลและนำผลของข้อค้นพบต่าง ๆ ไปใช้อย่างเหมาะสม

กลุ่มที่ 2 เป็นแนวความคิดของ Tough, Allen (1979) แห่งมหาวิทยาลัย โตรอนโต ประเทศแคนาดา กล่าวว่า “โครงการเรียน” (learning project) เป็น เครื่องชี้วัดลักษณะและ ปริมาณการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของประชาชนวัยผู้ใหญ่ ทั่วไป ซึ่งงานวิจัยของ ทัฟ (Tough) พบว่าการเรียนรู้ด้วยตนเองนี้เป็นลักษณะที่จะพบได้ทั่วไปแต่สำหรับกลุ่มที่ประสบผลสำเร็จสูงในการ เรียนด้วยตนเองจะมีลักษณะพิเศษ ดังนี้

1. เป็นผู้ที่ตั้งเป้าหมายของการกระทำไว้ชัดเจน
2. รู้จักเลือกความรู้และทักษะที่เหมาะสม
3. วางแผนการเรียนอย่างดี
4. เรียนได้โดยไม่เกินกำลังความสามารถ
5. มีความมุ่งมั่นพยายามที่จะพัฒนาศักยภาพที่ซ่อนเร้นอยู่ของตนและมีความสามารถอยาก رؤ้อยากเห็น ขณะเดียวกันคนเหล่านี้ยังชอบงานที่ตนทำอยู่
6. เข้าใจและยอมรับในคุณลักษณะของตนและไม่พอใจกับสภาพของตนในปัจจุบัน
7. มีความเชื่อมั่น กล่าวหาญพอที่จะเปิดเผยตนเอง
8. มีความสนใจอย่างมีทิศทางแน่นอน
9. เป็นผู้เลือกอาชีพและกิจกรรมของตนเอง
10. ไม่ได้ถูกบังคับหรือถูกกดดันจากภายนอก
11. เป็นผู้ที่มีความผูกพันหรือยึดมั่นต่อจุดหมายของชีวิต
12. ต่อสู้บากบั่นเพื่อบรรลุเป้าหมายสำคัญบางประการ
13. มีความพยายามที่จะเอาชนะอุปสรรคทั้งปวง
14. เป็นผู้ที่มีผลงานและประสบความสำเร็จ
15. สามารถสร้างปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและความช่วยเหลือซึ่งกันและกันอย่างน้อย

2-3 คน

กลุ่มที่ 3 แนวคิด กล่าวว่า ในการเรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูป แต่กริฟฟินได้วิจารณ์ว่าวิธีนี้เป็น การเรียนด้วยตนเอง ตามข้อเสนอแนะของสื่อการเรียนเท่านั้น ไม่ใช่การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง หากแต่เป็นการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากการกำกับของครูมากกว่า

กลุ่มที่ 4 เป็นแนวคิดในการจัดการศึกษาที่ต่างไปจากรูปแบบของสถานศึกษาตามปกติทั่วไป ตัวอย่างกิจกรรมตามแนวความคิดนี้ เช่น การจัดการศึกษาในรูปของตลาดวิชา มหาวิทยาลัยเปิดและการศึกษาทางไกล

กลุ่มที่ 5 ได้แก่การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันทั่วไป ซึ่งบุคคลต้องอาศัย การศึกษาการทดลองและการค้นคว้าด้วยตนเองอยู่ตลอดเวลา (Knowles, 1975)

5.3) ความสำคัญของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

Malcom S. Knowles (1975) กล่าวว่า ความสำคัญของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองว่ามีประโยชน์แก่ผู้เรียน 4 ประการคือ

1. ทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีกว่า ผู้เรียนที่เรียนโดยครูเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ให้ เนื่องจากผู้เรียนจะเรียนรู้อย่างตั้งใจมีจุดมุ่งหมายและมีแรงจูงใจสูงสามารถใช้ประโยชน์จากการเรียนรู้ได้ดี

2. ทำให้ผู้เรียนมีพัฒนาการสอดคล้องกับหลักจิตวิทยาและกระบวนการทางธรรมชาติที่ว่าผู้เรียนจะฟังหาผู้อื่นแล้วพัฒนาไปสู่การฟังหาตนเองให้มีความรับผิดชอบต่อตนเองมากขึ้นเรื่อย ๆ

3. ทำให้ผู้เรียนพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ได้สอดคล้องกับการศึกษาระบบใหม่ หลักสูตรใหม่ ห้องเรียนแบบเปิด การศึกษาอย่างอิสระ ศูนย์บริการวิชาการ มหาวิทยาลัยเปิด

4. ทำให้ผู้เรียนสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา
 สุทธิรัตน์ รุจิเกียรติกำจร (2540) กล่าวว่า ความสำคัญของการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองไว้ 5 ประการ ได้แก่

1. การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสามารถแก้ปัญหาความแตกต่างระหว่างบุคคลและส่งเสริมการศึกษารายบุคคล

2. การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองทำให้ผู้เรียนมีโอกาสเรียนรู้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน

3. การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเป็นการฝึกให้ผู้เรียนรู้จักเรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น เป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ทางหนึ่ง

4. การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเป็นการเปิดโอกาสให้นำสื่อในรูปแบบต่าง ๆ มาใช้ประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างเต็มที่

5. การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองช่วยลดข้อจำกัดที่เกิดขึ้นในสถาบันได้แก่ปัญหาของขนาดชั้นเรียนที่ใหญ่และจำนวนผู้สอนที่ไม่ได้จัดสัดส่วนกับการฝึกการใช้ภาษาในชั้นเรียน

สมคิด อิศระวัฒน์ (2541) ได้สรุปความสำคัญของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง คือทำให้ผู้เรียนสามารถดำรงชีพในสังคมได้อย่างมีคุณภาพ ทำให้ผู้เรียนเป็นบุคคลที่มีความกระหายใคร่รู้ ทำให้บุคคลสามารถเรียนรู้เรื่องต่าง ๆ ที่มีอยู่ได้มากที่สุด ทำให้ผู้เรียนสามารถศึกษาได้อย่างต่อเนื่องโดยไม่ต้องมีใครมาบอกและเป็นผู้คิดริเริ่มที่จะเรียนรู้และช่วยให้การศึกษาเกิดความสมดุล

รุ่ง แก้วแดง (2541) กล่าวว่า ความสำคัญของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองว่าทำให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ดังต่อไปนี้

1. มีความคิดริเริ่มในการวินิจฉัยหรือประเมินความต้องการในการเรียนรู้ของตนเอง โดยได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลอื่นหรือไม่ก็ได้
2. สามารถเลือกแหล่งข้อมูลที่เหมาะสมเพื่อช่วยให้เกิดการเรียนรู้
3. รู้จักพัฒนาเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินผลการเรียนรู้ของตนเองโดยการค้นหา คำตอบและให้เหตุผล
4. รู้จักถามเหตุผลของการมีกฎระเบียบ กระบวนการ หลักการและข้อสมมติฐานที่ยอมรับได้โดยปริยาย
5. สามารถปฏิเสธหรือเห็นด้วยหรือปฏิบัติตามในสิ่งที่ผู้อื่นต้องการโดยตัดสินใจได้ด้วยตนเอง
6. สามารถตระหนักในทางเลือกด้านยุทธศาสตร์การศึกษาและการแปลความหมาย รวมทั้งเลือกทางเลือกที่สอดคล้องกับแนวความคิดและวัตถุประสงค์ของตนเองอย่างมีเหตุผล
7. สามารถทบทวนกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องในฐานะที่เป็นพัฒนาการทาง ความรู้และสังคม ซึ่งสามารถปรับยุทธศาสตร์ของตนเองเพื่อเสริมสร้างศักยภาพในการเรียนรู้
8. สามารถมองเป้าหมายนโยบายและแผนอย่างอิสระโดยปราศจากแรงกดดันจากผู้อื่น
9. สามารถพัฒนาความเข้าใจในความเป็นไปต่าง ๆ จนสามารถอธิบายให้ผู้อื่นเข้าใจได้
10. สามารถสร้างกรอบแนวความคิดได้ชัดเจนอย่างอิสระและพร้อมที่จะเปลี่ยนแนวความคิดเมื่อมีเหตุผล
11. สามารถแสวงหาความรู้ได้ด้วยความกระตือรือร้นอย่างสม่ำเสมอโดยไม่พึ่งพา การเสริมแรงหรือรางวัลจากผู้อื่น
12. สามารถระบุค่านิยมส่วนตัวและความสนใจของตัวเองได้
13. สามารถยอมรับแนวความคิดอื่นที่ถูกต้องและเผชิญกับการต่อต้านอุปสรรค รวมทั้งวิจารณ์เป้าหมายของตนเองโดยปราศจากโทษ
14. สามารถประเมินข้อบกพร่องและข้อจำกัดของตนเองในฐานะผู้เรียนได้

สรุปได้ว่า การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองมีความสำคัญต่อกระบวนการเรียนรู้ในปัจจุบัน เป็นการเตรียมความพร้อมให้ผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้ได้ตามความสนใจความถนัดของแต่ละบุคคลซึ่งมีความแตกต่างกัน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาบุคลิกภาพ ทักษะคติในการเรียนรู้ ตลอดจนทักษะในการค้นคว้า การแก้ปัญหา สามารถแสวงหาความรู้ได้อย่างต่อเนื่อง นอกจากนั้นวิธีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสามารถตอบสนองระบบการศึกษาที่มีขีดจำกัดในเรื่อง สถานศึกษาที่มีจำนวนไม่เพียงพอกับผู้เรียน สภาพห้องเรียนที่มีนักเรียนจำนวนมาก สื่อการเรียนการสอนที่มีอยู่จำกัด การ

เรียนรู้ด้วยการนำตนเอง สามารถที่แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้และสามารถพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ที่ประสบผลสำเร็จในการเรียนรู้ตลอดชีวิต

6) งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นัตดา อังสุไวทย์ (2550) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนวิชาเคมีที่เน้นกระบวนการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ผลการวิจัยพบว่ารูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพทำให้ผู้เรียนกลุ่มทดลองที่มีทักษะพื้นฐานการเรียนรู้อัตโนมัติสูงได้พัฒนาตนเองให้เป็นผู้มีลักษณะการเรียนรู้แบบนำตนเอง โดยเปรียบเทียบกับก่อนการทดลองและกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผลการประเมินประสิทธิภาพเมื่อเทียบกับกลุ่มควบคุมได้ค่าขนาดอิทธิพลไม่น้อยกว่า .50 เป็นไปตามเกณฑ์ ส่วนกลุ่มทดลองที่มีทักษะพื้นฐานการเรียนรู้อัตโนมัติต่ำ พบว่าในภาพรวมมีลักษณะการเรียนรู้แบบนำตนเองลดลง นอกจากนี้ด้านจิตวิทยาให้ผลทำนองเดียวกับด้านลักษณะการเรียนรู้แบบนำตนเอง ส่วนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมีพบว่าผู้เรียนกลุ่มทดลองทั้งภาพรวมและกลุ่มที่มีทักษะพื้นฐานต่างกันได้ผลการเรียนสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติและได้ค่าขนาดอิทธิพลเป็นไปตามเกณฑ์ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อรูปแบบนี้ในระดับ ปานกลาง นอกจากนี้ยังพบว่า ทักษะพื้นฐานการเรียนรู้อัตโนมัติของผู้เรียนส่งผลต่อลักษณะการเรียนรู้แบบนำตนเองแต่ไม่เกิดปฏิสัมพันธ์กับกระบวนการเรียนรู้

สุนทร ทอบัว (2546) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาล ผลการวิจัยพบว่าลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเองมี 3 องค์ประกอบคือ ริเริ่มการเรียนรู้ด้วยตนเองควบคุมตนเองและรู้วิธีการเรียนและผลการสังเคราะห์และพัฒนาได้รูปแบบชื่อว่า เอกซ์พาร์ส มี 5 ชั้น คือ 1) ตรวจสอบประเด็น 2) วางแผนการเรียน 3) ดำเนินการค้นคว้า 4) สะท้อนความคิด 5) สังเคราะห์องค์ความรู้ ทดลองใช้รูปแบบกับนักศึกษาพยาบาลด้วยการทดลองแบบ กลุ่มเดียววัดก่อนและหลังพบว่าหลังการทดลองผู้เรียนมีคะแนนลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเองและความรู้สูงกว่าก่อนการทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และมีความพึงพอใจต่อรูปแบบในระดับสูงการนำรูปแบบเอกซ์พาร์ส ไปใช้ผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียน แนะนำบทบาทผู้เรียนและต้องมีทรัพยากร การเรียนรู้อย่างพอเพียง

สมศักดิ์ กันถาด (2564) ได้ศึกษาวิจัยการศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมให้นักศึกษามีความสนใจในการเพิ่มความชำนาญด้านการปฏิบัติการนอกห้องเรียนและผลกระทบที่เกิดขึ้น กรณีศึกษาการส่งเสริมความชำนาญด้านการจัดการฟาร์มสัตว์พบว่า เป็นเพศชาย โดยได้เริ่มเข้าร่วมโครงการตั้งแต่ชั้นปีที่ 2 จำนวนมากที่สุด ทั้งหมดเป็นหลักสูตร 4 ปี สาขาวิชาเทคโนโลยีการผลิตสัตว์มากที่สุด มีภูมิลำเนากระจายตัวอยู่ทั่วประเทศ ซึ่งส่วนใหญ่มีพื้นที่นอกเขตภาคเหนือ ผู้ปกครองมีอาชีพการเกษตรมากที่สุด นักศึกษาคาดหวังอาชีพในอนาคตที่จะเป็นสัตวบาลมากที่สุด นักศึกษาคิดว่า

ตนเองสามารถเพิ่มความชำนาญด้านพันธุ์สัตว์ในกลุ่มสัตว์ในเชิงอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยเรื่องม้า และก่อให้เกิดกิจกรรมนอกเหนือจากวิชาการ ด้านการใช้เพื่อการนันทนาการ และความสวยงาม เช่นกัน มีความคาดหวังในการเข้าร่วมโครงการด้านรายได้ระหว่างการศึกษา ผลจากการฝึกฝน หลังจากจบโครงการประเมินจากนักศึกษาประเมินประสิทธิภาพของโครงการ โดยนักศึกษาคิดว่า สถานที่ฝึกปฏิบัติมีความสะดวก โดยด้านความสามารถของอาจารย์ที่ปรึกษา และบุคลิกลักษณะ เหมาะต่อการให้คำปรึกษา การประเมินองค์ความรู้ความเชี่ยวชาญที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง โดยผู้เชี่ยวชาญ ในการเพิ่มความชำนาญด้านการเกษตรและฟาร์มสัตว์ของนักศึกษา มีความชำนาญ มากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด แสดงจากรายได้หลังจากจบการศึกษาไปแล้วมีรายได้ 30,000 บาทต่อเดือน ผลกระทบด้านบวกเป็นการเพิ่มความชำนาญในทักษะวิชาชีพและมีผลกระทบด้านลบต่อเวลาพักผ่อน น้อยลงพร้อมกับมีข้อเสนอแนะควรมีการจัดกิจกรรมขี่ม้าให้มากยิ่งขึ้น เพื่อจะสามารถพัฒนา ความสามารถให้ชำนาญยิ่งขึ้น และควรจัดให้มีการจัดกิจกรรมการปฏิบัติให้มากยิ่งขึ้น และมีความ หลากหลาย เช่น กิจกรรมการฝึกผสมเทียม การตรวจท้องสัตว์ และการรีดน้ำเชื้อ

บทที่ 4

เทคนิคในการปฏิบัติงาน

ปัจจุบันทุกองค์กรต่างมีความตระหนักถึงการปรับเปลี่ยนกระบวนการหรือวิธีการทำงาน เพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยต่างเน้นให้ความสำคัญกับกลยุทธ์ในการสร้างความสำเร็จของการปฏิบัติงานพร้อมกับการทำงานอย่างมีความสุขของคนในองค์กร นั้นหมายถึง องค์กรจะพัฒนา มีความเจริญก้าวหน้าหรือพัฒนาไปสู่ความเป็นเลิศได้นั้น สิ่งสำคัญประการหนึ่งคือ ผู้ปฏิบัติงานนอกจากจะมีคุณภาพ สามารถปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ผู้ปฏิบัติงานต้องมีการเรียนรู้ให้การปฏิบัติงานบรรลุผลสำเร็จในเวลาอันรวดเร็วและเกิดความผิดพลาดน้อยที่สุดโดย ผลสัมฤทธิ์ของงานที่เกิดขึ้นจะต้องตรงตามวัตถุประสงค์ หรือเป้าหมายที่วางไว้ และมีคุณภาพ

4.1 กิจกรรม / แผนปฏิบัติการ

ในการปฏิบัติงานได้มีการนำเอาแผนกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัยแม่โจ้ แผนกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัยแม่โจ้-แพร่ เฉลิมพระเกียรติ มาเป็นแนวทางในการกำหนดแผนกลยุทธ์การปฏิบัติงาน โดยยึดหลักวงจร PDCA ซึ่งเป็นแนวคิดที่เน้นให้การทำงานเป็นไปอย่างมีระบบ โดยมีเป้าหมายให้มีการพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง เป็นกิจกรรมพื้นฐานในการพัฒนาประสิทธิภาพและคุณภาพของการดำเนินงาน ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ วางแผน (Plan) ปฏิบัติ (Do) ตรวจสอบ (Check) ปรับปรุง (Act) การดำเนินกิจกรรม PDCA อย่างเป็นระบบส่งผลให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพและมีคุณภาพเพิ่มขึ้น ขั้นตอนของวงจร PDCA มีรายละเอียด ดังนี้

1) การวางแผน (Plan) เป็นการกำหนดเป้าหมาย/วัตถุประสงค์ในการดำเนินงาน วิธีการ ขั้นตอน ระยะเวลา และการจัดลำดับความสำคัญที่จำเป็นเพื่อให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายในการวางแผน ซึ่งต้องเป็นไปตามนโยบาย วิสัยทัศน์และพันธกิจของมหาวิทยาลัย และของหน่วยงาน ในบางเรื่องอาจต้องกำหนดมาตรฐานของวิธีการทำงาน หรือเกณฑ์มาตรฐานต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยให้การวางแผนมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น สามารถใช้เป็นเกณฑ์ในการตรวจสอบได้ว่าการปฏิบัติงานเป็นไปตามที่ได้ระบุไว้ในแผนหรือไม่

2) การปฏิบัติตามแผน (Do) การปฏิบัติให้เป็นไปตามแผนที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งก่อนที่จะปฏิบัติงานใด ๆ จำเป็นต้องศึกษาข้อมูลและเงื่อนไขต่าง ๆ ของงานที่เกี่ยวข้อง หากเป็นงานประจำที่เคยปฏิบัติอาจใช้วิธีการเรียนรู้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง แต่ถ้าเป็นงานใหม่หรืองานใหญ่ที่ต้องใช้บุคลากรจำนวนมากอาจต้องมีการฝึกอบรมให้ความรู้ก่อนที่จะปฏิบัติจริง การปฏิบัติจะต้อง

ดำเนินการไปตามแผน วิธีการและขั้นตอนที่ได้กำหนดไว้และจะต้องเก็บรวบรวมบันทึกข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานไว้ด้วย เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการดำเนินงานในขั้นตอนต่อไป

3) การตรวจสอบหรือการประเมิน (Check) เพื่อประเมินผลว่ามีการปฏิบัติงานตามแผนหรือมีปัญหาเกิดขึ้นในระหว่างการปฏิบัติงานหรือไม่ ขั้นตอนนี้มีความสำคัญ เนื่องจากในการดำเนินงานอาจเกิดปัญหาที่ทำให้การดำเนินงานไม่เป็นไปตามแผนอยู่เสมอ ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อประสิทธิภาพและคุณภาพของการทำงาน การติดตามตรวจสอบและการประเมินปัญหาจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องกระทำควบคู่ไปกับการดำเนินงาน เพื่อจะได้ทราบข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงคุณภาพของการดำเนินงานต่อไป การตรวจสอบและประเมินการปฏิบัติงานจะต้องตรวจสอบด้วยการปฏิบัติงานนั้นเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้หรือไม่ ทั้งนี้เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพของงาน

4) การปรับปรุงแก้ไขการทำงาน (Act) มีขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นหลังจากได้ทำการตรวจสอบแล้ว เพื่อป้องกันการเกิดปัญหาซ้ำรอยเดิมและอาจนำไปสู่การกำหนดมาตรฐานของวิธีการทำงานที่ต่างจากเดิม เมื่อมีการดำเนินงานตามวงจร PDCA ในรอบใหม่ ข้อมูลที่ได้จากการปรับปรุงจะช่วยให้การวางแผนมีความสมบูรณ์และมีคุณภาพเพิ่มขึ้น

การบูรณาการวงจร PDCA ไปใช้ในการทำงาน ดังนี้

1) PDCA เพื่อป้องกัน ทำให้ผู้ปฏิบัติมีการวางแผน การวางแผนที่ดีช่วยป้องกันปัญหาที่ไม่ควรเกิด ลดความสับสนในการทำงาน ลดการใช้ทรัพยากรมากหรือน้อยเกินความพอดี ลดความสูญเสียในรูปแบบต่าง ๆ การทำงานที่มีการตรวจสอบเป็นระยะทำให้การปฏิบัติงานมีความรัดกุมขึ้น สามารถแก้ไขปัญหได้อย่างรวดเร็ว นำไปสู่การแก้ไขปรับปรุง ทำให้ปัญหาที่เกิดขึ้นแล้วไม่เกิดซ้ำ

2) PDCA เพื่อแก้ปัญหาในการปฏิบัติงานหากประสบสิ่งที่ไม่เหมาะสมไม่มีความสะดวก ไม่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ไม่มีความประหยัด การแก้ไขปัญหาคือตรวจสอบว่ามีอะไรบ้างที่เป็นปัญหา เมื่อหาปัญหาได้แล้วก็นำมาวางแผนเพื่อดำเนินการตามวงจร PDCA ต่อไป

3) PDCA เพื่อปรับปรุง เป็นการแสวงหาวิธีการที่ดีกว่าเดิมอยู่เสมอเพื่อยกระดับคุณภาพของการปฏิบัติงาน เมื่อคิดว่าจะปรับปรุงอะไร ก็ให้ใช้วงจร PDCA เป็นขั้นตอนในการปรับปรุงการปฏิบัติงานในส่วนที่รับผิดชอบได้กำหนดกิจกรรมและแผนการปฏิบัติงานไว้ ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงแผนปฏิบัติงานรายบุคคล

กระบวนการ	เดือน												
	ม.ค	ก.พ	มี.ค	เม.ย	พ.ค	มิ.ย	ก.ค	ส.ค	ก.ย	ต.ค	พ.ย	ธ.ค	
1. การรับสมัคร	←												→
2. สอน/ให้ความรู้	←												→
3. มอบหมาย / ปฏิบัติ	←												→
4. แลกเปลี่ยนเรียนรู้	←												→
5. บูณาการองค์ความรู้ในการ บริการวิชาการ	←												→
6. ประเมินผล						↔							↔
7. รายงานผล ผลสัมฤทธิ์นำไปสู่การพัฒนางาน									↔				

ตารางที่ 2 แสดงการทำงาน และฝึกปฏิบัติประจำปี

ลำดับ	กิจกรรม	เดือน												
		มค	กพ	มีค	เมย	พค	มิย	กค	สค	กย	ตค	พย	ธค	
1	ใช้เครื่องทุ่นแรงไถ หยอด ปลูกพืชอาหารสัตว์						←						→	
2	เก็บเกี่ยวพืชอาหารสัตว์ตาม ฤดูกาล	←		→					←				→	
3	ผสมพันธุ์สัตว์ (ม้า)						←						→	
4	จัดหาอาหารสัตว์สดจาก ภายนอก (เช่น ต้นข้าวโพด)	←		→										
5	อัดฟาง/หญ้าแห้ง	←					→						↔	
6	ถ่ายพยาธิสัตว์			↔				↔				↔		
7	เจาะเลือดตรวจโรคสัตว์(ม้า)					↔								
8	ทำวัคซีนป้องกันโรคสัตว์(แพะ)					↔						↔		
9	การจัดการสัตว์สนับสนุนการ เรียนการสอนเช่นฝึกขี่ม้าฯ	←		→					←			→	↔	

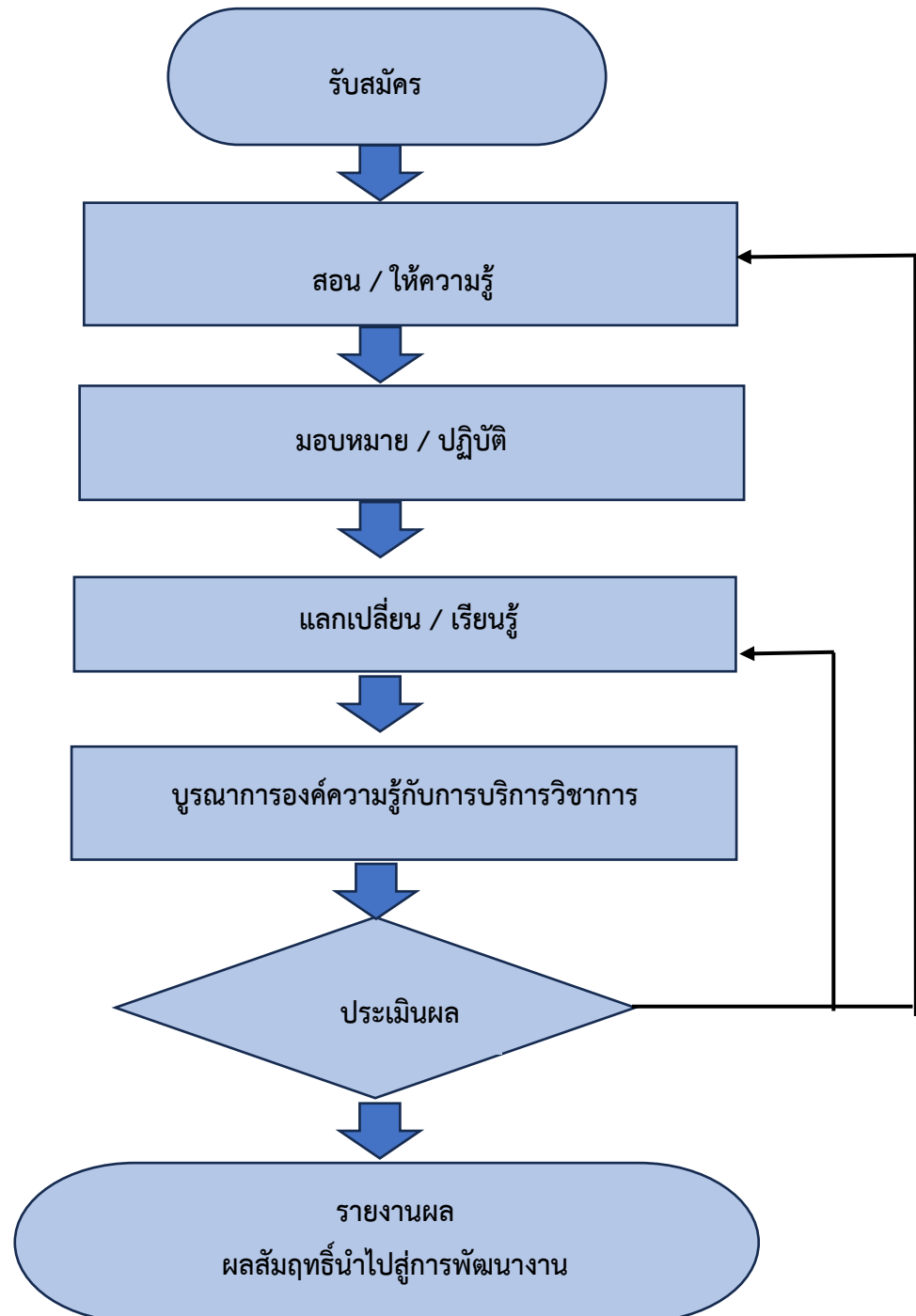
การทำงาน และฝึกปฏิบัติในภาระกิจประจำวัน

1. เลี้ยงดูสุขภาพสัตว์เลี้ยง ได้แก่ การให้อาหาร ให้น้ำ และตัดหญ้า
2. ตรวจสอบสุขภาพสัตว์ เช่นม้า มักพบอาการบาดเจ็บจากการเคลื่อนที่ และการประทะกัน การหยอกล้อ และอาการอื่น ๆ เพื่อให้ทันต่อการแก้ไข และรักษาให้หายก่อนเกิดการลุกลาม
3. การทำความสะอาดคอกสัตว์
4. การฝึกม้า เช่นการฝึกผูกมัด การฝึกขี่ และฝึกทำตามคำสั่งพื้นฐาน

การทำงาน และฝึกปฏิบัติตามสถานการณ์เฉพาะกิจ

1. การปฐมพยาบาลจากอาการบาดเจ็บ เช่น การล้างแผล ใส่ยาป้องกันแมลง และการอาบน้ำสัตว์
2. การซ่อมสร้างอุปกรณ์ โรงเรือน และเครื่องทุ่นแรงในฟาร์ม
3. การฝึกสัตว์ และการจับบังคับ
4. การฝึกขี่ม้า
5. การตัดเก็บพืชอาหารสัตว์
6. การทำปุ๋ยหมักจากมูลสัตว์ และเวชพืชในแปลงพืชอาหารสัตว์
7. การฝึกใช้งาน ควบคุม และการบำรุงรักษาเครื่องทุ่นแรงในฟาร์ม เช่นเครื่องตัดเก็บหญ้าสด
8. การบริการวิชาการ แก่กลุ่มคณะดูงานที่ประสานงานเข้ามา
9. การซ่อมแซมและต่อระบบน้ำประปา และไฟฟ้าฟาร์ม

การส่งเสริมการจัดการศึกษานอกห้องเรียนของศูนย์พัฒนาด้านปศุสัตว์
(ฟาร์มสัตว์ผสมผสานและนันทนาการ)

ภาพที่ 5 แสดงขั้นตอนการส่งเสริมการจัดการศึกษานอกห้องเรียนของศูนย์พัฒนาด้านปศุสัตว์
(ฟาร์มสัตว์ผสมผสานและนันทนาการ)

4.2 ขั้นตอนการปฏิบัติงาน / เทคนิคการปฏิบัติงาน

1) การรับสมัครนักศึกษาที่มีความสนใจที่จะฝึกปฏิบัติเรียนรู้นอกห้องเรียน โดยวิธีการประชาสัมพันธ์ให้กับนักศึกษาผ่านวิชาเรียน เช่นวิชาสัตว์เลี้ยงเพื่อนันทนาการ วิชาการเลี้ยงม้า วิชาปฏิบัติงานฟาร์ม ซึ่งเป็นวิชาที่ผู้ปฏิบัติได้รับมอบหมายให้เป็นผู้ช่วยสอนในรายวิชา หรือนักศึกษาที่ลงเรียนในรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ฟาร์มอยู่แล้ว โดยให้ทำการขออนุญาตกับอาจารย์ผู้สอนและอาจารย์ผู้สอนจะเป็นผู้ประสานงานผ่านมายังผู้ปฏิบัติงานให้ดำเนินการตามขั้นตอนต่อไป ช่องทางการประชาสัมพันธ์คือการประชาสัมพันธ์ทางเพจสาขาวิชาเทคโนโลยีการผลิตสัตว์แม่ใจ-แพรวฯ ส่วนการประชาสัมพันธ์ไปยังสาขาวิชาอื่นที่มีความสนใจ โดยจะประสานแจ้งผ่านไปยังประธานหลักสูตรสาขาวิชาเทคโนโลยีการผลิตสัตว์ ในการนำเข้าวาระแจ้งเพื่อทราบในการประชุมวิชาการในระดับคณะเพื่อให้สามารถเข้าถึงนักศึกษาสาขาวิชาอื่นที่มีความสนใจ

ผู้สนใจสมัครสามารถติดต่อและรับใบสมัคร รับคำแนะนำและคำปรึกษาได้ที่ผู้ปฏิบัติงาน โดยตรงตลอดทั้งปี โดยใบสมัครจะเป็นการให้ข้อมูลส่วนตัวทั่วไปของผู้สมัคร ข้อมูลความสนใจ ข้อมูลความสามารถพิเศษ ข้อมูลความถนัด ฯลฯ ขั้นตอนสุดท้ายคือการได้รับการอนุมัติจากหัวหน้าศูนย์เรียนรู้ด้านปศุสัตว์และสัมภาษณ์ข้อมูลส่วนตัวเป้าหมายในการเข้ามาเรียนรู้และรับทราบระเบียบเงื่อนไข ข้อสังเกต ข้อควรระวัง สิ่งที่ควรคำนึงในการปฏิบัติงาน พร้อมกับวางแผนการเข้ามาปฏิบัติในฟาร์ม เพื่อให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของนักศึกษาที่จะฝึกปฏิบัติเรียนรู้นอกห้องเรียน ตามความตั้งใจ

สาขาเทคโนโลยีการผลิตสัตว์ แม่โจ้-แพร์
...

เมื่อสักครู๋ · 📍

เชิญชวนนักศึกษาที่มีความสนใจในการเพิ่มทักษะและ
ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานฟาร์ม สมัครเข้าร่วมโครงการ
ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

รับสมัครนักศึกษาที่มีความสนใจ
เพิ่มทักษะและประสบการณ์ในการปฏิบัติงานฟาร์ม

ศูนย์ปศุสัตว์แม่โจ้

ได้ตั้งแค้มป์นี้เป็นบ้านไป ศึกษาคู่ นายสมศักดิ์ ก้นดาต 090-1502679

ภาพที่ 6 แสดงการรับสมัครนักศึกษาที่มีความสนใจ และการประชาสัมพันธ์ทางเพจ

แบบฟอร์มสมัครเป็นนักศึกษาปฏิบัติงานเรียนรู้นอกห้องเรียน
ภายใต้ศูนย์พัฒนาด้านปศุสัตว์ ฟาร์มผสมผสานและนันทนาการ

ที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

ข้าพเจ้า (นาย/นาง/นางสาว).....

นักศึกษาสาขาวิชา.....

ชั้นปีที่.....เบอร์โทรศัพท์ติดต่อ.....

มีความสนใจในการฝึกปฏิบัติและเรียนรู้ ในศูนย์พัฒนาด้านปศุสัตว์ ฟาร์มผสมผสานและ
นันทนาการ โดยมีความสนใจฝึกพิเศษด้าน.....

.....
โดยมีความสามารถพิเศษ คือ.....

ลงชื่อ .....ผู้สมัคร

(.....)

...../...../.....

ลงชื่อ .....ผู้รับสมัคร

(นายสมศักดิ์ กันถาด)

ผู้ดูแลฟาร์มผสมผสานและนันทนาการ

...../...../.....

เรียน หัวหน้าศูนย์พัฒนาด้านปศุสัตว์

.....
จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

(.....)

ผู้ดูแลฟาร์มผสมผสานและนันทนาการ

...../...../.....

ภาพที่ 7 แสดงแบบฟอร์มสมัครเป็นนักศึกษาปฏิบัติงานเรียนรู้นอกห้องเรียน
ภายใต้ศูนย์พัฒนาด้านปศุสัตว์ ฟาร์มผสมผสานและนันทนาการ

**เงื่อนไขการสมัครเข้าเป็นนักศึกษาปฏิบัติงานเรียนรู้นอกห้องเรียน
ภายใต้ศูนย์พัฒนาด้านปศุสัตว์ ฟาร์มผสมผสานและนันทนาการ**

1. เป็นนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ฟาร์ม ต้องการเข้ามาเรียนรู้หรือฝึกปฏิบัติเพิ่มเติมให้ขออนุญาตกับอาจารย์ผู้สอนโดยตรงและอาจารย์ผู้สอนจะเป็นผู้ประสานงานผ่านมายังผู้ปฏิบัติงานโดยตรง
2. เป็นนักศึกษาที่ไม่ได้ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาเกี่ยวข้องกับพื้นที่ฟาร์ม ต้องการเข้ามาศึกษาหาความรู้ให้ประสานกับผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการฟาร์มโดยตรง เพื่อขออนุญาตเข้าพื้นที่ขั้นต้น และเจ้าหน้าที่จัดทำหนังสือแจ้งผู้บังคับบัญชาเป็นลายลักษณ์อักษรในลำดับต่อไป
3. การจัดสวัสดิการที่พักให้กับนักศึกษาที่เข้ามาอยู่ประจำฟาร์มดังเช่น ฟาร์มโคนม ฟาร์มโคนเนื้อ และฟาร์มสุกร เป็นต้น เพื่อให้สะดวกต่อการศึกษาและปฏิบัติแม้เป็นเวลายามวิกาล
4. นักศึกษาต้องลงชื่อการปฏิบัติงานทุกครั้งเพื่อเป็นหลักฐานการปฏิบัติที่ชัดเจน
5. การปฏิบัติงานที่บูรณาการกับการบริการวิชาการนักศึกษาต้องเข้ารับการประชุมชี้แจงรับมอบหมายหน้าที่ ร่วมรับทราบข้อมูลที่สำคัญ ข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้เข้ามาศึกษาในพื้นที่ดังเช่น ข้อมูลเฉพาะบุคคลของผู้เข้ามาศึกษา เพศ วัย ช่วงชั้นการศึกษา ระยะเวลาเข้าศึกษาดูงาน ความมุ่งหวัง การใช้พื้นที่ ทรัพยากรที่ต้องใช้ เพื่อทำความเข้าใจให้เป็นทิศทางเดียวกัน เป็นการเตรียมความพร้อมและเข้าร่วมสรุปการปฏิบัติงานหลังเสร็จกิจกรรม เพื่อให้เกิดการปรับปรุงการปฏิบัติงานทุกครั้ง

ภาพที่ 8 แสดงเงื่อนไขการสมัครเข้าเป็นนักศึกษาปฏิบัติงานเรียนรู้นอกห้องเรียน
ภายใต้ศูนย์พัฒนาด้านปศุสัตว์ ฟาร์มผสมผสานและนันทนาการ

**ข้อควรปฏิบัติในการเป็นนักศึกษาปฏิบัติงานเรียนรู้นอกห้องเรียน
ภายใต้ศูนย์พัฒนาด้านปศุสัตว์ ฟาร์มผสมผสานและนันทนาการ**

1. การเข้ามาปฏิบัติงานและศึกษาให้อยู่ภายใต้ข้อกำหนดมาตรการป้องกันโรคระบาดสัตว์และมนุษย์ที่เด็ดขาดชัดเจน
2. การแต่งกายต้องเหมาะสม รัดกุม ปลอดภัย ขณะเข้ามาศึกษาในพื้นที่
3. จะได้รับอนุญาตให้ใช้พื้นที่ให้เข้าศึกษาตามที่กำหนดเท่านั้น เพื่อแยกการใช้พื้นที่การใช้ทรัพยากรส่วนอื่นอย่างชัดเจน ไม่ให้กระทบต่อผลผลิตและการเรียนการสอนส่วนอื่น
4. การใช้ทรัพยากรในการศึกษาจะต้องใช้อย่างประหยัดคุ้มค่าตามความจำเป็น ไม่ทิ้งขว้างและไม่ก่อให้เกิดความเสียหาย
5. หากมีความจำเป็นต้องใช้วัสดุอุปกรณ์อื่น ๆ นอกเหนือที่ได้ตกลงไว้ต้องแจ้งขออนุญาตต่อผู้ดูแลก่อนทุกครั้ง
6. หากจงใจขัดต่อคำสั่งและข้อตกลงจนก่อให้เกิดความเสียหายต้องรับผิดชอบต่อความเสียหายนั้น

ภาพที่ 9 แสดงข้อควรปฏิบัติในการเป็นนักศึกษาปฏิบัติงานเรียนรู้นอกห้องเรียน
ภายใต้ศูนย์พัฒนาด้านปศุสัตว์ ฟาร์มผสมผสานและนันทนาการ

2) สอน ให้ความรู้ ในการสอนและให้ความรู้จะเน้นจากพื้นฐานการปฏิบัติงานฟาร์ม ต้องดำเนินการโดยเน้นตามรอบการดำเนินกิจกรรมในฟาร์ม ดังนี้

2.1) สอนการดูแลจัดการโรงเรือน ซ่อม สร้าง ปรับปรุง ทั้งในด้านงานไม้ งานปูนและงานเชื่อมเหล็ก ซึ่งผู้ที่เข้ามาศึกษาจะได้มีโอกาสปฏิบัติจริง ร่วมกับผู้ปฏิบัติงานและเจ้าหน้าที่ประจำฟาร์ม โดยเริ่มจากการสังเกตแล้วฝึกปฏิบัติ เพื่อเพิ่มทักษะและประสบการณ์ในด้านการซ่อม สร้าง ปรับปรุง และเข้าใจในแบบแผนในการจัดการ โดยเริ่มตั้งแต่การฝึกผสมปูน ก่ออิฐ ตอกตะปู เชื่อมเหล็ก ซึ่งเป็นสิ่งแปลกใหม่สำหรับนักศึกษาที่เริ่มทำและเมื่อทำสำเร็จจะเกิดความภาคภูมิใจและอยากทำอีกในอนาคต

ภาพที่ 10 แสดงการสอน ซ่อม สร้าง ปรับปรุง งานไม้และพื้นที่

จากประสบการณ์การสอนนักศึกษาในการปฏิบัติงานนอกห้องเรียน พบว่านักศึกษาส่วนใหญ่ไม่มีประสบการณ์การทำงานในด้านการซ่อมสร้างโรงเรือนเลย ในการนี้ผู้ปฏิบัติงานได้ใช้โอกาสในช่วงที่โรงเรือนชั่วคราวชำรุดมาส่งเสริมให้นักศึกษาฝึกซ่อมแซม รวมถึงการฝึกให้นักศึกษาสร้างโรงเรือนเลี้ยงสัตว์แบบชั่วคราว ซึ่งสามารถหาวัสดุที่มีราคาถูก หรือหาได้จากวัสดุเก่าเหลือใช้จากการซ่อมแซมอาคารภายในมหาวิทยาลัย เช่น กระเบื้องเก่า หรือวัสดุโครงสร้างจากไม้ เช่น ไม้ไผ่ ไม้ยูคาลิปตัส หรือวัชพืชพวกหญ้าคา แฝก ให้นักศึกษาได้ฝึกซ่อม สร้างโรงเรือนชั่วคราว เป็นต้น ซึ่งจะเป็นจุดเริ่มต้นของการได้ลงมือปฏิบัติจริง อันจะเกิดแรงกระตุ้นจากความภาคภูมิใจเมื่อได้ทำงานสำเร็จ และมีความสุขสนุกสนาน โดยจะต้องระมัดระวังอย่างมากคือความเสี่ยงจากการตกจากที่สูง ความเสี่ยงจากกระแสไฟฟ้าและการใช้เครื่องจักรทุ่นแรงที่ไม่ชำนาญและความเสี่ยงจากความคึกคะนองของผู้ปฏิบัติงานต้องมีการเอาใจใส่และดูแลอย่างใกล้ชิดตลอดเวลาที่ปฏิบัติงาน

ภาพที่ 11 แสดงการสอนซ่อมสร้าง ปรับปรุง งานไม้ งานปูนและงานเชื่อมเหล็ก

2.2) สอนการจัดการด้านน้ำและอาหารสัตว์

เป็นแผนการเรียนรู้เกี่ยวกับวิธีให้น้ำและอาหารสัตว์ที่สะอาด ปลอดภัย การคำนวณปริมาณอาหารที่สัตว์ควรได้รับตามแผนที่ฟาร์มใช้อยู่ การเลือกอาหาร การทดลองวิจัยวัตถุดิบต่าง ๆ เพื่อลดต้นทุนอาหารและสร้างอาหารสัตว์ที่มีคุณภาพยิ่งขึ้น ผ่านการมีส่วนร่วมทางวิชาการของสาขาวิชา ทั้งนี้การเลี้ยงสัตว์ที่ถูกต่อน้ำต้องสะอาด อาหารต้องมีคุณภาพและมีคุณค่าทางอาหารสูง เพื่อการให้ผลผลิตของสัตว์ตามเป้าหมาย ตลอดจนความสามารถดำเนินการได้จริง ซึ่งเป็นหัวใจหลักในการเลี้ยงสัตว์ ทั้งนี้ต้องให้ผู้ศึกษาได้ทำความเข้าใจในการจัดการน้ำและอาหารที่ดีด้วยตนเอง ซึ่งมีความแตกต่างกันตามสถานการณ์การเลี้ยงและอายุสัตว์ รวมถึงการได้มีโอกาสร่วมจัดการระบบการส่งน้ำ การพัฒนาแหล่งอาหารสัตว์ชนิดต่าง ๆ เพื่อเสริมประสบการณ์ให้ดียิ่งขึ้น เป็นประสบการณ์สำคัญสำหรับประกอบการได้เองในอนาคต

ภาพที่ 12 แสดงการสอนการจัดการด้านน้ำและอาหารสัตว์

2.3) การเก็บเกี่ยวผลผลิต ในการนี้หมายถึงการเก็บเกี่ยวผลผลิตพืชอาหารสัตว์ชนิด และรูปแบบต่างๆ เพื่อนำมาเป็นอาหารสัตว์ การถนอมอาหาร อัดก้อน การหมักเพื่อเพิ่มคุณค่าทางอาหาร และความน่ากิน การแปรรูปเพิ่มการย่อยได้ ตลอดจนการจำหน่ายผลผลิตจากสัตว์ เช่น ไข่ไก่ เนื้อไก่ ฟันธุ์สัตว์ น้ำเชื้อสุกร หรือเนื้อสัตว์แปรรูปเช่น หมูอบ ไก่อบ

โดยเป็นการให้ความรู้และปฏิบัติในเรื่องการสร้างผลผลิตที่มีคุณภาพ และนำไปต่อยอดเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าสูงขึ้นตลอดจนแนวทางวิธีการจำหน่ายที่ทันสมัยทางช่องทาง Online ที่นิยมในปัจจุบัน ดังเช่นการเปรียบเทียบสินค้าชนิดเดียวกันแต่ถูกนำไปจำหน่ายต่างกัน เราอาจได้ผลตอบแทนสูงหรือต่ำต่างกัน รวมถึงกระบวนการในการต่อยอดต่าง ๆ เพื่อเพิ่มมูลค่าของผลผลิต ซึ่งกิจกรรมการเก็บเกี่ยวผลผลิตนี้ อาจจัดให้เป็นงานทดลอง หรืองานที่เข้ามาศึกษาร่วมกับกิจกรรมของฟาร์มก็ได้แต่ต้องกำกับควบคุมอย่างใกล้ชิดโดยเฉพาะกิจกรรมการเก็บเกี่ยวที่ต้องใช้เครื่องจักรกล ผู้ปฏิบัติงานจำเป็นต้องกำกับควบคุมอย่างใกล้ชิด

ภาพที่ 13 แสดงการสอนการเก็บเกี่ยวผลผลิตและการเรียนรู้การใช้เครื่องทุ่นแรง

2.4) การป้องกันโรคสัตว์ ในกรณีนี้ผู้เข้ามามีศึกษาจะได้ฝึกวิธีการในการป้องกันโรคสัตว์ เช่นการทำวัคซีนในแบบต่าง ๆ การถ่ายพยาธิสัตว์ การเจาะเลือดเพื่อตรวจโรค ตามแผนของฟาร์ม การจัดการเขตปลอดเชื้อโรคในฟาร์ม การจัดการสุขภาวะและสภาพแวดล้อมการจัดหาอาหารที่ไม่ก่อให้เกิดโรคสัตว์ ซึ่งผู้เข้ามามีศึกษาจะให้ความสนใจเป็นอย่างมาก เนื่องจากการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติดังกล่าวเป็นประสบการณ์ที่หาทำได้ยาก

ภาพที่ 14 แสดงการสอนการป้องกันโรคสัตว์และการฉีดวัคซีน

2.5) การรักษาสัตว์ป่วย เป็นการให้ความรู้ในการรักษาสัตว์ขั้นต้นเริ่มตั้งแต่การสังเกตอาการป่วยอันเป็นสิ่งสำคัญในการวินิจฉัยโรคและเร่งรักษา ตามอาการขั้นต้น การรักษาแผลสัตว์ การรักษาอาการเสียดในม้าที่ช่วยให้ม้ารอดตายอย่างเร่งด่วน การทำคลอดและอนุบาลลูกสัตว์เกิดใหม่ โดยการประสานงานและความร่วมมือกับอาจารย์สัตวแพทย์ผู้มีความชำนาญทั้งในระดับอำเภอและระดับจังหวัด มาให้ความรู้ในโอกาสต่าง ๆ ซึ่งเป็นการสร้างเสริมประสบการณ์ในการเลี้ยงสัตว์ให้มีโอกาสรอด

ภาพที่ 15 แสดงการสอนการรักษาสัตว์ป่วย

2.6) การผสมพันธุ์สัตว์ โดยปกติแล้วจะดำเนินการในช่วงที่สัตว์มีความพร้อม การผสมพันธุ์ไม่สามารถเลือกเวลาได้ไม่เว้นแม้แต่วันหยุดหรือยามวิกาล ทั้งนี้ขึ้นกับแผนการผสมของฟาร์มอาจมีทั้งการผสมจริงและผสมเทียม ตามชนิดของสัตว์ซึ่งสามารถวางแผนการศึกษาได้ ผู้เข้ามาศึกษานอกเวลาจะมีโอกาสได้ปฏิบัติจริงเพิ่มเติมจากการเรียนปกติในเวลาเรียนที่มีเวลาที่จำกัดและได้มีโอกาสฝึกและเรียนรู้กับสัตว์ที่ไม่มีสอนในการเรียนปกติ เช่น ม้า ผู้เข้ามาฝึกปฏิบัติจะได้รับความภาคภูมิใจจากลูกสัตว์ที่ตนเองได้ผสมเอง เช่น การผสมม้า สุกร ลูกไก่ เป็นต้น

ภาพที่ 16 แสดงการสอนผสมพันธุ์สัตว์

2.7) การจับบังคับ และการฝึกสัตว์ กิจกรรมการจับบังคับและการฝึกสัตว์ เป็นกิจกรรมที่ผู้สนใจต้องมีพื้นฐานที่ดีต่อสัตว์นั้น ๆ มาเป็นอย่างดี ผู้เข้ามาศึกษาจึงต้องเข้ามาศึกษาพฤติกรรมสัตว์ การเลี้ยงดู รู้จักอุปนิสัยสัตว์ แล้วจึงจะสามารถต่อยอดไปสู่การฝึกสัตว์ตามประโยชน์ที่ต้องการ ดังนั้น การที่ผู้เข้ามาศึกษาให้ความทุ่มเทมาทำกิจกรรมการฝึกสัตว์จึงมักใช้เวลาช่วงที่อากาศเย็น เช่น ในช่วงเช้าและช่วงเย็นนอกเวลาราชการที่อากาศไม่ร้อนและปลอดภัยกว่าซึ่งจะทำให้ได้ผล โดยการให้มีส่วนร่วมปฏิบัติจริงกับผู้ปฏิบัติงาน เมื่อมั่นใจว่าสามารถทำได้อย่างปลอดภัยและฝึกได้เองแล้ว จึงมอบหมายให้เริ่มฝึกสัตว์ด้วยตนเองตามขั้นตอน โดยเฉพาะการฝึกม้าและการฝึกขี่ม้าเป็นกิจกรรมที่นักศึกษาให้ความสนใจเป็นอย่างมาก

ภาพที่ 17 แสดงการสอนจับบังคับ และการฝึกสัตว์

2.8) การใช้สัตว์เพื่อนันทนาการ กิจกรรมการเรียนรู้นี้ถือเป็นกิจกรรมที่ได้รับความนิยมที่สุด ด้วยมีความสนุกสนานและแปลกใหม่ เช่น การขี่ม้า ผู้ปฏิบัติงานต้องให้ความระมัดระวังอย่างมาก โดยการเลือกใช้สัตว์ที่ปลอดภัยมีความเชื่องและต้องอยู่ภายใต้การกำกับดูแลตลอดเวลา อีกทั้งต้องมีการสร้างกติกาเพื่อความปลอดภัยต่อทั้งคนและสัตว์ การจำกัดระยะเวลาใช้สัตว์ ด้วยสัตว์เป็นสิ่งมีชีวิตมีชีวิตจำกัดในการรับน้ำหนัก และความเหนื่อยล้าเมื่อใช้งานและมีข้อจำกัดทางอารมณ์ จึงกำหนดกติกาในการขี่ม้าเพื่อฝึกสอนแต่ละตัวไม่เกิน 40 นาทีและไม่ขี่ม้าท้อง หยุดใช้งานสัตว์ป่วยและหลังเสร็จกิจกรรมทุกครั้งจะต้องอาบน้ำและดูแลอาหารและน้ำอย่างพอเพียง

ภาพที่ 18 แสดงการถ่ายทำของ ไทย พีบีเอส และ พี่เสือทีวี

2.9) การจัดการของเสียจากสัตว์ ปัจจุบันนี้ของเสียจากสัตว์เช่นมูลสัตว์ แก๊สที่มีกลิ่นเหม็นเศษอาหารสัตว์สามารถนำมาเป็นผลผลิตที่มีราคาสร้างรายได้ แก่ผู้ประกอบการอย่างมั่นคง ทางฟาร์มจึงได้จัดจุดเรียนรู้กิจกรรมการจัดการของเสียภายในฟาร์ม เช่นเรื่องการทำปุ๋ยสูตรแม่โจ้วีกระบวนการ 1 ซึ่งสามารถประยุกต์ทำได้ง่าย ไม่ยุ่งยาก ทำได้จริงและได้ผลจริง การเลี้ยงไส้เดือนดินจากมูลสัตว์ที่ให้ผลหลายทาง การทำก๊าซชีวภาพเป็นต้น เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ให้ผู้เข้ามาศึกษาได้ฝึกปฏิบัติ และสามารถเห็นผลที่ชัดเจนได้จริง

ภาพที่ 19 แสดงการสอนการจัดการของเสียจากสัตว์โดยนำมาทำปุ๋ยหมัก

2.10) การจัดการพืชอาหารสัตว์ เป็นกิจกรรมที่สำคัญในการเลี้ยงสัตว์โดยเฉพาะสัตว์เศรษฐกิจ หากสามารถจัดการผลิตอาหารสัตว์ได้เองอย่างมีประสิทธิภาพก็จะสามารถลดต้นทุนการผลิตได้มาก สัตว์มีสุขภาพแข็งแรงและให้ผลผลิตสูงอันจะนำมาซึ่งผลกำไร ผู้เข้ารับการศึกษาก็จะได้มีโอกาสทำความรู้จักพืชอาหารสัตว์สายพันธุ์ต่าง ๆ ที่สำคัญ เพื่อให้สามารถเลือกปลูกและผลิตได้อย่างถูกต้อง ซึ่งจะได้เรียนรู้ตั้งแต่ขั้นตอนการไถเตรียมดิน การฝึกใช้เครื่องทุ่นแรง เกิดประสบการณ์และการทำงานจริงเห็นภาพที่ชัดเจน กระตุ้นความสนใจอยากเข้ามาศึกษายิ่งขึ้น ต่อจากนั้นจะให้ความรู้เรื่องวิธีการปลูก การเก็บเกี่ยว การเพิ่มคุณค่าทางอาหาร การถนอมอาหาร และการให้อาหารแก่สัตว์เป็นต้น

ภาพที่ 20 แสดงการสอนการจัดการพืชอาหารสัตว์

2.11) การจัดการการขายหรือการจำหน่าย เป็นกิจกรรมที่สำคัญในการเลี้ยงสัตว์ที่จะได้รับผลตอบแทนที่สูงขึ้นหากมีการจำหน่ายที่ถูกช่องทาง โดยฝึกให้ผู้เข้ามาศึกษาทำรายการรับรายการจ่ายและจำหน่ายผลผลิต บริหารจัดการสินค้าให้ลูกค้า รวมถึงการจำหน่ายทางไกลในรูปแบบใหม่ ดังรูปแบบโครงการปลูกผักแลกค่าเทอม โดยเริ่มจากการจำหน่ายให้กับบุคลากรภายในมหาวิทยาลัย การจำหน่ายในตลาดสดใกล้มหาวิทยาลัยและแนวทางการจำหน่ายใหม่ในทางไกลแบบต่าง ๆ ที่สามารถพัฒนาถึงการรับส่งสัตว์มีชีวิต เป็นต้น

ภาพที่ 21 แสดงการสอการจัดการการขายหรือการจำหน่าย

3) การมอบหมายหน้าที่ ในการนี้เมื่อผู้เข้ามารับการศึกษาได้รับการความรู้ผ่านการฝึกปฏิบัติมาอย่างดีแล้วมีความสามารถที่จะปฏิบัติได้เอง ผู้ปฏิบัติงานจะเริ่มมอบหมายหน้าที่ให้ปฏิบัติเองในหน้าที่ที่มีความเสี่ยงน้อยที่สุด ปลอดภัยที่สุด หากปฏิบัติได้ดีจึงเพิ่มความยากในการปฏิบัติงานสามารถดำเนินการได้เอง

ตารางมอบหมายหน้าที่ ตามความมุ่งหวังของผู้เข้ามาศึกษา			
ตัวอย่าง ตารางมอบหมาย การดูแลม้า			
ชื่อ-สกุล	วันที่	ชื่อม้า / กลุ่มม้า	รายละเอียดการปฏิบัติงาน
นายธง ฤกษ์ดี	1-10 ธ.ค 67	ฝูงม้าเทศเมียว	ดูแลอาหารและน้ำตลอดจนการออกกำลังกาย
ตัวอย่าง ตารางมอบหมาย การฝึกม้า			
ชื่อ-สกุล	วันที่	ชื่อม้า / กลุ่มม้า	รายละเอียดการปฏิบัติงาน
นายธง ฤกษ์ดี	1-5 ธ.ค 67	ชื่อม้า : มีนา	- การทบทวนการรับคำสั่ง เดิน วิ่ง เรียบ โขยก ในคอกฝึก - การฝึกขี่ในเส้นทางธรรมชาติ 3 วัน ต่อ 1 ครั้ง (1 ชั่วโมง) - การดูแลสุขภาพม้า เช่นการอาบน้ำแต่งกีบ
ตัวอย่าง ตารางขี่ม้า			
ชื่อ-สกุล	วันที่	ชื่อม้า	รายละเอียดการปฏิบัติงาน
นายธง ฤกษ์ดี	20-30 ธ.ค 67	ชื่อม้า : มีนา	- การขี่ม้า ในท่าเดิน เรียบ โขยก ในคอกฝึกขี่ ทุกเช้า
ตารางตัดหญ้าเป็นอาหารสัตว์			
ชื่อ-สกุล	วันที่	รายละเอียดการปฏิบัติงาน	
นายธง ฤกษ์ดี	20-30 ธ.ค 67	ตัดหญ้าให้สัตว์กิน	

ภาพที่ 22 แสดงตารางมอบหมายหน้าที่ ตามความมุ่งหวังของผู้เข้ามาศึกษา

แบบฟอร์มบันทึกความรู้ที่ได้รับจากการปฏิบัติงาน

ชื่อ-สกุล.....สาขาวิชา.....ชั้นปี.....

1) งานที่ได้ปฏิบัติ.....

ความรู้ที่ได้รับ.....

.....

.....

ปัญหาและอุปสรรค.....

.....

.....

2) งานที่ได้ปฏิบัติ.....

ความรู้ที่ได้รับ.....

.....

.....

ปัญหาและอุปสรรค.....

.....

.....

ภาพที่ 24 แสดงแบบฟอร์มบันทึกความรู้ที่ได้รับจากการปฏิบัติงาน

4) การแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ ในการนี้จะดำเนินการพูดคุยถึงการดำเนินการที่ผ่านมา ในความเห็นจากการปฏิบัติในแง่มุมต่าง ๆ เพื่อคลายข้อสงสัย ให้คำปรึกษาตลอดจนรับฟังมุมมอง ความเห็นของผู้เข้ามามีศึกษามาปรับปรุงเพื่อเป็นประโยชน์ต่อไป

ภาพที่ 25 แสดงการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้

แบบบันทึกข้อเสนอแนะ

วันที่ .....

เรื่อง.....

รายละเอียด.....
.....

ผู้เสนอแนะ.....

วันที่ .....

เรื่อง.....

รายละเอียด.....
.....

ผู้เสนอแนะ.....

วันที่ .....

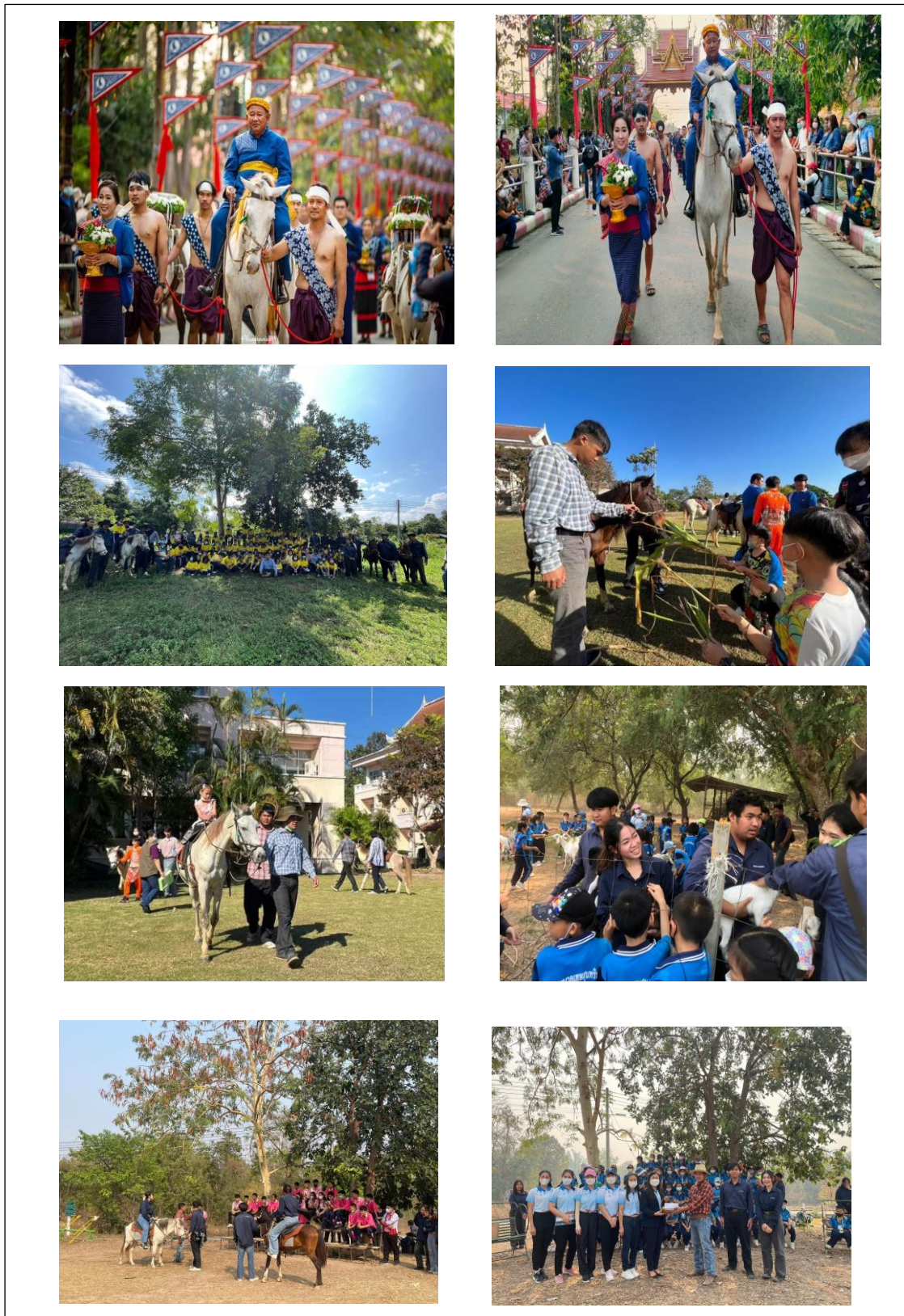
เรื่อง.....

รายละเอียด.....
.....

ผู้เสนอแนะ.....

ภาพที่ 26 แสดงแบบบันทึกข้อเสนอแนะ

5) การบูรณาการองค์ความรู้ในการบริการวิชาการ กิจกรรมนี้เป็นการฝึกให้ผู้เข้ามาศึกษาได้มีโอกาสนำเอาความรู้ที่ได้ไปเผยแพร่ ให้ความรู้ต่อผู้อื่นในรูปแบบต่าง ๆ เช่นเป็นผู้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมบริการวิชาการ การเป็นผู้ช่วยวิทยากร การเป็นวิทยากรร่วมกับเจ้าหน้าที่ในกิจกรรมบริการวิชาการตามโอกาสต่าง ๆ

ภาพที่ 27 แสดงกิจกรรมบริการวิชาการตามโอกาสต่าง ๆ

6) การประเมินผล แบ่งการประเมินเป็น 2 รูปแบบ

6.1) การประเมินจากผู้เข้ามาเรียนรู้ในห้องเรียนต่อผู้ดูแล สถานที่ และวัสดุอุปกรณ์ ความคาดหวังในการเพิ่มความชำนาญ ผลกระทบ ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะโดยเนื้อหาจะประเมิน กระบวนการ วิธีการถ่ายทอดความรู้ ความรู้ความสามารถจากผู้ถ่ายทอดฝึกประสบการณ์ การจัดสรร อุปกรณ์ และผลสัมฤทธิ์จากความคาดหวังความรู้ที่ได้จากการฝึกปฏิบัติงาน ทั้งนี้หากมีข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ จะนำไปสู่วิธีการปรับเปลี่ยน และการพัฒนาวิธีการถ่ายทอดความรู้ และทักษะการปฏิบัติในลำดับต่อไป

**แบบประเมินการปฏิบัติเรียนรู้ในห้องเรียน ภายใต้ศูนย์พัฒนาด้านปศุสัตว์
ฟาร์มผสมผสานและนันทนาการ**

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ หรือเติมข้อความลงในช่องว่างที่ตรงกับความจริงมากที่สุด

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. เพศ

1) ชาย   2) หญิง

2. ชั้นปี

1) ชั้นปีที่ 1   2) ชั้นปีที่ 2   3) ชั้นปีที่ 3   4) ชั้นปีที่ 4

ตอนที่ 2 การวัดระดับความพึงพอใจและผลกระทบ

ชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับความพึงพอใจของท่าน

5 หมายถึง ความพึงพอใจระดับมากที่สุด

4 หมายถึง ความพึงพอใจระดับมาก

3 หมายถึง มีความพึงพอใจระดับปานกลาง

2 หมายถึง ความพึงพอใจระดับน้อย

1 หมายถึง ความพึงพอใจระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ความพึงพอใจและผลกระทบในการปฏิบัติงาน

รายการ	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
1. ด้านผู้ดูแล					
(1) ความรู้ความสามารถของผู้สอน					
(2) การถ่ายทอดความรู้และทักษะ					
(3) บุคลิกลักษณะในการให้คำปรึกษาแก่นักศึกษา					
(4) ความทุ่มเทในด้านการเสียสละเวลา					
(5) การให้กำลังใจและให้คำแนะนำแก่นักศึกษา					
(6) การสนับสนุนทรัพยากรต่างๆ					
2. ด้านสถานที่และวัสดุอุปกรณ์					
(1) ความสะอาดสบายของสถานที่ฝึกปฏิบัติ					
(2) ความพร้อมของวัสดุอุปกรณ์ในการฝึกปฏิบัติ					
(3) ความทันสมัยทางด้านเทคโนโลยีของสถานที่					
(4) การจัดสวัสดิการบ้านพัก					
(5) การสนับสนุนการจัดสวัสดิการเครือข่ายอินเทอร์เน็ต					
(6) การให้สวัสดิการด้านสาธารณูปโภคภายในที่พักอาศัย					
3. ด้านความคาดหวังในการเพิ่มความชำนาญด้านการปฏิบัติการนอกห้องเรียน					
(1) ความคาดหวังในการเพิ่มความชำนาญด้านการประกอบวิชาชีพ					
(2) ความคาดหวังในด้านรายได้ระหว่างการศึกษ					
(3) ความคาดหวังในด้านนันทนาการและพักผ่อนหย่อนใจและการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์					
(4) ความคาดหวังในการลดภาระค่าใช้จ่าย แก่ผู้ปกครองในระหว่างศึกษา					
(5) ความคาดหวังในด้านรางวัลและเกียรติคุณยกย่องและรับรองความสามารถในความชำนาญการด้านการเลี้ยงสัตว์					

ภาพที่ 29 แสดงแบบประเมินการปฏิบัติเรียนรู้นอกห้องเรียน

รายการ	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปาน กลาง 3	น้อย 2	น้อย ที่สุด 1
4. ด้านผลกระทบที่เกิดขึ้นขณะที่ยังมีการเรียนภาคปกติ					
4.1 ด้านบวก					
(1) ก่อให้เกิดความชำนาญในทักษะวิชาชีพมากยิ่งขึ้น					
(2) ก่อให้เกิดรายได้					
(3) ก่อให้เกิดนันทนาการ					
(4) ลดค่าใช้จ่ายระหว่างการศึกษา					
(5) ได้รับรองความสามารถในทักษะวิชาชีพเพิ่มยิ่งขึ้นนำไป เป็นผลงาน เพื่อสมัครงาน					
(6) เกิดความเข้าใจในการเรียนและการปฏิบัติมากขึ้น					
4.2 ด้านลบ					
(1) กระทบต่อเวลาเรียน					
(2) กระทบต่อเวลาพักผ่อน					
(3) การกระทบต่อการเพิ่มค่าใช้จ่าย					
(4) การกระทบต่อการให้เวลาทางสังคมนักศึกษา					
ตอนที่ 4 ปัญหาอุปสรรค					
.....					
.....					
.....					
ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะ					
.....					

6.2) การประเมินจากผู้มารับการบริการวิชาการที่เข้ามาศึกษาดูงานหรืออบรม ซึ่งจะเป็นการประเมินการจัดกิจกรรมบริการวิชาการของงานบริการวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้-แพร่ เฉลิมพระเกียรติ ซึ่งจะเป็นการประเมินด้านผลสัมฤทธิ์ของการปฏิบัติงานของผู้ดูแลฟาร์มรวมถึงผู้ช่วยวิทยากรคือนักศึกษาที่เข้ามาฝึกปฏิบัติงานนอกห้องเรียน และหากมีข้อเสนอจะนำมาสู่การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การแก้ไขและการปรับเปลี่ยนวิธีการ

**แบบสอบถามความพึงพอใจ การเข้ามารับบริการ ศูนย์พัฒนาด้านปศุสัตว์
ฟาร์มผสมผสานและนันทนาการ**

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ 1) ชาย 2) หญิง
2. อายุ ..... ปี
3. ระดับการศึกษาปัจจุบัน หรือ สูงสุด

☐ 1) ประถมศึกษา	☐ 2) มัธยมศึกษาตอนต้น
☐ 3) มัธยมศึกษาตอนปลาย/เทียบเท่า	☐ 4) ปริญญาตรี
☐ 5) ปริญญาโท/สูงกว่า	☐ 6) ปริญญาเอก
4. สถานภาพของผู้มารับบริการ

☐ 1) นักเรียน นักศึกษา	☐ 2) ผู้บริหาร / ครู
☐ 3) อื่นๆ	

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจ ต่อการให้บริการ

ชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับความพึงพอใจของท่าน

- 5 หมายถึง ความพึงพอใจระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง ความพึงพอใจระดับมาก
- 3 หมายถึง มีความพึงพอใจระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง ความพึงพอใจระดับน้อย

ภาพที่ 31 แสดงแบบสอบถามความพึงพอใจการรับบริการ

รายการ	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
1. ด้านวิทยากรและผู้ช่วยวิทยากร					
(1) การเตรียมตัวและความพร้อมของวิทยากร					
(2) ความสามารถถ่ายทอดความรู้และทักษะของวิทยากร					
(3) ความสามารถอธิบายได้ชัดเจนและตรงประเด็น					
(4) การใช้ภาษาที่เหมาะสมและเข้าใจง่าย					
(5) ความรู้ความสามารถ การตอบข้อซักถาม/ปัญหา / การแนะนำ					
(6) ความสุภาพ					
(7) ความเหมาะสมในการแต่งกายเรียบร้อย					
(8) ความกระตือรือร้นในการดูแล และบริการ					
(9) มีเจ้าหน้าที่เพียงพอสำหรับการสอบถาม สอน และให้คำแนะนำ					
(10) ความพึงพอใจโดยรวม ต่อ วิทยากร และ ผู้ช่วยวิทยากร					
2. ด้านการประเมินโครงการ / กิจกรรม / สถานที่					
(1) เป็นโครงการที่ส่งเสริมสนับสนุนความสามัคคีและความเพ็ดเพลีน					
(2) เป็นโครงการที่ส่งเสริมความรู้					
(3) เป็นแหล่งเรียนรู้ที่ทำให้ได้รับความรู้ที่เป็นประโยชน์ และมีคุณภาพ					

ภาพที่ 32 แสดงแบบสอบถามความพึงพอใจการรับบริการ

รายการ	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
(4) กิจกรรมการเรียนรู้ที่เข้าร่วมสามารถนำไปใช้เพิ่มทักษะความรู้ในการเรียน การทำงานและชีวิตประจำวันได้					
(5) เป็นแหล่งเรียนรู้ที่สามารถกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้จินตนาการและแรงบันดาลใจ					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

.....
 .....

7) รายงานผลสัมฤทธิ์นำไปสู่การพัฒนางาน ฟาร์มสัตว์ผสมผสานและนันทนาการ อยู่ภายใต้ศูนย์พัฒนาด้านปศุสัตว์ โดยการรายงานจะดำเนินการผ่าน 2 ช่องทาง ดังนี้

7.1) การรายงานสรุปเข้าที่ประชุมหัวหน้าส่วนงานประจำทุกเดือน เพื่อรายงานการดำเนินงาน และความคืบหน้าของการดำเนินของการจัดการฟาร์มตามที่ได้รับมอบหมาย การบริหารจัดการ แผนงาน โดยการนำเสนอรายงานใช้แผนพัฒนาส่วนงานและแผนประเด็นยุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้-แพร่ เฉลิมพระเกียรติ เป็นทิศทางการดำเนินงาน รูปแบบการนำเสนอในที่ประชุม ในบางครั้งจะได้รับคำแนะนำ การวิเคราะห์งาน จากคณะกรรมการและผู้บริหารที่เป็นคณะกรรมการ ซึ่งเป็นการพัฒนางานให้ดีขึ้น ๆ ขึ้น

ภาพที่ 34 แสดงการรายงานสรุปงานประจำเดือน

ปรับปรุงฐานเรียนรู้อื่น

กิจกรรมการปล่อยอินทินสู่ป่า

เก็บเกี่ยวพืชอาหารสัตว์

ภาพที่ 35 แสดงการรายงานสรุปรายงานประจำเดือน

การดูแลและขยายพันธุ์สัตว์เลี้ยง
เพื่อนันทนาการ

การบำรุงรักษาแปลงพืช
อาหารสัตว์รับหน้าแล้ง

ทำวัคซีนป้องกันโรคปากเท้าเปื่อย

ภาพที่ 36 แสดงการรายงานสรุปรายงานประจำเดือน

7.2) รายงานสรุปของฟาร์มสัตว์ผสมผสานและนันทนาการ ภายใต้การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาด้านปศุสัตว์ ได้มีการจัดส่งรายงานร่วมกับฟาร์มอื่น ในการจัดส่งรายงานได้ดำเนินการจัดทำรายงานผลประเมินความสำเร็จของศูนย์ภายใต้ส่วนงานของศูนย์พัฒนาด้านปศุสัตว์ ปีละ 2 ครั้ง คือรอบ 6 เดือน และ รอบ 12 เดือนจะเป็นการรายงานประจำปีงบประมาณและมีการทบทวนตัวชี้วัดให้กับกองแผนงานเป็นประจำทุกปี ซึ่งฟาร์มสัตว์ผสมผสานและนันทนาการจะเป็นฟาร์มที่มีความโดดเด่นด้านการบริการวิชาการ ซึ่งจะเป็นฟาร์มที่สามารถบรรลุตัวชี้วัด ด้านหน่วยงานที่บูรณาการกิจกรรมด้านปศุสัตว์ สื่อวีดิทัศน์ประชาสัมพันธ์ จำนวนผู้สนใจเข้าศึกษาดูงาน และสามารถสร้างรายได้จากการเข้าศึกษาดูงาน อย่างชัดเจน

ตัวชี้วัดของศูนย์ฯ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566			
ตัวชี้วัด	หน่วยนับ	เป้าหมาย	ผลการดำเนินการตามค่าเป้าหมาย
1.จำนวนหน่วยงานที่บูรณาการกิจกรรมด้านปศุสัตว์	หน่วยงาน	4	7
2.จำนวนโครงการ/กิจกรรม บริการวิชาการและถ่ายทอดเทคโนโลยี	โครงการ	5	1
3.จำนวนสื่อวีดิทัศน์ประชาสัมพันธ์ศูนย์	ชิ้น	5	1
4.จำนวนรายวิชา/เวลานับสนับสนุนการเรียนการสอน	รายวิชา/ชั่วโมง	10/213	16/บรรยาย 480/ปฏิบัติ 720
5.รายได้จากศูนย์ปศุสัตว์	บาท	100,000	6,410
6.จำนวนงบประมาณโครงการวิจัยที่ได้รับจากแหล่งทุนภายใน/ภายนอก/เอกชน	บาท	70,000	2,263,800
7.จำนวนผู้สนใจเข้าศึกษาดูงาน (นักศึกษา, บุคคลภายในและนอก)	คน	200	616

ภาพที่ 37 แสดงรายงานตามตัวชี้วัดของศูนย์พัฒนาด้านปศุสัตว์

จำนวนคน และ ค่าธรรมเนียมในการเข้าศึกษาดูงานศูนย์พัฒนาด้านปศุสัตว์ ปีงบประมาณ 2566				
ว/ด/ป	เดือน	จำนวน (คน)	สถานศึกษา	รายได้ (บาท)
5	ค.ค	105	ร.ร.เทศบาลสวนเขื่อน	1,000
7	ธ.ค	118	ร.ร. หอนงม่วงไข่	1,180
11	ม.ค	56	ร.ร บ้านกลาง	560
12	ม.ค	99	ร.ร เทศบาลไทยอ้อย	990
1	มี.ค	68	ร.ร เทพรวิมล	680
8	มี.ค	30	ร.ร เทพรวิมล	600
9	ส.ค	140	ร.ร เจริญศิลป์	1,400
10	ก.ย	132	ร.ร บ้านกาศประชานุเคราะห์	
รวมจำนวนคน		748		6,410

ภาพที่ 38 แสดงสรุปการเข้าศึกษาดูงานของศูนย์พัฒนาด้านปศุสัตว์ปีงบประมาณ 2566

วันที่ 7 ธันวาคม 2565 ผศ.รต.พิชิตร์ วรรณคำ ผศ.ดร.สุรพงษ์ ทองเรือง ผศ.ดร.จุจดาว คนยัง อ.นายสัตวแพทย์มรกต วงศ์หน่อ นายสมศักดิ์ กั้นถาด นายภาสกร อัมพรสวัสดิ์ นายถวิล ยานะวิน นายกฤษดา ธรรมจักร และนักศึกษาในรายวิชาสัตว์เลี้ยงเพื่อนันทนาการ เป็นวิทยกรให้กับโรงเรียนบ้านหนองม่วงไข่(ม่วงไข่วิทยาคาร) และเข้าชมศูนย์พัฒนาด้านปศุสัตว์มหาวิทยาลัยแม่โจ้-แพร่ เฉลิมพระเกียรติ ณ ศูนย์พัฒนาด้านปศุสัตว์มหาวิทยาลัยแม่โจ้-แพร่ เฉลิมพระเกียรติ จำนวน 118 คน [เอกสารอ้างอิง หนังสือภายนอกที่ คช 04109.152/348 ลงวันที่ 30 พฤศจิกายน 2565 เรื่องขออนุญาตเร่ร่อนนำนักเรียน/คณะครูเข้าทัศนศึกษาศูนย์พัฒนาด้านปศุสัตว์มหาวิทยาลัยแม่โจ้-แพร่](#)

วันที่ 11 มกราคม 2566 ผศ.ดร.พิชิตร์ วรรณคำ ผศ.ดร.สุรพงษ์ ทองเรือง ผศ.ดร.จุจดาว คนยัง อ.มรกต วงศ์หน่อ นายสมศักดิ์ กั้นถาด นายภาสกร อัมพรสวัสดิ์ นายถวิล ยานะวิน นายกฤษดา ธรรมจักรและ นักศึกษาในรายวิชาสัตว์เลี้ยงเพื่อนันทนาการ เป็นวิทยกรให้กับโรงเรียนชุมชนบ้านกลาง(สนิทวิทยาคาร) เข้าเยี่ยมชมศูนย์พัฒนาด้านปศุสัตว์ ณ มหาวิทยาลัยแม่โจ้-แพร่ เฉลิมพระเกียรติ [เอกสารอ้างอิงที่ คช 04109.073/277 วันที่ 23 ธันวาคม 2565 เรื่อง ขอความอนุญาตเร่ร่อนเข้าศึกษาดูงานศูนย์พัฒนาด้านปศุสัตว์](#)

ภาพที่ 39 แสดงการรายงานตามตัวชี้วัดหน่วยงานที่บูรณาการกิจกรรมด้านปศุสัตว์

วันที่ 25 มกราคม 2566 ผศ.ดร.พิชิตร์ วรรณคำ ผศ.ดร.สุรพงษ์ ทองเรือง ผศ.ดร.ตุจดาว คนยัง อ.มรกต วงศ์หน่อ นายสมศักดิ์ กันถาม นายภาสกร อัมพรสวัสดิ์ นายถวิล ยานะวิน นายกฤษดา ชรรณจักรและ นักศึกษาในรายวิชาสัตว์เลี้ยงเพื่อนนันทนาการ เป็นวิทยากรให้กับโรงเรียนอนุบาลองค์การบริหารส่วน ตำบลไทรย้อย เข้ายี่ยมชมศูนย์พัฒนาด้านปศุสัตว์ ณ มหาวิทยาลัยแม่โจ้-แพร่ เฉลิมพระเกียรติ เอกสารอ้างอิงที่ พร 74104.1/01 ลงวันที่ 16 มกราคม 2566 เรื่อง ขออนุญาตระห่ำนักเรียนเข้าทัศนศึกษา

ภาพที่ 40 แสดงการรายงานตามตัวชี้วัดหน่วยงานที่บูรณาการกิจกรรมด้านปศุสัตว์

วันที่ 1 มีนาคม 2566 อาจารย์และเจ้าหน้าที่ สาขาวิชาผลิตสัตว์ เป็นวิทยากรและดำเนินงานศูนย์พัฒนาด้านปศุสัตว์ ให้กับโรงเรียนอนุบาลเทพสุนทรินทร์ ณ ศูนย์พัฒนาด้านปศุสัตว์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้-แพร่ เฉลิมพระเกียรติ [เอกสารอ้างอิงที่ ศร 04109.84/43 โรงเรียนอนุบาลเทพสุนทรินทร์ ลงวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2566 เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เข้าศึกษาดูงานศูนย์พัฒนาด้านปศุสัตว์](#)

ภาพที่ 41 แสดงการรายงานตามตัวชี้วัดหน่วยงานที่บูรณาการกิจกรรมด้านปศุสัตว์

วันที่ 8 มีนาคม 2566 อาจารย์และเจ้าหน้าที่ สาขาวิชาผลิตสัตว์ เป็นวิทยากรให้กับโรงเรียนแพร่ปัญญา
 นุกูล เข้าศึกษาดูงานศูนย์พัฒนาตำบลปศุสัตว์ ณ มหาวิทยาลัยแม่โจ้-แพร่ เฉลิมพระเกียรติ
[เอกสารอ้างอิงที่ ศธ 04007.491/84 โรงเรียนแพร่ปัญญานุกูล ลงวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2566 เรื่องขออนุม
 เคราะห์วิทยากรและศึกษาดูงาน](#)

ภาพที่ 42 แสดงการรายงานตามตัวชี้วัดหน่วยงานที่บูรณาการกิจกรรมด้านปศุสัตว์

วันที่ 9 สิงหาคม 2566 โรงเรียนเจริญศิลป์ อำเภอเมือง จังหวัดแพร่ ได้จัดโครงการทัศนศึกษาออก
 สถานที่และสืบสานภูมิปัญญาของระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เข้าเยี่ยมชมศูนย์ภายในมหาวิทยาลัยแม่
 โจ้แพร่ เฉลิมพระเกียรติ โดยมีคณะครูและนักเรียนทั้งหมด 141 คน เอกสารอ้างอิงเลขที่ ศธ.
 0295.15/152 ลงวันที่ 17 กรกฎาคม 2566 โรงเรียนเจริญศิลป์จังหวัดแพร่ เรื่อง ขอความอนุเคราะห์จัด
 โครงการทัศนศึกษาออกสถานที่และสืบสานภูมิปัญญาและวิทยากรพร้อมขอเข้าเยี่ยมชมศูนย์เรียนรู้
 ภายในมหาวิทยาลัย

ภาพที่ 43 แสดงการรายงานตามตัวชี้วัดหน่วยงานที่บูรณาการกิจกรรมด้านปศุสัตว์

4.3 วิธีการติดตามและประเมินผลในการปฏิบัติงาน

การติดตามและการประเมินผลการปฏิบัติงาน มีรูปแบบการดำเนินการ 2 รูปแบบคือ

1) การติดตามและรายงานผ่านการประชุมหัวหน้าส่วนงานเป็นประจำทุกเดือน ซึ่งผู้ปฏิบัติงานฟาร์มทุกฟาร์มที่อยู่ภายใต้ศูนย์พัฒนาด้านปศุสัตว์เป็นคณะกรรมการและจะต้องนำเสนอรายงานการปฏิบัติงานในรอบเดือนที่ผ่านมาต่อที่ประชุม รายงาน ปัญหา อุปสรรค ซึ่งเป็นการแลกเปลี่ยนและอาจมีข้อเสนอแนะจากคณะกรรมการ โดยมีทิศทางการดำเนินงานตามแผน คำรับรองและตามแผนประเด็นยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยแม่โจ้-แพร่ เฉลิมพระเกียรติ

2) การติดตามผ่านที่ประชุมคณะกรรมการศูนย์พัฒนาด้านปศุสัตว์ ซึ่งจะเป็นการติดตามการดำเนินงาน ปัญหาอุปสรรคและข้อบกพร่อง เพื่อวางแผนและพัฒนาการปฏิบัติงาน การขับเคลื่อนการดำเนินงานร่วมกับฟาร์มต่าง ๆ และทิศทางการขับเคลื่อนเพื่อการพัฒนา งาน ภายใต้การกำกับและติดตามของงานบริการวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้-แพร่ เฉลิมพระเกียรติ และกองแผนงานมหาวิทยาลัยแม่โจ้ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามตัวชี้วัดของมหาวิทยาลัย ซึ่งจะมีการเก็บข้อมูลและจัดส่งรายงาน ทุก 6 เดือน การรายงานการติดตามตามตัวชี้วัด ภายใต้การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาด้านปศุสัตว์ มีดังนี้

- 2.1) รายงานจำนวนสถานศึกษา รายชื่อสถานศึกษา จำนวนคนที่เข้ามาศึกษาดูงาน
- 2.2) รายงานการจัดเก็บจำนวนเงินที่เป็นรายได้ค่าธรรมเนียมในการเข้าศึกษาดูงาน
- 2.3) รายงานการทำสื่อวีดิทัศน์ การประชาสัมพันธ์
- 2.4) รายงานการบูรณาการในรายวิชาเรียน
- 2.5) รายงานการดำเนินโครงการบริการวิชาการที่มีการบูรณาการร่วมกับกิจกรรม

ของฟาร์ม

4.4 จรรยาบรรณ /คุณธรรม /จริยธรรมในการปฏิบัติงาน

ในการปฏิบัติหน้าที่ของตำแหน่งนักวิชาการศึกษา มีการปฏิบัติภายใต้ข้อบังคับมหาวิทยาลัยแม่โจ้ ว่าด้วยจรรยาบรรณ พ.ศ. 2560 ดังนี้

1) จรรยาบรรณต่อตนเอง

- 1.1) มีทัศนคติที่ดี พัฒนาตนเองให้เป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรม เพิ่มพูนความรู้ความสามารถและทักษะในการทำงาน เพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น
- 1.2) มีศีลธรรมอันดีและประพฤติตนให้เหมาะสมกับการเป็นพนักงานมหาวิทยาลัย
- 1.3) ใช้วิชาชีพในการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ และไม่แสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบและปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพนั้นด้วย

1.4) ละเว้นการนำผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตน เคารพและไม่ละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาของผู้อื่น

2) จรรยาบรรณต่อหน่วยงาน

2.1) ปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ รอบคอบ รวดเร็ว ขยันหมั่นเพียร ถูกต้อง สมเหตุสมผล โดยคำนึงถึงประโยชน์ของราชการเป็นสำคัญ

2.2) ประพฤติตนเป็นผู้ตรงต่อเวลาและใช้เวลาในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นประโยชน์ต่อมหาวิทยาลัยอย่างเต็มที่

2.3) ดูแลรักษาและใช้ทรัพย์สินของมหาวิทยาลัยอย่างประหยัด คุ่มค่า ระมัดระวังมิให้เสียหายหรือสิ้นเปลือง

2.4) ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความสุจริตเสมอภาคและปราศจากอคติ

3) จรรยาบรรณต่อการปฏิบัติงาน

3.1) ปฏิบัติงานโดยมุ่งประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน

3.2) ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างในการเสริมสร้างเอกลักษณ์ไทย

3.3) มีอิสระทางความคิด ปฏิบัติงานด้วยความขยัน อดทน และเสียสละ

3.4) ปฏิบัติตนตามกฎระเบียบของทางราชการและมหาวิทยาลัย ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมของมหาวิทยาลัย

3.5) ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความสุจริตและเป็นธรรม

4) จรรยาบรรณต่อผู้บังคับบัญชา

4.1) มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน และเสนอแนะสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนางานในความรับผิดชอบ

4.2) มีความซื่อสัตย์

4.3) ปฏิบัติงานด้วยความจริงจัง เอาใจใส่ อดทน สู้งานหนัก และมีความพากเพียร

4.4) มีการทำงานเพื่องาน ไม่ทุจริต ริษยา และรู้คุณค่าของงานที่ทำ

4.5) ให้เกียรติผู้บังคับบัญชาอย่างเหมาะสมแก่ฐานะตำแหน่ง

5) จรรยาบรรณต่อผู้ใต้บังคับบัญชา

5.1) ดูแลเอาใจใส่ผู้ใต้บังคับบัญชา ทั้งในด้านการปฏิบัติงาน ขวัญ กำลังใจ และสวัสดิการยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้ใต้บังคับบัญชาและปกครองด้วยหลักการและเหตุผลที่ถูกต้อง

5.2) มอบหมายงานที่เหมาะสมกับกำลังความสามารถให้ผู้ใต้บังคับบัญชา

5.3) ให้ความชื่นชมผู้ใต้บังคับบัญชาตามสมควร สร้างขวัญและกำลังใจ มีความโอบอ้อมอารี มีอัธยาศัยดีและเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

5.4) มีวิสัยทัศน์ในการทำงาน บริหารด้วยความจริงใจและส่งเสริมบรรยากาศที่ดีในการทำงาน

5.5) มีความเสียสละ ความยุติธรรมและสามารถให้คำปรึกษาที่ดีได้

5.6) มีศาสตร์และศิลป์ในการแก้ไขปัญหา มีความอดทนและอดกลั้น

6) จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมงาน

6.1) ช่วยเหลือเกื้อกูลกันในทางที่ดีและเหมาะสม ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดความสามัคคีในการปฏิบัติงาน

6.2) ปฏิบัติต่อเพื่อนร่วมงานและผู้เกี่ยวข้องด้วยความสุภาพ มีน้ำใจ และมนุษยสัมพันธ์อันดี

6.3) มีความจริงใจต่อหน้าและลับหลัง

6.4) เคารพในศักดิ์ศรีและสิทธิของเพื่อนร่วมงาน

6.5) เคารพในความคิดเห็นทางวิชาการของเพื่อนร่วมงาน

7) จรรยาบรรณต่อผู้มาติดต่องานและสังคม

7.1) ให้บริการผู้มาติดต่องานเต็มกำลังความสามารถ ด้วยความเป็นธรรม เอื้อเฟื้อ มีน้ำใจและมีกิริยาวาจาที่สุภาพอ่อนโยน

7.2) ปฏิบัติตนให้เป็นที่เชื่อถือศรัทธาของบุคคลทั่วไป

7.3) รักษาเกียรติภูมิของตนเองและมหาวิทยาลัย ไม่กระทำความเสื่อมเสียชื่อเสียงและภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัย

7.4) ละเว้นการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากผู้มาติดต่องานหรือผู้ที่อาจได้รับประโยชน์จากการปฏิบัติหน้าที่นั้น

บทที่ 5

ปัญหาอุปสรรคและแนวทางการแก้ไขและพัฒนางาน

5.1 ปัญหาอุปสรรค แนวทางแก้ไข ข้อเสนอแนะการปฏิบัติงาน

การศึกษาถึงปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไขเกี่ยวกับกระบวนการส่งเสริมการจัดการศึกษา นอกห้องเรียนของศูนย์พัฒนาด้านปศุสัตว์ (ฟาร์มปศุสัตว์ผสมผสานและนันทนาการ) พอจะสรุป ปัญหาอุปสรรค แนวทางแก้ไขในการปฏิบัติงาน และข้อเสนอแนะในการพัฒนางานตามประเด็น ต่าง ๆ ได้ดังนี้เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนางาน เกิดทิศทางการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สรุปได้ ดังนี้

ตารางที่ 3 แสดงปัญหา อุปสรรค แนวทางการแก้ไขและข้อเสนอแนะ

ลำดับ	ปัญหา อุปสรรค	แนวทางการแก้ไข	ข้อเสนอแนะ
1	ขีดจำกัดทางด้านงบประมาณด้านการพัฒนาพื้นที่ พันธุ์สัตว์ และอุปกรณ์	<ol style="list-style-type: none"> 1. การของบประมาณจากกิจกรรมหลายๆด้าน เช่น การบริการวิชาการ ที่สอดคล้องต่อการจัดกิจกรรมของฟาร์ม 2. การจัดการเรียนรู้ที่ควบคู่ไปกับกิจกรรมการส่งเสริมการเรียนรู้นอกห้องเรียนที่ส่งผลต่อการพัฒนาพื้นที่ 3.การบูรณาการกิจกรรมการพัฒนาบางส่วนเข้ากับการเรียนการสอน	<ol style="list-style-type: none"> 1. การจัดกิจกรรมบริการวิชาการในพื้นที่ สามารถจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการพัฒนาพื้นที่ 2. การให้โอกาสผู้เข้ามาศึกษานอกเวลาเรียนได้มีส่วนพัฒนาพื้นที่ซึ่งจะทำให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของ 3. การเรียนการสอนในเนื้อหาที่มีความเกี่ยวข้อง เช่น การสุขาภิบาล การสร้างโรงเรือน การสร้างแหล่งอาหารเป็นต้น สามารถช่วยพัฒนาพื้นที่ได้

ตารางที่ 3 แสดงปัญหา อุปสรรค แนวทางการแก้ไขและข้อเสนอแนะ (ต่อ)

ลำดับ	ปัญหา อุปสรรค	แนวทางการแก้ไข	ข้อเสนอแนะ
2	ปัญหาด้านความไม่ครอบคลุมในการบริการ Wifi ในฟาร์ม และที่พักรวมซึ่งเป็นส่วนสำคัญของเทคโนโลยีปัจจุบันของเยาวชน	การพัฒนาเชื่อมโยงเครือข่ายไร้สายมาในพื้นที่ให้มีความครอบคลุมยิ่งขึ้น	1. เร่งดำเนินการของบประมาณติดตั้ง 2. การประสานขอคำแนะนำจากหน่วยงานด้านสารสนเทศของมหาวิทยาลัย
3	การฝึกหัดให้ผู้ศึกษาเป็นผู้ช่วยวิทยากรหรือวิทยากรร่วมอาจส่งผลความผิดพลาดได้สูงเมื่อปฏิบัติจริง	1. การให้ได้เข้าร่วมสังเกตการณ์กิจกรรมก่อนได้เริ่มดำเนินงาน 2. การฝึกฝนให้ชำนาญก่อนปฏิบัติจริง 3. ผู้ปฏิบัติงานต้องเป็นวิทยากรหลักให้ก่อนและให้ผู้ศึกษาร่วมเป็นผู้ช่วยวิทยากรจนเกิดความมั่นใจ	1. คัดเลือกจากบุคลิกภาพความสามารถที่เป็นความถนัดของแต่ละบุคคล 2. ให้โอกาสมีการซักซ้อมเพื่อความถูกต้องและมั่นใจ 3. การเริ่มจากปฏิบัติที่มาจากกรรพุดคยนัดหมายและมีการระบุขั้นตอน
4	การขาดแคลนที่พักภายในฟาร์มแก่ผู้ศึกษา	ดำเนินการประสานส่วนอาคารสถานที่เพื่อขอสนับสนุนการจัดทำที่พัก	1. การขอสนับสนุนโยกย้ายอาคารที่พักอื่นมาติดตั้งในพื้นที่ 2. การขอสนับสนุนวัสดุต่างๆในมหาวิทยาลัยมาก่อสร้างเองโดยเปิดโอกาสให้ผู้เข้ามาศึกษาได้มีส่วนร่วมฝึกงานก่อสร้าง

ตารางที่ 3 แสดงปัญหา อุปสรรค แนวทางการแก้ไขและข้อเสนอแนะ (ต่อ)

ลำดับ	ปัญหา อุปสรรค	แนวทางการแก้ไข	ข้อเสนอแนะ
5	การเรียนการสอนหลัก มีการนัดหมายเพิ่มเติม ซ้ำซ้อนกับกิจกรรม การศึกษานอก ห้องเรียน	ในการนี้ให้ผู้เข้ามาศึกษาได้มีการวางแผนปรับเวลา และแก้ไขสถานการณ์การดำเนินงานและมีการฝึกสื่อสาร มอบหมายงานแก่ผู้อื่นเพื่อให้งานเป็นไปตามเป้าหมาย	การให้คำปรึกษา /การวางแผนงานล่วงหน้า

5.2 ปัญหาด้านระบบ และการดำเนินงาน

1) พันธกิจหลักของฟาร์มในมหาวิทยาลัยคือ สนับสนุนการเรียนการสอน บริการวิชาการ และงานวิจัย ซึ่งไม่สามารถเป็นผลในทางธุรกิจในการสร้างผลกำไรได้ เนื่องจากต้องใช้เป็นครูต่อผู้เข้ามาศึกษาและฝึกปฏิบัติ ที่กำลังเริ่มพัฒนาทักษะและความรับผิดชอบ จึงส่งผลกระทบต่อภาระการเกิดโรคระบาดและไม่ให้ผลผลิตตามเป้าหมาย

2) ขาดความพร้อมของฟาร์มในด้านความปลอดภัยของสัตว์ ดังเช่นรั้วจำกัดบริเวณของสัตว์ที่ตีพอสและป้องกันสัตว์ร้ายเข้ามาทำลายเช่นจากสุนัข แมวและงูเหลือม เป็นต้น ซึ่งในแต่ละปีกิจกรรมการเลี้ยงสัตว์ของฟาร์มได้รับความเสียหายและประสพภาวะขาดทุนจากการเข้ามาทำลายของสัตว์ร้ายเหล่านี้หลายโครงการ

3) ขาดแคลนระบบการจัดการน้ำเพื่อสนับสนุนการจัดการแปลงพืชอาหารสัตว์ได้อย่างเพียงพอตลอดทั้งปี ปัจจุบันยังขาดแหล่งน้ำเพื่อสนับสนุนการทำแปลงพืชอาหารสัตว์ ทำให้อาหารขาดแคลนในช่วงฤดูแล้ง ไม่สามารถจัดการระบบการผลิตอาหารสัตว์ให้เกิดประสิทธิภาพได้

4) สายการบังคับบัญชาของสายสนับสนุน มีการกำหนดให้เป็นไปตามโครงสร้าง 5 งาน คืองานบริหารและธุรการ งานคลังและพัสดุ งานนโยบายและแผน งานบริการการศึกษาและกิจการนักศึกษา งานบริการวิชาการและวิจัย ซึ่งการสังกัดงานของบางตำแหน่งไม่สอดคล้องกับการปฏิบัติงานและการดูแลงานภายใต้การบังคับบัญชาอาจไม่ทั่วถึง ซึ่งอาจกระทบถึงการประเมินการปฏิบัติงาน ส่งผลต่อการทำงานในสายฟาร์มที่ทำงานหนักต่อเนื่องและต้องมาปฏิบัติงานต่อเนื่องแม้ในวันหยุด

5.3 แนวทางแก้ไข

1) การเพิ่มพันธกิจหลักของฟาร์มในด้านธุรกิจ โดยแยกสัตว์กลุ่มนี้ออกจากการเรียนการสอนและสนับสนุนทรัพยากรตั้งแต่โรงเรียน พันธุ์สัตว์เพื่อการค้า ฯลฯ เพื่อเป็นฟาร์มต้นแบบแก่นักศึกษาในเชิงธุรกิจ ไม่ใช่สัตว์ปะปนพันธกิจกันเหมือนเช่นที่ผ่านมา จะก่อให้เกิดรายได้ และมาตรฐานฟาร์มที่สูงยิ่งขึ้น

2) ควรมีการสนับสนุนให้มีการสร้างรั้วชนิดต่างๆของฟาร์มที่มีความเหมาะสมอันจะช่วยให้สามารถเพิ่มกำลังการผลิต สร้างรายได้เพิ่ม ลดการใช้แรงงานคน และป้องกันสัตว์ร้ายต่าง ๆ ที่เข้ามากัดกินสัตว์ในฟาร์มได้

3) ควรมีการพัฒนาแหล่งน้ำภายในฟาร์มพร้อมมีการสร้างท่อส่งน้ำเพื่อจ่ายน้ำไปยังจุดต่างๆของฟาร์มได้ทั่วถึง ตอบสนองแผนการผลิตสัตว์ได้ตลอดทั้งปี ดังนั้นถ้าฟาร์มมีน้ำพอสำหรับการผลิตสัตว์ก็สามารถสร้างผลผลิตที่มีราคา มีคุณภาพและมีมาตรฐานสูงขึ้นเป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้เข้ารับการศึกษาก็ได้

4) การสนับสนุนให้บุคลากรฟาร์มมีการจัดวาง TOR ที่ชัดเจนและมุ่งมั่นในด้านการผลิตในฟาร์ม เป็นสำคัญ ลดภาระการสนับสนุนกิจกรรมองค์กรอื่นเพื่อให้มีเวลากับภาระงานหลักอย่างเต็มกำลังความสามารถ และมีแผนการปฏิบัติงานที่เป็นรูปธรรมยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- กรมสุขภาพจิต. 2540. **คู่มือคลายเครียดด้วยตนเอง**. พิมพ์ครั้งที่ 3. นนทบุรี : โรงพิมพ์กระทรวงสาธารณสุข.
- กันยา สุวรรณแสง. 2538. **จิตวิทยาทั่วไป General psychology**. กรุงเทพมหานคร : อักษรพิทยา.
- กานดา จันทร์แย้ม. 2556. **จิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ**. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ชนิษฐา วิเศษอิสาน และ มุกดา ศรียงค์. 2537. **จิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ**. โครงการตำรา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าคุณทหารลาดกระบัง.
- จิ้น แบรี่. 2537. **คู่มือการฝึกทักษะให้การปรึกษา**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ถวิล เกื้อกุลวงศ์. 2528. **การจูงใจเพื่อผลงาน**. นครปฐม:โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์
- ธีรดา ไชยบรรดิษฐ์. 2562. **แรงจูงใจในการทำงานที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์การของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- นัตตา อังสุไวย์. 2550. **การพัฒนารูปแบบการเรียนวิชาเคมีที่เน้นกระบวนการเรียนรู้แบบนำตัวเองของนักศึกษาระดับปริญญาตรี**. ดุษฎีนิพนธ์ปริญญาเอก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ปฐมา อาแว และ นิยาาเฮร์ ไพบูลย์. 2562. **รายงานวิจัย เรื่องการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ปีการศึกษา 2562**. กองแผนงานวิทยาเขตปัตตานี. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- ประดินันท์ อูปรมย์. 2542. **ประมวลสาระชุดวิชาทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการให้การปรึกษาหน่วยที่ 1**. นนทบุรี : สาขาวิชาศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- พาสนา จุลรัตน์. 2548. **จิตวิทยาการศึกษา**. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- ไพฑูรย์ สีนลรัตน์. 2543. **ปฏิรูปการศึกษา แนวคิดและหลักการตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เดือนตุลาคม.

- มัลลวีร์ อุดลวัฒน์ศิริ. 2554. **เทคนิคการให้คำปรึกษา : การนำไปใช้**. ขอนแก่น : โรงพิมพ์คลังนานา.
- รุ่ง แก้วแดง. 2541. **การปฏิรูปการศึกษาไทย**. กรุงเทพฯ. มติชน.
- วัชร ทรัพย์มี. 2553. **ทฤษฎีและกระบวนการการให้ปรึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ภาพพิมพ์.
- วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. 2544. **การพัฒนาการเรียนการสอนทางการอุดมศึกษา**.
กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สงวน สุทธิเลิศอรุณ. 2529. **ทฤษฎีและปฏิบัติการทางจิตวิทยาสังคม**. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต.
- สมคิด อิศระวัฒน์. 2541. การเรียนรู้ด้วยตัวเอง: กลวิธีสู่การศึกษาเพื่อความสมดุลย์. **วารสารครูศาสตร์**, 27 (1), 33-40
- สุทธิรัตน์ รุจิเกียรติกำจร. 2540. การผสมผสานการเรียนรู้ด้วยตนเองในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ. **มนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์(มหาวิทยาลัยขอนแก่น)**. 15 (2),69.
- สุนทร โต้บัว. 2546. **การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาล**. ดุษฎีนิพนธ์ปริญญาเอก. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อารี พันธุ์มณี. 2546. **จิตวิทยาสร้างสรรค์การเรียนการสอน**. กรุงเทพมหานคร: ไยใหม่ เอ็ดดิเคท
- Brookfield, Stephen. D, 1984. Self-Directed adult learning: A critical paradigm. **Adult Education Quarterly**. 35(2), 59-71.
- Burke, H.M. Jr. and Steffire, B, 1979 .**Theories of Counseling**. 3rd ed. New York : McGraw -Hill Book Company,
- Draft, R.L. 2000. **The leadership experience**. New York: Harcourt College Publishers.
- Griffin, 1983. **Curriculum Theory in Adult Lifelong Education**. London: Croom Helm.
- Griffin, R. W. 1999. **Management** . 7th ed. Houghton: Mifflin.
- Herzberg, F.; Mausner, B. and Snyderman, B. 1959. **The Motivation to Work**. 2nd Ed. New York: John Wiley and Sons.
- Hilgard, Erneest R. 1981. **Introduction to Psychology**. New York: Harcourt, Brace and World.

- Knowles, Malcolm S, 1990. **Andragogy in Action**. San Francisco: Jossey-Bass.
- . ,1975. **Self-directed learning: A guide for learners and teachers**. Chicago: Association Press.
- Pietrofisa, John L. 1975. **Counseling: Research and Practice** Chicago :KandMcnally College publishing Coun,
- Robbin, S.P. 2005. **Organization behavior**. New Jersey: Prentice Hall.
- Skager, Rodney. W, 1978. **Lift long education practice**. Hamburg: UNESCO Institute for Education.
- Tough, Allen, 1979. **The adult's learning projects: A fresh approach to theory and practice in adult learning**. 2nd ed. Toronto: Ontario Institute for studies in Adult Education

ภาคผนวก

คำสั่งมหาวิทยาลัยแม่โจ้-แพร่ เฉลิมพระเกียรติ
ที่ ใจท๕๖ / ๒๕๖๕
เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาด้านปศุสัตว์

ด้วยศูนย์พัฒนาด้านปศุสัตว์มหาวิทยาลัยแม่โจ้-แพร่ เฉลิมพระเกียรติ เป็นศูนย์ที่จัดตั้งขึ้นเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน การวิจัย การบริการวิชาการแก่ชุมชนและสนับสนุนการสร้างรายได้ให้กับหน่วยงานซึ่งมีความพร้อมทั้งทางด้านบุคลากรที่สามารถให้บริการกับหน่วยงานภายในและหน่วยงานภายนอก ดังนั้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยแม่โจ้ พ.ศ. ๒๕๖๐ จึงแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาด้านปศุสัตว์ ดังนี้

ที่ปรึกษา

๑. คณบดีมหาวิทยาลัยแม่โจ้-แพร่ เฉลิมพระเกียรติ
๒. รองคณบดี (รองศาสตราจารย์ ดร.วีรพันธ์ ไชยมณี)
๓. รองคณบดี (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อิศรา วัฒนนภาเกษม)
๔. รองคณบดี (อาจารย์ ดร.สิริยุพา เลิศกาญจนพร)
๕. ผู้ช่วยคณบดี (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพงษ์ ทองเรือง)
๖. ผู้ช่วยคณบดี (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลพร ปานง่อม)
๗. ผู้อำนวยการสำนักงานคณบดีมหาวิทยาลัยแม่โจ้-แพร่ เฉลิมพระเกียรติ

คณะกรรมการ

๑. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิชิตร์ วรรณคำ	หัวหน้าศูนย์
๒. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพงษ์ ทองเรือง	กรรมการ
๓. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดุจดาว คนยัง	กรรมการ
๔. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรศิลป์ มาลัยทอง	กรรมการ
๕. อาจารย์มรกต วงศ์หน่อ	กรรมการ
๖. นายสมศักดิ์ กันถาด	กรรมการ
๗. นายวงศ์วริศ วงศ์นาค	กรรมการ
๘. นายอนุกุล จันทร์แก้ว	กรรมการ

- ๒ -

๙. นายมรรยาท กาศวิราศ	กรรมการ
๑๐. นายถวิล ยานะวิน	กรรมการ
๑๑. นางศิริภัสสร กั้นถาด	กรรมการ
๑๒. นางवासนา วรรณคำ	กรรมการ
๑๓. นางวิจิตรา กระต่ายทอง	กรรมการ
๑๔. นางนันทนิตย์ เชื้อนเชียงสา	กรรมการ
๑๕. นางอัญชลี ปินดาวงค์	กรรมการ
๑๖. นางเหมสุดา แก้วทอง	กรรมการ
๑๗. นายภาสกร อัมพรสวัสดิ์	กรรมการและเลขานุการ

มีหน้าที่

๑. ดำเนินการจัดทำแผนการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาด้านปศุสัตว์ และขับเคลื่อนการดำเนินงานตามแผนงานที่กำหนด
๒. ดำเนินการประสานงานความร่วมมือและสร้างเครือข่าย ระหว่าง หน่วยงาน องค์กร ภาครัฐและเอกชน ฯลฯ
๓. ดำเนินการหาแหล่งทุนงบประมาณในการพัฒนาศูนย์พัฒนาด้านปศุสัตว์
๔. ดำเนินการสนับสนุนการเรียนการสอน การวิจัย การบริการวิชาการแก่ชุมชน
๕. ดำเนินการสนับสนุนการสร้างรายได้ให้กับศูนย์พัฒนาด้านปศุสัตว์
๖. ดำเนินการขยายผลการดำเนินงานด้านการบริการวิชาการและถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ชุมชน
๗. ดำเนินการจัดทำรายงานผลการดำเนินงานประจำปี
๘. ภาระงานอื่นๆ ตามภารกิจของศูนย์พัฒนาด้านปศุสัตว์

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๕

(อาจารย์ ดร.ศุกรี อยู่สุข)

คณบดีมหาวิทยาลัยแม่โจ้-แพร่ เฉลิมพระเกียรติ

ประกาศมหาวิทยาลัยแม่โจ้
เรื่อง การแบ่งหน่วยงานย่อยภายใต้มหาวิทยาลัยแม่โจ้-แพร่ เฉลิมพระเกียรติ
(ศูนย์พัฒนาด้านปศุสัตว์)

โดยที่เป็นการสมควรแบ่งหน่วยงานย่อยภายใต้มหาวิทยาลัยแม่โจ้-แพร่ เฉลิมพระเกียรติ เป็นศูนย์ ชื่อว่า “ศูนย์พัฒนาด้านปศุสัตว์”

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๘ (๑) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยแม่โจ้ พ.ศ. ๒๕๖๐ และความในข้อ ๗ (๒) และข้อ ๑๕ วรรคสอง และวรรคสี่ แห่งข้อบังคับมหาวิทยาลัยแม่โจ้ ว่าด้วยการจัดตั้ง การรวม การยุบเลิกส่วนงาน และการแบ่งหน่วยงานภายในของส่วนงาน และหน่วยงานย่อย พ.ศ. ๒๕๖๔ ประกอบกับมติที่ประชุมคณะกรรมการบริหารมหาวิทยาลัยแม่โจ้ ในการประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๖๕ เมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๕ จึงออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศมหาวิทยาลัยแม่โจ้ เรื่อง การแบ่งหน่วยงานย่อย ภายใต้มหาวิทยาลัยแม่โจ้-แพร่ เฉลิมพระเกียรติ (ศูนย์พัฒนาด้านปศุสัตว์)”

ข้อ ๒ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๓ เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้แบ่งหน่วยงานย่อยภายใต้มหาวิทยาลัยแม่โจ้-แพร่ เฉลิมพระเกียรติ เป็นศูนย์ ชื่อว่า “ศูนย์พัฒนาด้านปศุสัตว์” โดยให้ศูนย์ดังกล่าวมีหน้าที่ ดังนี้

- (๑) เพื่อเป็นหน่วยงานบูรณาการด้านปศุสัตว์ อุตสาหกรรม และเทคโนโลยีการผลิตสัตว์
- (๒) เพื่อเป็นหน่วยงานบริการวิชาการและเผยแพร่องค์ความรู้และผลงานด้านปศุสัตว์
- (๓) เพื่อเป็นหน่วยงานสนับสนุนการเรียนการสอนและการวิจัยของอาจารย์ บุคลากร และนักศึกษา
- (๔) เพื่อเป็นหน่วยงานหารายได้ให้มหาวิทยาลัย

ประกาศ ณ วันที่ ๒๗ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๕

(รองศาสตราจารย์ ดร.วีระพล ทองมา)
อธิการบดีมหาวิทยาลัยแม่โจ้

ประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๖๕

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๒๑ แห่งกฎกระทรวงมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๕ ประกอบกับมติคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา ในคราวประชุมครั้งที่ ๖/๒๕๖๕ (นัดพิเศษ) เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๕ จึงออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

๑. ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๖๕”

๒. ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒๗ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๕ เป็นต้นไป

ให้ใช้ประกาศนี้สำหรับหลักสูตรระดับปริญญาตรีทุกสาขาวิชา โดยใช้สำหรับหลักสูตรที่จะเปิดใหม่และหลักสูตรปรับปรุงของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน

๓. ในประกาศนี้

“คณะกรรมการ” หมายถึง คณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา

“อาจารย์ประจำ” หมายถึง บุคคลที่ดำรงตำแหน่งอาจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ ศาสตราจารย์ และตำแหน่งอื่นที่เทียบเท่าในสถาบันอุดมศึกษาแห่งนั้นตามที่สภาสถาบันอุดมศึกษากำหนด หรือบุคคลในองค์กรภายนอกที่มีการตกลงร่วมผลิต ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบตามพันธกิจของการอุดมศึกษา และมีความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา

สำหรับอาจารย์ประจำที่สถาบันอุดมศึกษารับเข้าใหม่ตั้งแต่เกณฑ์มาตรฐานนี้เริ่มใช้บังคับ ต้องมีคะแนนทดสอบความสามารถภาษาอังกฤษได้ตามเกณฑ์ที่สภาสถาบันอุดมศึกษากำหนด

“อาจารย์ประจำหลักสูตร” หมายถึง อาจารย์ประจำที่มีคุณวุฒิตรงหรือสัมพันธ์กับสาขาวิชาของหลักสูตรที่สภาสถาบันอุดมศึกษาเห็นชอบหรืออนุมัติ มีหน้าที่สอนและค้นคว้าวิจัยในสาขาวิชาดังกล่าว ทั้งนี้ สามารถเป็นอาจารย์ประจำหลักสูตรหลายหลักสูตรได้ในเวลาเดียวกัน

“คุณวุฒิที่สัมพันธ์กับสาขาวิชาของหลักสูตร” หมายถึง คุณวุฒิที่กำหนดไว้ในมาตรฐานสาขาวิชา หากสาขาวิชาใดยังไม่มีประกาศมาตรฐานสาขาวิชา หรือประกาศมาตรฐานสาขาวิชาไม่ได้กำหนดเรื่องนี้ไว้ ให้หมายถึงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับวิชาการหรือวิชาชีพของหลักสูตร หรือคุณวุฒิอื่น แต่มีประสบการณ์ตรงที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรเป็นที่ประจักษ์ที่จะส่งเสริมให้การเรียนการสอนในหลักสูตรสาขาวิชานั้นบรรลุผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของนักศึกษาได้ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร โดยการพิจารณาคุณวุฒิที่สัมพันธ์กันให้อยู่ในดุลยพินิจของสภาสถาบันอุดมศึกษา

“อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร” หมายถึง อาจารย์ประจำหลักสูตรที่มีภาระหน้าที่ในการบริหารและพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน ตั้งแต่การวางแผน การควบคุมคุณภาพ การติดตามประเมินผล และการพัฒนาหลักสูตร อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรต้องอยู่ประจำหลักสูตรนั้นตลอดระยะเวลาที่จัดการศึกษา โดยจะเป็นอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรเกินกว่า ๑ หลักสูตรในเวลาเดียวกันไม่ได้

ยกเว้นหลักสูตรพหุวิทยาการหรือสหวิทยาการ ให้เป็นอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรได้อีกหนึ่งหลักสูตร
ในกรณีนี้ อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรสามารถเข้าได้ไม่เกิน ๒ คน

“อาจารย์พิเศษ” หมายถึง ผู้สอนที่ไม่ใช่อาจารย์ประจำ

“การตกลงร่วมผลิต” หมายถึง การทำข้อตกลงร่วมมือกันอย่างเป็นทางการระหว่าง
สถาบันอุดมศึกษากับองค์กรภายนอกในการพัฒนาและบริหารหลักสูตร โดยผ่านความเห็นชอบของ
สภาสถาบันอุดมศึกษาและองค์กรภายนอกนั้น ๆ

“องค์กรภายนอก” หมายถึง สถาบันอุดมศึกษาในหรือต่างประเทศที่ได้รับการรับรองจาก
หน่วยงานที่รับผิดชอบการศึกษาของประเทศนั้น หรือเป็นหน่วยราชการระดับกรมหรือเทียบเท่า
หรือหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ หรือองค์การมหาชน หรือบริษัทเอกชนที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์
แห่งประเทศไทยเท่านั้น

หากเป็นบริษัทเอกชนที่ไม่ได้จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ให้อยู่ในดุลยพินิจ
ของสภาสถาบันอุดมศึกษา โดยต้องแสดงศักยภาพและความพร้อมในการร่วมผลิตบัณฑิตของบริษัท
ดังกล่าว และต้องให้ได้คุณภาพตามมาตรฐานการอุดมศึกษา

“ประสบการณ์ด้านปฏิบัติการ” หมายถึง การทำงานร่วมกับสถานประกอบการโดยมีหลักฐาน
รับรองผลการปฏิบัติงานที่เกิดประโยชน์กับสถานประกอบการ หรือหลักฐานรับรองมาตรฐาน
ฝีมือแรงงาน หรือมีผลงานทางวิชาการประเภทการพัฒนาเทคโนโลยี หรือผลงานสร้างสรรค์ด้านวิทยาศาสตร์
และเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับภาคอุตสาหกรรมเผยแพร่มาแล้ว

๔. ชื่อปริญญา สถาบันอุดมศึกษาที่มีการตราพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยปริญญาในสาขาวิชา
และอักษรย่อสำหรับสาขาวิชาไว้แล้ว ให้ใช้ชื่อปริญญาตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกานั้น ในกรณี
ที่ปริญญาโดยังมิได้กำหนดชื่อไว้ในพระราชกฤษฎีกา หรือกรณีที่สถาบันอุดมศึกษาใดไม่มีการตรา
พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยปริญญาในสาขาวิชา และอักษรย่อสำหรับสาขาวิชา ให้ใช้ชื่อปริญญา
ตามหลักเกณฑ์การกำหนดชื่อปริญญาที่คณะกรรมการกำหนด

๕. ปรัชญา และวัตถุประสงค์

มุ่งให้การผลิตบัณฑิตมีความสัมพันธ์สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา
ของชาติ ปรัชญาของการอุดมศึกษา ปรัชญาของสถาบันอุดมศึกษา และมาตรฐานวิชาการและวิชาชีพ
ที่เป็นสากลให้การผลิตบัณฑิตระดับอุดมศึกษาอยู่บนฐานความเชื่อว่าการศึกษามีคุณภาพ ต้องเป็นบุคคล
ที่มีจิตสำนึกของความเป็นพลเมืองดีที่สร้างสรรค์ประโยชน์ต่อสังคม และมีศักยภาพในการพึ่งพาตนเอง
บนฐานภูมิปัญญาไทยภายใต้กรอบศีลธรรมจรรยาอันดีงาม เพื่อนำพาประเทศสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนและ
ทัดเทียมมาตรฐานสากล

ทั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อกำกับส่งเสริมกระบวนการผลิตบัณฑิตที่เน้นการพัฒนาผู้เรียน
ให้มีลักษณะของความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ สามารถดำรงตนอยู่ในสังคมพหุวัฒนธรรมภายใต้กระแส
โลกาภิวัตน์ที่มีการสื่อสารแบบไร้พรมแดน มีศักยภาพในการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีความสามารถในการ

ปฏิบัติงานได้ตามกรอบมาตรฐานและจรรยาบรรณที่กำหนด สามารถสร้างสรรค์งานที่เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคมทั้งในระดับท้องถิ่นและสากล โดยแบ่งหลักสูตรเป็น ๒ กลุ่ม ดังนี้

๕.๑ หลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาการ แบ่งเป็น ๒ แบบ ได้แก่

๕.๑.๑ หลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาการ ที่มุ่งผลิตบัณฑิตให้มีความรอบรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ โดยอาจมีการปฏิบัติงานในสถานประกอบการ เน้นความรู้และทักษะด้านวิชาการ สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริงได้อย่างสร้างสรรค์

๕.๑.๒ หลักสูตรปริญญาตรีแบบก้าวหน้าทางวิชาการ ซึ่งเป็นหลักสูตรปริญญาตรีสำหรับผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ มุ่งเน้นผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ ความสามารถระดับสูง โดยใช้หลักสูตรปกติที่เปิดสอนอยู่แล้ว แต่ให้เสริมศักยภาพของผู้เรียนโดยกำหนดให้ผู้เรียนได้ศึกษาบางรายวิชาในระดับบัณฑิตศึกษาที่เปิดสอนอยู่แล้วและสนับสนุนให้ผู้เรียนได้ทำวิจัยทางวิชาการที่ลุ่มลึก หลักสูตรก้าวหน้าแบบวิชาการต้องมีการเรียนรายวิชาระดับบัณฑิตศึกษาไม่น้อยกว่า ๑๒ หน่วยกิต

๕.๒ หลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการ แบ่งเป็น ๒ แบบ ได้แก่

๕.๒.๑ หลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการ ที่มุ่งผลิตบัณฑิตให้มีความรอบรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ เน้นความรู้ สมรรถนะและทักษะด้านวิชาการและวิชาชีพหรือมีสมรรถนะและทักษะด้านการปฏิบัติเชิงเทคนิคในศาสตร์สาขาวิชานั้น ๆ โดยผ่านการปฏิบัติงานในสถานประกอบการ

หลักสูตรแบบนี้เท่านั้นที่จัดหลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) ได้ โดยถือเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรปริญญาตรีและจะต้องสะท้อนปรัชญาและเนื้อหาสาระของหลักสูตรปริญญาตรีนั้น ๆ โดยครบถ้วน และให้ระบุคำว่า “ต่อเนื่อง” ในวงเล็บต่อท้ายชื่อหลักสูตร

สถาบันอุดมศึกษาที่ต้องการผลิตบุคลากรในระดับปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) จะต้องมีส่วนร่วมเพื่อผลิตบัณฑิตที่มีทักษะการปฏิบัติการหรือทักษะวิชาชีพอยู่แล้วให้มีความรู้ด้านวิชาการมากยิ่งขึ้น รวมทั้งได้รับการฝึกปฏิบัติขั้นสูงเพิ่มเติม เพื่อให้บัณฑิตจบไปเป็นนักปฏิบัติเชิงวิชาการ โดยเน้นการจัดการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วมระหว่างสถานประกอบการกับสถาบันอุดมศึกษา และการบริหารจัดการเรียนการสอนที่บูรณาการภาคทฤษฎีและปฏิบัติในบริบทของการทำงานตามสภาพจริง เพื่อให้บัณฑิตบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ที่สามารถตอบโจทย์ความต้องการนักปฏิบัติขั้นสูงตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร

ในด้านอาจารย์ผู้สอนจำนวนหนึ่งต้องเป็นผู้มีประสบการณ์ด้านปฏิบัติการมาแล้ว และหากเป็นผู้สอนจากสถานประกอบการต้องมีความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา

๕.๒.๒ หลักสูตรปริญญาตรีแบบก้าวหน้าทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการ ซึ่งเป็นหลักสูตรสำหรับผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ มุ่งเน้นผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ สมรรถนะทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการขั้นสูง โดยใช้หลักสูตรปกติที่เปิดสอนอยู่แล้วให้รองรับศักยภาพของผู้เรียน โดยกำหนดให้

ผู้เรียนได้ศึกษาบางรายวิชาในระดับบัณฑิตศึกษาที่เปิดสอนอยู่แล้ว และทำวิจัยที่ลุ่มลึกหรือได้รับการฝึกปฏิบัติขั้นสูงในองค์กรหรือสถานประกอบการ หลักสูตรปริญญาตรีแบบก้าวหน้าทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการต้องมีการเรียนรายวิชาระดับบัณฑิตศึกษาไม่น้อยกว่า ๑๒ หน่วยกิต

๖. ระบบการจัดการศึกษา ใช้ระบบทวิภาค โดย ๑ ปีการศึกษาแบ่งออกเป็น ๒ ภาคการศึกษาปกติ ๑ ภาคการศึกษาปกติมีระยะเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า ๑๕ สัปดาห์ หรือเทียบเคียงได้ไม่น้อยกว่า ๑๕ สัปดาห์ สถาบันอุดมศึกษาที่เปิดการศึกษาภาคฤดูร้อน ให้กำหนดระยะเวลาและจำนวนหน่วยกิต โดยมีสัดส่วนเทียบเคียงกันได้กับการศึกษาภาคปกติ

สถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาในระบบอื่น ให้มีการนับระยะเวลาในการศึกษาเทียบเคียงได้กับระบบทวิภาค โดยให้สภาสถาบันอุดมศึกษาเป็นผู้กำหนด ซึ่งจะต้องแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับระบบการศึกษานั้นไว้ในหลักสูตรให้ชัดเจน ประกอบด้วยรายละเอียดเกี่ยวกับระยะเวลาของหน่วยการเรียนรู้เทียบเคียงกับหน่วยกิตในระบบทวิภาค รายวิชาภาคทฤษฎีและรายวิชาภาคปฏิบัติการฝึกงานหรือการฝึกภาคสนาม การทำโครงการหรือกิจกรรมอื่นใดที่เสริมสร้างการเรียนรู้ให้มีความสอดคล้องและเหมาะสมกับระบบการจัดการศึกษาที่สภาสถาบันอุดมศึกษากำหนด

๗. การคิดหน่วยกิตตามระบบทวิภาค

๗.๑ รายวิชาภาคทฤษฎีที่ใช้เวลาบรรยายหรืออภิปรายปัญหาไม่น้อยกว่า ๑๕ ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ ๑ หน่วยกิต

๗.๒ รายวิชาภาคปฏิบัติที่ใช้เวลาฝึกหรือทดลองไม่น้อยกว่า ๓๐ ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ ๑ หน่วยกิต

๗.๓. การฝึกงานหรือการฝึกภาคสนามที่ใช้เวลาฝึกไม่น้อยกว่า ๔๕ ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ ๑ หน่วยกิต

๗.๔ การทำโครงการหรือกิจกรรมการเรียนรู้อื่นใดตามที่ได้รับมอบหมายที่ใช้เวลาทำโครงการหรือกิจกรรมนั้น ๆ ไม่น้อยกว่า ๔๕ ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ ๑ หน่วยกิต

๗.๕ กิจกรรมการเรียนรู้อื่นใดที่สร้างการเรียนรู้นอกเหนือจากรูปแบบที่กำหนดข้างต้น การนับระยะเวลาในการทำกิจกรรมนั้นต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ ๑ หน่วยกิต ให้เป็นไปตามที่สภาสถาบันอุดมศึกษากำหนด

สถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาในระบบอื่นที่ไม่ใช่ระบบทวิภาค ให้นับระยะเวลาการศึกษาและการคิดหน่วยกิตเทียบเคียงได้กับระบบทวิภาค โดยให้สภาสถาบันอุดมศึกษาดังกล่าวเป็นผู้กำหนด

๘. จำนวนหน่วยกิตรวมและระยะเวลาการศึกษา

๘.๑ หลักสูตรปริญญาตรีที่มีระยะเวลาการศึกษาปกติ ๔ ปี มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า ๑๒๐ หน่วยกิต

๘.๒ หลักสูตรปริญญาตรีที่มีระยะเวลาการศึกษาปกติ ๕ ปี มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า ๑๕๐ หน่วยกิต

๘.๓ หลักสูตรปริญญาตรีที่มีระยะเวลาการศึกษาปกติไม่น้อยกว่า ๖ ปี มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า ๑๘๐ หน่วยกิต

๘.๔ หลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า ๗๒ หน่วยกิต

๙. โครงสร้างหลักสูตร ประกอบด้วย หมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมวดวิชาเฉพาะ และหมวดวิชาเลือกเสรี โดยมีสัดส่วนจำนวนหน่วยกิตของแต่ละหมวดวิชา ดังนี้

๙.๑ หมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมายถึง หมวดวิชาที่เสริมสร้างความเป็นมนุษย์ให้พร้อมสำหรับโลกในปัจจุบันและอนาคต เพื่อให้เป็นบุคคลผู้ใฝ่รู้และมีทักษะที่จำเป็นสำหรับศตวรรษที่ ๒๑ อย่างครบถ้วน เป็นผู้ตระหนักรู้ถึงการบูรณาการศาสตร์ต่าง ๆ ในการพัฒนาหรือแก้ไขปัญหา เป็นผู้ที่สามารถสร้างโอกาสและคุณค่าให้ตนเองและสังคม รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมและของโลก เป็นบุคคลที่ดำรงตนเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง มีจริยธรรมและยึดมั่นในสิ่งที่ถูกต้อง รู้คุณค่าและรักษาชาติกำเนิด ร่วมมือรวมพลังเพื่อสร้างสรรค์และพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืน และเป็นพลเมืองที่มีคุณค่าของสังคม

สถาบันอุดมศึกษาอาจจัดวิชาศึกษาทั่วไปในลักษณะจำแนกเป็นรายวิชาหรือลักษณะบูรณาการใด ๆ ก็ได้ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหมวดวิชาศึกษาทั่วไป โดยให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า ๒๔ หน่วยกิต และต้องแสดงการวัดและประเมินผลที่สะท้อนการบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนที่สอดคล้องกับปรัชญาและวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาวิชาศึกษาทั่วไปได้อย่างชัดเจน

การจัดวิชาศึกษาทั่วไปสำหรับหลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) อาจได้รับการยกเว้นรายวิชาที่ได้ศึกษามาแล้วในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงหรือระดับอนุปริญญา

๙.๒ หมวดวิชาเฉพาะ หมายถึง วิชาแกน วิชาเฉพาะด้าน วิชาพื้นฐานวิชาชีพและวิชาชีพที่มุ่งหมายให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ และปฏิบัติงานได้ โดยให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมของหมวดวิชาเฉพาะ ดังนี้

๙.๒.๑ หลักสูตรปริญญาตรี (๔ ปี) ทางวิชาการ ให้มีจำนวนหน่วยกิตหมวดวิชาเฉพาะรวมไม่น้อยกว่า ๗๒ หน่วยกิต

๙.๒.๒ หลักสูตรปริญญาตรี (๔ ปี) ทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการ ให้มีจำนวนหน่วยกิตหมวดวิชาเฉพาะรวมไม่น้อยกว่า ๗๒ หน่วยกิต โดยต้องเรียนวิชาทางปฏิบัติการไม่น้อยกว่า ๓๖ หน่วยกิต และทางทฤษฎีไม่น้อยกว่า ๒๔ หน่วยกิต สำหรับหลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) ให้มีจำนวนหน่วยกิตหมวดวิชาเฉพาะรวมไม่น้อยกว่า ๔๒ หน่วยกิต ในจำนวนนั้นต้องเป็นวิชาทางทฤษฎีไม่น้อยกว่า ๑๘ หน่วยกิต

๙.๒.๓ หลักสูตรปริญญาตรี (๕ ปี) ให้มีจำนวนหน่วยกิตหมวดวิชาเฉพาะรวมไม่น้อยกว่า ๙๐ หน่วยกิต

๙.๒.๔ หลักสูตรปริญญาตรี (ไม่น้อยกว่า ๖ ปี) ให้มีจำนวนหน่วยกิตหมวดวิชา เฉพาะรวมไม่น้อยกว่า ๑๐๘ หน่วยกิต

สถาบันอุดมศึกษาอาจจัดหมวดวิชาเฉพาะในลักษณะวิชาเอกเดี่ยว วิชาเอกคู่ หรือวิชาเอกและวิชาโทก็ได้ โดยวิชาเอกต้องมีจำนวนหน่วยกิตไม่น้อยกว่า ๓๐ หน่วยกิต และวิชาโท ต้องมีจำนวนหน่วยกิตไม่น้อยกว่า ๑๕ หน่วยกิต ในกรณีที่จัดหลักสูตรแบบวิชาเอกคู่ต้องเพิ่มจำนวน หน่วยกิตของวิชาเอกอีกไม่น้อยกว่า ๓๐ หน่วยกิต และให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า ๑๕๐ หน่วยกิต สำหรับหลักสูตรปริญญาตรีแบบก้าวหน้า ผู้เรียนต้องเรียนรายวิชาระดับบัณฑิตศึกษา ในหมวดวิชาเฉพาะไม่น้อยกว่า ๑๒ หน่วยกิต

๙.๓ หมวดวิชาเลือกเสรี หมายถึง วิชาที่มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ ตามที่ ตนเองถนัดหรือสนใจ โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกเรียนรายวิชาใด ๆ ในหลักสูตรระดับปริญญาตรี ตามที่สถาบันอุดมศึกษากำหนด และให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า ๖ หน่วยกิต

สถาบันอุดมศึกษาอาจยกเว้นหรือเทียบโอนหน่วยกิตรายวิชาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมวดวิชาเฉพาะ และหมวดวิชาเลือกเสรี ให้กับนักศึกษาที่มีความรู้ความสามารถ ที่สามารถ วัดมาตรฐานได้ โดยเป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการเทียบโอนหน่วยกิตและผลการศึกษาใน ระดับอุดมศึกษาที่คณะกรรมการกำหนด ทั้งนี้ นักศึกษาต้องศึกษาให้ครบตามจำนวนหน่วยกิตที่กำหนดไว้ ในหลักสูตรที่เข้าศึกษา

๑๐. คุณวุฒิ คุณสมบัติ และจำนวนอาจารย์

๑๐.๑ หลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาการ ประกอบด้วย

๑๐.๑.๑ อาจารย์ประจำหลักสูตร มีคุณวุฒิขั้นต่ำปริญญาโทหรือเทียบเท่า หรือมีตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์หรือเทียบเท่า และต้องมีผลงานทางวิชาการที่ไม่ใช่ส่วนหนึ่งของการ ศึกษาเพื่อรับปริญญาของตนเอง และเป็นผลงานทางวิชาการที่ได้รับการเผยแพร่ตามหลักเกณฑ์ ที่กำหนดในการพิจารณาแต่งตั้งให้บุคคลดำรงตำแหน่งทางวิชาการอย่างน้อย ๑ เรื่อง ในรอบ ๕ ปี ย้อนหลัง

กรณีมีการตกลงร่วมผลิตกับองค์กรภายนอกที่ไม่ใช่สถาบันอุดมศึกษา หากจำเป็นบุคคลที่มาจากองค์กรนั้นอาจได้รับการยกเว้นคุณวุฒิปริญญาโทและผลงานทางวิชาการ แต่ต้องมีคุณวุฒิขั้นต่ำปริญญาตรีหรือเทียบเท่าที่ตรงหรือสัมพันธ์กับสาขาวิชาของหลักสูตรและมีประสบการณ์ การทำงานในองค์กรแห่งนั้น หรือการทำงานประเภทเดียวกันอย่างต่อเนื่องมาแล้วไม่น้อยกว่า ๖ ปี

๑๐.๑.๒ อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร มีคุณวุฒิและคุณสมบัติเช่นเดียวกับ อาจารย์ประจำหลักสูตร จำนวนอย่างน้อย ๕ คน

กรณีมีการตกลงร่วมผลิตกับองค์กรภายนอก ต้องมีอาจารย์ประจำหลักสูตรจาก สถาบันอุดมศึกษาเจ้าของหลักสูตรนั้นเป็นอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรอย่างน้อย ๓ คน

กรณีหลักสูตรจัดให้มีวิชาเอกมากกว่า ๑ วิชาเอก ให้จัดอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรที่มีคุณวุฒิและคุณสมบัติตรงหรือสัมพันธ์กับสาขาวิชาที่เปิดสอนไม่น้อยกว่าวิชาเอกละ ๓ คน กรณีที่มีความจำเป็นอย่างย้งสำหรับสาขาวิชาที่ไม่สามารถสรรหาอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรครบตามจำนวน สถาบันอุดมศึกษาต้องเสนอจำนวนและคุณวุฒิของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรที่มีนั้นให้คณะกรรมการพิจารณาเป็นรายการณ์

๑๐.๑.๓ อาจารย์ผู้สอน อาจเป็นอาจารย์ประจำหรืออาจารย์พิเศษที่มีคุณวุฒิขั้นต่ำปริญญาโทหรือเทียบเท่า หรือมีตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์หรือเทียบเท่า ในสาขาวิชานั้นหรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กันหรือในสาขาวิชาของรายวิชาที่สอน

ในกรณีที่มีอาจารย์ประจำที่มีคุณวุฒิปริญญาตรีหรือเทียบเท่าและทำหน้าที่อาจารย์ผู้สอนก่อนที่เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๖๕ จะประกาศใช้ให้สามารถทำหน้าที่อาจารย์ผู้สอนต่อไปได้

สำหรับหลักสูตรที่มีการตกลงร่วมผลิตกับองค์กรภายนอกที่ไม่ใช่สถาบันอุดมศึกษา หากจำเป็นบุคคลที่มาจากองค์กรนั้น อาจได้รับการยกเว้นคุณวุฒิปริญญาโท แต่ต้องมีคุณวุฒิขั้นต่ำปริญญาตรีหรือเทียบเท่าและมีประสบการณ์การทำงานในองค์กรแห่งนั้นหรือการทำงานประเภทเดียวกันอย่างต่อเนื่องมาแล้วไม่น้อยกว่า ๖ ปี

กรณีอาจารย์พิเศษที่ไม่มีคุณวุฒิตามที่กำหนดข้างต้น ต้องเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์เป็นที่ยอมรับ ซึ่งตรงหรือสัมพันธ์กับรายวิชาที่สอน โดยผ่านความเห็นชอบจากสภาสถาบันอุดมศึกษาแห่งนั้น ทั้งนี้ หากรายวิชาใดมีความจำเป็นต้องใช้อาจารย์พิเศษ ต้องมีอาจารย์ประจำร่วมรับผิดชอบกระบวนการเรียนการสอนและพัฒนา นักศึกษา ตลอดระยะเวลาของการจัดการเรียนการสอนรายวิชานั้น ๆ ด้วย

๑๐.๒ หลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการ และหลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) ประกอบด้วย

๑๐.๒.๑ อาจารย์ประจำหลักสูตร มีคุณวุฒิขั้นต่ำปริญญาโทหรือเทียบเท่า หรือมีตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์หรือเทียบเท่า และต้องมีผลงานทางวิชาการที่ไม่ใช่ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญาของตนเอง และเป็นผลงานทางวิชาการที่ได้รับการเผยแพร่ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในการพิจารณาแต่งตั้งให้บุคคลดำรงตำแหน่งทางวิชาการอย่างน้อย ๑ เรื่อง ในรอบ ๕ ปี ย้อนหลัง

กรณีมีการตกลงร่วมผลิตกับองค์กรภายนอกที่ไม่ใช่สถาบันอุดมศึกษา หากจำเป็นบุคคลที่มาจากองค์กรนั้น อาจได้รับการยกเว้นคุณวุฒิปริญญาโทและผลงานทางวิชาการ แต่ต้องมีคุณวุฒิขั้นต่ำปริญญาตรีหรือเทียบเท่าที่ตรงหรือสัมพันธ์กับสาขาวิชาของหลักสูตรและมีประสบการณ์การทำงานในองค์กรแห่งนั้นหรือการทำงานประเภทเดียวกันอย่างต่อเนื่องมาแล้วไม่น้อยกว่า ๖ ปี

หน้า ๑๘

เล่ม ๑๓๙ ตอนพิเศษ ๒๑๒ ง ราชกิจจานุเบกษา

๙ กันยายน ๒๕๖๕

๑๐.๒.๒ อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร มีคุณวุฒิและคุณสมบัติเช่นเดียวกับ อาจารย์ประจำหลักสูตร จำนวนอย่างน้อย ๕ คน

ในกรณีของหลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการที่เน้นทักษะ ด้านการปฏิบัติเชิงเทคนิคในศาสตร์สาขาวิชานั้น อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรอย่างน้อย ๒ ใน ๕ คน ต้องมีประสบการณ์ด้านปฏิบัติการ

กรณีมีการตกลงร่วมผลิตกับองค์กรภายนอก ต้องมีอาจารย์ประจำ หลักสูตรจากสถาบันอุดมศึกษาเจ้าของหลักสูตรนั้นเป็นอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรอย่างน้อย ๓ คน

กรณีที่หลักสูตรจัดให้มีวิชาเอกมากกว่า ๑ วิชาเอก ให้จัดอาจารย์ ผู้รับผิดชอบหลักสูตรที่มีคุณวุฒิและคุณสมบัติตรงหรือสัมพันธ์กับสาขาวิชาที่เปิดสอนไม่น้อยกว่าวิชาเอกละ ๓ คน และต้องมีสัดส่วนอาจารย์ที่มีประสบการณ์ด้านปฏิบัติการ ๑ ใน ๓

กรณีที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับสาขาวิชาที่ไม่สามารถสรรหา อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรครบตามจำนวน สถาบันอุดมศึกษาต้องเสนอจำนวนและคุณวุฒิ ของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรนั้นให้คณะกรรมการพิจารณาเป็นรายกรณี

๑๐.๒.๓ อาจารย์ผู้สอน อาจเป็นอาจารย์ประจำหรืออาจารย์พิเศษที่มีคุณวุฒิ ขั้นต่ำปริญญาโทหรือเทียบเท่า หรือมีตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์หรือเทียบเท่า ในสาขาวิชานั้นหรือ สาขาวิชาที่สัมพันธ์กัน หรือในสาขาวิชาของรายวิชาที่สอน

ในกรณีที่มีอาจารย์ประจำที่มีคุณวุฒิปริญญาตรีหรือเทียบเท่า และทำหน้าที่อาจารย์ผู้สอนก่อนที่เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๖๕ จะประกาศใช้ ให้สามารถทำหน้าที่อาจารย์ผู้สอนต่อไปได้

สำหรับหลักสูตรที่มีการตกลงร่วมผลิตกับองค์กรภายนอกที่ไม่ใช่ สถาบันอุดมศึกษา หากจำเป็นบุคคลที่มาจากองค์กรนั้น อาจได้รับการยกเว้นคุณวุฒิปริญญาโท แต่ต้องมีคุณวุฒิขั้นต่ำปริญญาตรีหรือเทียบเท่าและมีประสบการณ์การทำงานในองค์กรแห่งนั้นหรือ การทำงานประเภทเดียวกันอย่างต่อเนื่องมาแล้วไม่น้อยกว่า ๖ ปี

กรณีอาจารย์พิเศษที่ไม่มีคุณวุฒิตามที่กำหนดข้างต้น ต้องเป็น ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์เป็นที่ยอมรับ ซึ่งตรงหรือสัมพันธ์กับรายวิชาที่สอน โดยผ่าน ความเห็นชอบจากสภาสถาบันอุดมศึกษาแห่งนั้น ทั้งนี้ หากรายวิชาใดมีความจำเป็นต้องใช้อาจารย์พิเศษ ต้องมีอาจารย์ประจำร่วมรับผิดชอบกระบวนการเรียนการสอนและพัฒนานักศึกษา ตลอดระยะเวลาของการจัดการเรียนการสอนรายวิชานั้น ๆ ด้วย

๑๑. คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา

๑๑.๑ หลักสูตรปริญญาตรี (๔ ปี ๕ ปี และไม่น้อยกว่า ๖ ปี) จะต้องเป็นผู้สำเร็จ การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า

๑๑.๒ หลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) จะต้องเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงหรือเทียบเท่า หรือระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่า ในสาขาวิชาที่ตรงหรือสัมพันธ์กับสาขาวิชาที่จะเข้าศึกษาตามที่สภาสถาบันอุดมศึกษากำหนด

๑๑.๓ หลักสูตรปริญญาตรีแบบก้าวหน้าทั้งทางวิชาการ และทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการ ต้องเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า โดยมีคะแนนเฉลี่ยสะสมไม่น้อยกว่า ๓.๕๐ จากระบบ ๔ ระดับคะแนนหรือเทียบเท่า และมีผลการเรียนในหลักสูตรปริญญาตรีแบบก้าวหน้าไม่น้อยกว่า ๓.๕๐ ทุกภาคการศึกษาในระหว่างการศึกษาในหลักสูตรแบบก้าวหน้า หากภาคการศึกษาใดภาคการศึกษาหนึ่งมีผลการเรียนต่ำกว่า ๓.๕๐ จากระบบ ๔ ระดับคะแนนหรือเทียบเท่า จะถือว่าผู้เรียนขาดคุณสมบัติในการศึกษาหลักสูตรแบบก้าวหน้า

๑๒. การลงทะเบียนเรียน ให้ลงทะเบียนเรียนได้ไม่เกิน ๒๒ หน่วยกิต ในแต่ละภาคการศึกษาปกติ สำหรับการลงทะเบียนเรียนเต็มเวลา และให้ลงทะเบียนเรียนได้ไม่เกิน ๙ หน่วยกิต ในแต่ละภาคการศึกษาปกติสำหรับการลงทะเบียนเรียนไม่เต็มเวลา

สำหรับการลงทะเบียนเรียนในภาคฤดูร้อน ให้ลงทะเบียนเรียนได้ไม่เกิน ๙ หน่วยกิต

หากสถาบันอุดมศึกษาใดมีเหตุผลและความจำเป็นพิเศษ การลงทะเบียนเรียนที่มีจำนวนหน่วยกิตแตกต่างไปจากเกณฑ์ข้างต้นก็อาจทำได้ โดยการอนุมัติของสภาสถาบันอุดมศึกษา แต่ต้องไม่กระทบต่อมาตรฐานและคุณภาพการศึกษา

๑๓. เกณฑ์การวัดผลและการสำเร็จการศึกษา ต้องเรียนครบตามจำนวนหน่วยกิตที่กำหนดไว้ในหลักสูตร โดยได้ระดับคะแนนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า ๒.๐๐ จากระบบ ๔ ระดับคะแนนหรือเทียบเท่า และบรรลุผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี

สถาบันอุดมศึกษาที่ใช้ระบบการวัดผลและการสำเร็จการศึกษาที่แตกต่างจากนี้ จะต้องกำหนดให้มีค่าเทียบเคียงกันได้

การพ้นสภาพโดยไม่สำเร็จการศึกษาให้เป็นไปตามที่สภาสถาบันอุดมศึกษากำหนด

๑๔. ปริญญาบัตรและใบแสดงผลการศึกษา

การออกใบปริญญาบัตรและใบแสดงผลการศึกษา ให้ระบุชื่อปริญญา ชื่อสาขาวิชา และชื่อรายวิชา ให้ตรงกับที่ระบุไว้ในเอกสารหลักสูตรฉบับที่คณะกรรมการรับรอง

๑๕. การประกันคุณภาพของหลักสูตร ให้ทุกหลักสูตรกำหนดระบบการประกันคุณภาพของหลักสูตรตามที่สภาสถาบันอุดมศึกษากำหนด

๑๖. การพัฒนาหลักสูตร ให้ทุกหลักสูตรพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัยโดยมีการประเมินและรายงานผลการดำเนินการของหลักสูตรทุกปีการศึกษาเพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรเป็นระยะ ๆ อย่างน้อยตามรอบระยะเวลาของหลักสูตร หรือทุกรอบ ๕ ปี

หน้า ๒๐

เล่ม ๑๓๙ ตอนพิเศษ ๒๑๒ ง ราชกิจจานุเบกษา

๙ กันยายน ๒๕๖๕

๑๗. ในกรณีที่ไม่สามารถปฏิบัติตามแนวทางดังกล่าวได้ หรือมีความจำเป็นต้องปฏิบัติ นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในประกาศนี้ ให้อยู่ในดุลยพินิจของคณะกรรมการ และให้ถือคำวินิจฉัยของ คณะกรรมการนั้นเป็นที่สิ้นสุด

ประกาศ ณ วันที่ ๑๘ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๕
ศาสตราจารย์เกียรติคุณกิตติชัย วัฒนานิก
ประธานกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา

นักวิชาการศึกษา

๑. ประเภทตำแหน่ง	เชี่ยวชาญเฉพาะ
๒. ชื่อสายงาน	วิชาการศึกษา
๓. ชื่อตำแหน่งในสายงาน	นักวิชาการศึกษา
๔. ระดับตำแหน่ง	ชำนาญการ

๕. ลักษณะงานโดยทั่วไป

สายงานนี้คลุมถึงตำแหน่งต่าง ๆ ที่ปฏิบัติงานทางวิชาการศึกษา ซึ่งมีลักษณะงานที่ปฏิบัติเกี่ยวกับการศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์ วิจัย และพัฒนาหลักสูตร โปรแกรมการสอน กระบวนการสอนและวิธีการสอนทุกระดับการศึกษาที่อยู่ในความควบคุมของทางมหาวิทยาลัย การวัดผลและประเมินผล การศึกษา การพัฒนานิสิตนักศึกษา การบริการและสวัสดิการนิสิตนักศึกษา การให้บริการทางวิชาการ การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม การประกันคุณภาพการศึกษา การปรับปรุงมาตรฐานของสถานศึกษา การจัดการความรู้ การจัดและควบคุมพิพิธภัณฑ์การศึกษา การบริการและส่งเสริมการศึกษา โดยใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา การจัดเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลสถิติทางการศึกษา การวางแผนการศึกษา การวิจัยทางการศึกษา การส่งเสริมและเผยแพร่การศึกษา และปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง

๖. หน้าที่ความรับผิดชอบหลัก

ปฏิบัติงานในฐานะผู้ปฏิบัติงานที่มีประสบการณ์ โดยใช้ความรู้ ความสามารถ ความชำนาญงาน ทักษะ และประสบการณ์สูงในงานด้านวิชาการศึกษา ปฏิบัติงานที่ต้องทำการศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์ สังเคราะห์ หรือวิจัย เพื่อการปฏิบัติงานหรือพัฒนางาน หรือแก้ไขปัญหาในงานที่มีความยุ่งยากและมีขอบเขตกว้างขวาง และปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย โดยมีลักษณะงานที่ปฏิบัติในด้านต่าง ๆ ดังนี้

๑. ด้านการปฏิบัติการ

(๑) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัยหลักสูตร สร้างและพัฒนาหลักสูตรของวิชาการต่าง ๆ พัฒนานักหนังสือหรือตำราเรียน วางแผนการศึกษา จัดพิพิธภัณฑ์ทางการศึกษา จัดทำมาตรฐานสถานศึกษา เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษา และกิจกรรมทางการศึกษาต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพ เป็นไปตามยุทธศาสตร์ แผนนโยบายของหน่วยงาน

(๒) ศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษา เพื่อกำหนดลักษณะและมาตรฐานในการปฏิบัติงานวิชาการศึกษา กำหนดแผนงาน/โครงการเพื่อส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษา หาวิธีการในการแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงาน เพื่อพัฒนาแนวทางวิธีการในงานด้านวิชาการศึกษาและที่เกี่ยวข้อง

(๓) ศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์สังเคราะห์ หรือวิจัยงานทางด้านการศึกษา เสนอแนะความเห็นทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนานโยบาย แผน มาตรฐานการศึกษา หลักสูตร แบบเรียน ตำรา สื่อการเรียน การสอน สื่อการศึกษา การผลิตและพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยี การแนะแนว การศึกษา การส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษา จัดทำเอกสารวิชาการ คู่มือเกี่ยวกับงานในความรับผิดชอบ และเผยแพร่ผลงานทางด้านการศึกษาเพื่อพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

(๔) ตรวจสอบงานทะเบียนและเอกสารด้านการศึกษา และแก้ไขให้ทันสมัย เพื่อให้การส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาเป็นไปตามมาตรฐานและมีประสิทธิภาพ ติดตาม ประเมินผล แก้ไขปัญหา และสรุปผลการดำเนินงาน กิจกรรม โครงการด้านการศึกษา ส่งเสริมการวิจัยการศึกษา วางโครงการสำรวจเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลและสถิติทางการศึกษาและกิจการนักศึกษา เพื่อพัฒนางานด้านวิชาการศึกษา

(๕) ศึกษา วิเคราะห์ เสนอความเห็นและจัดทำกิจกรรมความร่วมมือกับต่างประเทศ เพื่อส่งเสริมสนับสนุนด้านการศึกษาตามโครงการความร่วมมือกับต่างประเทศ

(๖) ให้บริการวิชาการด้านต่าง ๆ เช่น จัดบริการส่งเสริมการศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา ฝึกอบรม เผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการและวิธีการของงานวิชาการศึกษา ให้คำปรึกษา แนะนำ ตอบปัญหาและชี้แจงเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับงานในหน้าที่ เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง มีประสิทธิภาพ เข้าร่วมประชุมคณะกรรมการต่าง ๆ ที่ได้รับแต่งตั้ง เพื่อให้ข้อมูลทางวิชาการประกอบการพิจารณาและตัดสินใจ และปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง

๒. ด้านการวางแผน

ร่วมกำหนดนโยบายและแผนงานของหน่วยงานที่สังกัด วางแผนหรือร่วมวางแผนการทำงานตามแผนงานหรือโครงการของหน่วยงาน แก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงาน เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุตามเป้าหมายและผลสัมฤทธิ์ที่กำหนด

๓. ด้านการประสานงาน

(๑) ประสานการทำงานร่วมกัน โดยมีบทบาทในการให้ความเห็นและคำแนะนำเบื้องต้นแก่สมาชิกในทีมงาน หรือหน่วยงานอื่น เพื่อให้เกิดความร่วมมือและผลสัมฤทธิ์ตามที่กำหนดไว้

(๒) ให้ข้อคิดเห็นหรือคำแนะนำเบื้องต้นแก่สมาชิกในทีมงาน หรือบุคคล หรือหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างความเข้าใจและความร่วมมือในการดำเนินงานตามที่ได้รับมอบหมาย

๔. ด้านการบริการ

(๑) ให้คำปรึกษา แนะนำ นิเทศ ฝึกอบรม ถ่ายทอดความรู้ทางด้านวิชาการศึกษา แก่เจ้าหน้าที่ระดับรองลงมา นักศึกษา ผู้รับบริการทั้งภายในและภายนอกหน่วยงาน รวมทั้งตอบปัญหา และชี้แจงเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับงานในหน้าที่ เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจ และสามารถดำเนินงานได้อย่างถูกต้อง

(๒) พัฒนาข้อมูล จัดทำเอกสารวิชาการ สื่อเอกสารเผยแพร่ ให้บริการวิชาการด้าน วิชาการศึกษาที่ซับซ้อน เพื่อก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่สอดคล้อง และสนับสนุนภารกิจของ หน่วยงาน

๓. คุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่ง

๑. มีคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งนักวิชาการศึกษา ระดับปฏิบัติการ และ
  ๒. เคยดำรงตำแหน่งประเภทเชี่ยวชาญเฉพาะ ระดับปฏิบัติการ มาแล้วไม่น้อยกว่า ๖ ปี
กำหนดเวลา ๖ ปี ให้ลดเป็น ๔ ปี สำหรับผู้มีคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่ง นักวิชาการศึกษา ระดับปฏิบัติการ ข้อ ๒
กำหนดเวลา ๖ ปี ให้ลดเป็น ๒ ปี สำหรับผู้มีคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่ง นักวิชาการศึกษา ระดับปฏิบัติการ ข้อ ๓
หรือตำแหน่งประเภทอื่นตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่ ก.บ.ม. กำหนด
- และ
๓. ปฏิบัติงานด้านวิชาการศึกษา หรืองานอื่นที่เกี่ยวข้องซึ่งเหมาะสมกับหน้าที่ความรับผิดชอบ และลักษณะงานที่ปฏิบัติมาแล้วไม่น้อยกว่า ๑ ปี

๔. สมรรถนะที่จำเป็นสำหรับตำแหน่ง

๑. ความรู้ที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานในตำแหน่งนักวิชาการศึกษา
๒. ทักษะที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานในตำแหน่งนักวิชาการศึกษา
๓. สมรรถนะที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานในตำแหน่งนักวิชาการศึกษา ตามแบบประเมินที่ ก.บ.ม. กำหนด ประกอบด้วย Core Competency และ Functional Competency
๔. คุณสมบัติอื่นตามที่ ก.บ.ม. กำหนด

ประวัติผู้เขียน

ชื่อภาษาไทย	นายสมศักดิ์ กั้นถาด
ชื่อภาษาอังกฤษ	Mr.Somsak Kantad
ประวัติการศึกษา	สัตวบาล (สัตวใหญ่โคเนื้อ-โคนม) ป.ว.ส.วิทยาลัยเกษตรกรรมชัยนาท สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร วิทยาศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยแม่โจ้ พ.ศ. 2541 สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยแม่โจ้ พ.ศ. 2543
ตำแหน่ง	นักวิชาการศึกษา กำกับดูแลและดำเนินงาน ฟาร์มสัตว์ผสมผสาน และนันทนาการ สนับสนุนการเรียนการสอน บริการวิชาการฯ
สถานที่ทำงาน	ฟาร์มปศุสัตว์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้-แพร่ เฉลิมพระเกียรติ
โทรศัพท์	08 1564 2453
อีเมลล์	somsak10kantad@gmail.com
Facebook	สมศักดิ์ กั้นถาด

เกียรติประวัติการทำงานขณะที่อยู่ในมหาวิทยาลัยแม่โจ้ และรางวัลระดับชาติ

พ.ศ.2541-2543	ครูการ (กลางคืน) หอพักนักศึกษา สังกัด กองกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยแม่โจ้
พ.ศ.2543-2544	ผู้ช่วยนักวิจัยโครงการพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศจังหวัดแพร่ (บ้านนาตอง)
พ.ศ.2544-ปัจจุบัน	ตำแหน่งนักกิจการนักศึกษา ปัจจุบันปรับเป็น ตำแหน่งนักวิชาการศึกษา
พ.ศ.2547	ผู้ประสานงานและก่อตั้งหน่วยฝึกนักศึกษา วิชาทหารมหาวิทยาลัยแม่โจ้-แพร่ เฉลิมพระเกียรติ
พ.ศ.2549	ผ่านการอบรมผู้กำกับนักศึกษาวิชาทหาร และได้รับ แต่งตั้งจากหน่วยบัญชาการรักษาดินแดนให้เป็นผู้กำกับนักศึกษา วิชาทหารประจำหน่วยฝึกนักศึกษาวิชาทหารมหาวิทยาลัยแม่โจ้- แพร่ เฉลิมพระเกียรติ

- พ.ศ.2549 ได้รับรางวัลที่ 1 ระดับประเทศ รับถ้วยรางวัล พระราชทานจาก สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาสยามบรม ราชกุมารีฯ พร้อมรางวัลมูลค่า 1,075,000 บาท “โครงการ ธนาคารขยะลดภาวะโลกร้อนเพื่อความยั่งยืนของบ้านร่องกวาง” กล้าไหม้ไฝรู้ธนาคารไทยพาณิชย์ระดับอุดมศึกษา
- พ.ศ.2551 ได้รับรางวัลงบประมาณดำเนินการ 75,000 บาท 1 ใน 20 ทีมทั่วประเทศ “ในโครงการคืนชีวิตสู่ป่าพัฒนาต้นน้ำตามวิถี ชีวิตพอเพียงพ่อหลวงไทย” และได้รับคะแนนโหวตอันดับที่ 2 ระดับประเทศ “ขวัญใจไทยพาณิชย์” กล้าไหม้ไฝรู้ธนาคารไทย พาณิชย์ระดับอุดมศึกษา
- พ.ศ.2552 ได้รับโล่เกียรติคุณดีเด่น ในงานปีแห่งคุณภาพและ เกียรติประวัติมหาวิทยาลัยแม่โจ้
- พ.ศ.2553 ได้รับรางวัลงบประมาณดำเนินการ 75,000 บาท 1 ใน 20 ทีมทั่วประเทศ “ในอาสาช่วยน้องสมธิสั้น” และได้รับคะแนน โหวตอันดับที่ 2 ระดับประเทศ “ขวัญใจไทยพาณิชย์” กล้าไหม้ไฝ รู้ธนาคารไทยพาณิชย์ระดับอุดมศึกษา
- พ.ศ.2555 ได้รับรางวัลงบประมาณดำเนินการ 75,000 บาท 1 ใน 20 ทีมทั่วประเทศ “ในโครงการซังๆลดโลกร้อน” กล้าไหม้ไฝรู้ ธนาคารไทยพาณิชย์ระดับอุดมศึกษา

รางวัลที่ 1 ระดับประเทศ รับถ้วยรางวัลพระราชทานจาก สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีฯ พร้อมรางวัลมูลค่า 1,075,000 บาท กล้าใหม่ไฟรู้ธนาคารไทยพาณิชย์ระดับอุดมศึกษา

ปี 2552
รับโล่เกียรติคุณดีเด่น
ในงานปีแห่งคุณภาพ
และเกียรติประวัติ
มหาวิทยาลัยแม่โจ้
จากอธิการบดี
รองศาสตราจารย์
ดร.เทพ
พงษ์พานิช

ร่วมออกรายการ ไทยพีบีเอส สถานีประชาชน เป็นตัวแทนมหาวิทยาลัยร่วมกับผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชูชีพ ชีพอุดม
ผู้อำนวยการมหาวิทยาลัยแม่โจ้-แพร่ เฉลิมพระเกียรติ เพื่อให้ข้อมูล